

แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

อนิสา กอมะ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

มกราคม 2565

แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

อนิสา กอมะ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มกราคม 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Guidelines for promoting ethics of school administrators Under
the Office of Sukhothai Primary Educational Service Area 2

Anisa Koma

Term paper Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education Program (Educational Administration)
faculty of Education Uttaradit Rajabhat University

January 2022

Copyright of Uttaradit Rajabhat University

สารนิพนธ์ เรื่อง

แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

ของ

อนิสา กอมะ

ได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

ให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยะบุญธง)

ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา รุจิเมธาภาส)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์และเลขานุการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรรณ)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำหลักสูตร

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จั่นจิ้น)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จั่นจิ้น)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวิณี สัตยาภรณ์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒
ผู้วิจัย	อนิสา กอมะ
ปริญญา	หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพกา ธรรมสิทธิ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตน ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านจริยธรรม และหาแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ระยะที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 137 คน และครูหัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 จำนวน 162 คน รวม 299 คน ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลด้านคุณธรรม จริยธรรมจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านจรรยาบรรณต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านจริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความต้องการพัฒนาด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และต่อผู้รับบริการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สำหรับแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตามจรรยาบรรณที่คุรุสภากำหนดอย่างต่อเนื่อง ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับให้ครูมีคุณธรรม จริยธรรม และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

คำสำคัญ : แนวทาง, การส่งเสริมจริยธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

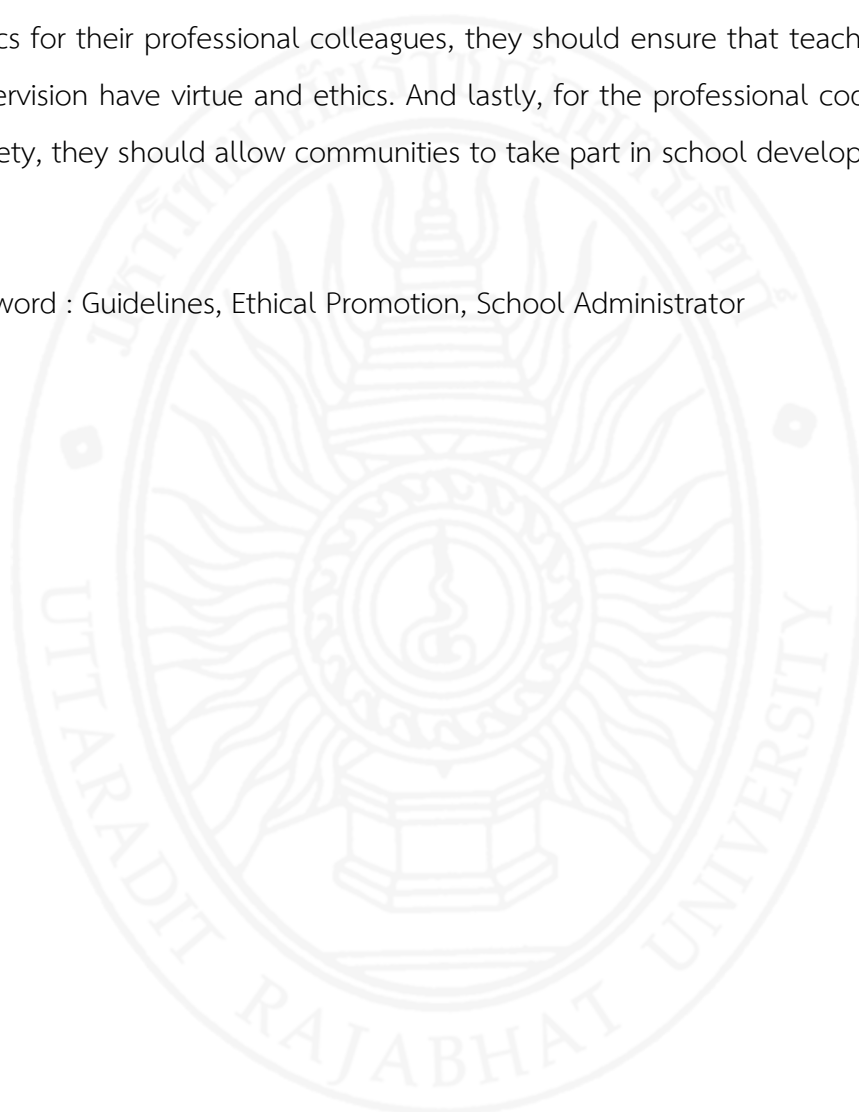
Title	Guidelines for promoting ethics of school administrators Under the Office of Sukhothai Primary Educational Service Area 2
Author	Anisa Koma
Degree	Master of Education Program (Educational Administration)
Advisor	Assistant Professor Dr. Phimpaka Thammasit
Co-Advisor	

The objectives of this research were to study the levels of behavior and needs for self-development of ethics, and to find out the guidelines on the promotion of ethics for school administrators in Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2. The data collection was divided into 2 phases. The population of the first phase was 137 school administrators and 162 heads of schools' personnel management departments in Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2. The key informants of the second phase were 5 school administrators who had been honored by the Teachers' Council of Thailand for their virtue and ethics. The research instruments used were a questionnaire and a structured interview. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results revealed that the overall ethical behavior of school administrators was at a high level, of which the aspect of the professional code of ethics for the society had the highest mean. The overall needs for self-development in the ethics of school administrators was at the highest level, of which the aspect of self-development need according to the professional code of ethics for the society, professional colleagues, and clients had the highest mean. For the guidelines on the promotion of ethics for school administrators in the professional code of ethics for oneself, school administrators should develop themselves to be able to persistently

keep up with changes. For the professional code of ethics for their profession, they need to constantly comply with the Code of Ethics of Teaching Profession created by the Teachers' Council of Thailand. In addition, for the professional code of ethics for the clients, school administrators should behave according to the professional code of ethics and be good role models in virtue and ethics, For the professional code of ethics for their professional colleagues, they should ensure that teachers under their supervision have virtue and ethics. And lastly, for the professional code of ethics for society, they should allow communities to take part in school development.

Keyword : Guidelines, Ethical Promotion, School Administrator

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์และได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพกา ธรรมสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แนวคิด หลักการทฤษฎี ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องและให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชฎาภรณ์ สีสุมภู อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ นายณัฐกร ท่อแก้ว ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 และนายนิรุช ขอสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันหีบ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบคุณภาพ แนะนำ และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล รวมถึงขอขอบคุณ ผู้อำนวยการและครูหัวหน้าบริหารงานบุคคลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์และกรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้การเก็บข้อมูลวิจัยครบถ้วนสมบูรณ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของคณะครุศาสตร์ทุกท่าน ที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่

เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา จนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอขอบพระคุณครอบครัวข้าพเจ้า และผู้มีพระคุณทุกท่านที่เป็นแรงผลักดันในการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จ สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขออน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

อนิสา กอมะ

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	10
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	28
ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556.....	40
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย.....	62

ประชากร.....	62
ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	67
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมจริยธรรม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2.....	71
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2.....	74
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	93
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	102
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญ.....	103
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	105
ภาคผนวก ค เครื่องมือการวิจัย.....	109
ภาคผนวก ง ค่า IOC.....	117
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	45
ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	68
ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในแต่ละด้าน	69
ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมจริยธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	71
ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมจริยธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	72
ตารางที่ 7 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	74
ตารางที่ 8 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	76
ตารางที่ 9 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	77
ตารางที่ 10 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	78
ตารางที่ 11 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	80

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 9

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านวัตถุ ด้านโทรคมนาคม ด้านการขนส่ง และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้ได้เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว จนทำให้โลกเป็นโลกที่ไร้พรมแดนแตกต่างจากเมื่อสามสิบปีที่ผ่านมา ความเจริญก้าวหน้าในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีมากขึ้นแต่ในทางตรงกันข้าม คุณธรรม จริยธรรมของคนกลับเสื่อมลง เกิดการแก่งแย่งชิงดี ขาดจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติตนและการดำรงตนในสังคม ความเห็นแก่ตนมากยิ่งขึ้นทั้งเอาตัวเอาเปรียบตั้งคำสุภาษิตที่ว่ามือใครยาวสาวได้สาวเอา เกิดการรบราฆ่าฟันกันทุกวัน เหตุการณ์เหล่านี้จะเกิดขึ้นและทวีความรุนแรงมากขึ้นดังที่ปรากฏในข่าว มีเหตุการณ์ที่ไม่สงบสุข เหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นในอดีตก็กำลังเกิดขึ้น

จากข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏบนโลกโซเชียลอีกมากมายซึ่งเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและล่าสุดได้มีเหตุการณ์ที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ลวนลามเด็กนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา โดยมีการสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องของการให้ค่าตอบแทนแก่นักเรียนยินยอม ทั้งนี้การกระทำดังกล่าวข้างต้นที่กล่าวมานั้นเป็นการกระทำที่ผิดต่อจรรยาบรรณวิชาชีพซึ่งผู้บริหารได้กระทำต่อนักเรียน และการกระทำนี้ไม่ใช่การกระทำที่แสดงออกถึงความรักใคร่และเอ็นดูสงสารนักเรียนแต่อย่างใด แต่เป็นการแสดงออกถึงคุณธรรม จริยธรรมของผู้อำนวยการคนดังกล่าวนั้นเสื่อมลงทำให้มีผลกระทบต่อวิชาชีพครูและผู้บริหารเสียหายอย่างมาก และยังมีข่าวและเหตุการณ์อีกหลายครั้งที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ยังกระทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ เช่น ข่าวการฆาตกรรมบิดา มารดา เพื่อทรัพย์สินสมบัติหรือมรดก ข่าวการข่มขืนการล่วงละเมิดเด็กและสตรี ข่าวการข่มขืนลูกศิษย์ และโดยเฉพาะข่าวดังและเป็นข่าวใหญ่จากเหตุการณ์ที่ผ่านมาอันคือ ข่าวการปล้นร้านทองในห้างสรรพสินค้าและได้ฆ่าผู้บริสุทธิ์หลายคนโดยเฉพาะเหยื่อหนึ่งในนั้นเป็นเด็กอายุ 2 ขวบ และทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ทำการจับกุมคนร้ายโดยคนร้ายนั้นเป็นผู้บริหารโรงเรียนแห่งหนึ่ง ซึ่งเหตุการณ์นี้สร้างความสะเทือนใจและสลดเป็นอย่างมากถึงกับมีการพาดพิงวิชาชีพครูและผู้บริหารเกิดขึ้นในโลกโซเชียลอย่างมากมาย สร้างความกังขาให้กับผู้คนในประเทศอย่างมาก เนื่องจากคนร้ายเป็นผู้บริหารสถานศึกษา แล้วทำไมจึงต้องปล้นร้านทองและฆ่าผู้บริสุทธิ์โดยเฉพาะเด็กที่ไร้เดียงสาและไม่มีทางต่อสู้ โดยสาเหตุหลักมาจากการไม่รู้จักประมาณตนอย่างพอเพียงและยึดติดกับการใช้สิ่งของแบรนด์เนม ไม่พอใจในสิ่งที่มี เมื่อไม่รู้จักประมาณตนแล้วเกิดการก่ออาชญากรรมขึ้นและขาดสนทางด้านการเงินมาก จึงตัดสินใจก่อเหตุดังกล่าวขึ้น ดังจะเห็นได้จากหลายเหตุการณ์

ที่เกิดขึ้นนั้นสาเหตุหลักเกิดจากคนไม่มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ไม่เกรงกลัวต่อการทำบาป ไม่อุคคคิดในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น ก่อให้เกิดปัญหามากมายที่จะตามมา

จากในกรณีรองผู้อำนวยการสถานศึกษาใช้มือขวาตบศีรษะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ขณะที่เป็นแกนนำเรียกร้องให้ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงการเรียกเก็บเงินเพิ่มในกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียนจนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง พฤติกรรมเหล่านี้ที่รองผู้อำนวยการสถานศึกษาได้แสดงออกนั้นทำให้เป็นที่ทราบกันว่าขาดความรักความเมตตาต่อนักเรียนใช้อารมณ์โมโหฉุนเฉียวไม่รู้จักยับยั้งชั่งใจทำให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น จากกรณีตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนได้ร้องเรียนให้ตรวจสอบการทุจริตโครงการอาหารกลางวันเนื่องจากนักเรียนชั้นอนุบาลโรงเรียนแห่งหนึ่งกินขนมจิ้นคลุกน้ำปลาเป็นอาหารกลางวันโดยมีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่าผู้บริหารสถานศึกษากระทำผิดจริงและคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดได้มีการตรวจสอบและได้พบประเด็นวินัยร้ายแรง 5 เรื่องประกอบด้วย 1. การไฟฟ้า 2. การจัดซื้อจัดจ้างระบบไฟฟ้า 3. การขายผลผลิตปาล์มน้ำมันโรงเรียน 4. การจำหน่ายน้ำอัดลมในโรงเรียน และ 5. โครงการจัดซื้อจัดจ้างก่อสร้างถนนคอนกรีตภายในบริเวณโรงเรียน ข้าราชการสถานศึกษาปีนักเรียนโดยใช้ไม้ระแนงตีหลายครั้งที่หลัง ศีรษะ และแขนเป็นเหตุให้ศีรษะแตกแผลยาวประมาณ 10 เซนติเมตร และมีรอยช้ำหลายแห่งโดยผู้บริหารโรงเรียนคนดังกล่าวยอมรับที่ได้ลงมือไปตีเด็กจริง เนื่องจากเกิดจากความโมโหพร้อมทั้งขู่ว่าจะตีให้ตายและจะนำดับไปแรมเราซึ่งตนได้พูดออกไปจริง ๆ จนกระทั่งนักเรียนคนดังกล่าวไม่กล้ามาโรงเรียนถึง 3 วัน จากเหตุการณ์ตามข่าวต่างๆที่กล่าวมานั้น ไม่ได้มีเฉพาะพฤติกรรมทางลบของผู้บริหารที่ปฏิบัติต่อนักเรียนเท่านั้นแต่ยังมีอีกหลาย ๆ ข่าวที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางลบของผู้บริหารที่ปฏิบัติต่อผู้อื่นที่ไม่ใช่บุคคลในวงการศึกษ อาทิเช่น ข้าราชการโรงเรียนได้มีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางที่ไม่สมควรคือผู้บริหารได้นำกล้องไปแอบถ่ายในห้องน้ำร้านอาหารเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมและเป็นพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคม

สภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาบ่งบอกถึงระดับคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังคมต่ำลง ปัญหาดังกล่าวข้างต้นเป็นปัญหาความเสื่อมคุณธรรม จริยธรรมและเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันแก้ไขเพราะหากเข้าไปปัญหาเหล่านี้นับวันยิ่งทวีความรุนแรงและจะทำให้สังคมไทยในอนาคตมีลักษณะเบี่ยงเบนไปจากระบบคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งระบบคุณธรรม จริยธรรมนับเป็นพื้นฐานที่สำคัญของทุกคนและทุกวิชาชีพ (อมรา เล็กเริงสินธุ์, 2542, น.5) ดังนั้นจะเห็นว่าคุณธรรมและจริยธรรมเป็นรากฐานในการดำรงตนอย่างมีความสุขสงบในสังคม สร้างความมั่นคงในจิตใจของคนมากกว่าความเจริญทางด้านวัตถุสิ่งของ ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมและโดยเฉพาะผู้ที่เป็นผู้นำในวงการศึกษจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูงที่สุดเพื่อที่จะถ่ายทอดและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนครู บุคลากรทางการ

ศึกษาในโรงเรียนนั้นๆและที่สำคัญเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติที่จะเป็นผู้พัฒนาประเทศชาติต่อไป

ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำพาสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เป็นผู้อำนวยการควบคุมและประสานงานกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา อีกทั้งเป็นกลไกสำคัญในการกำกับ ติดตาม และนิเทศการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย (สจตุติ จีระออน, 2561, น.1) ในการบริหารโรงเรียน ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนเป็นผลมาจากความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนและการบริหารโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเปรียบพร้อมด้วยคุณสมบัติหลายประการ คือ มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรม และมีลักษณะที่ดีซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้คือสมรรถภาพของผู้บริหาร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541) ซึ่งตรงกับคุรุสภาที่ได้ออกข้อบังคับว่าด้วยวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในด้านคุณธรรมจริยธรรมไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลง ยึดระบบคุณธรรมเป็นที่ตั้ง คือ มีความโปร่งใส และยุติธรรม ซื่อสัตย์

ไม่คอร์รัปชั่น อดทนอดกลั้น รับทั้งผิดและชอบ เสียสละ เป็นคนดีของสังคม (ธีระ รุญเจริญ, 2553)

ผู้บริหารจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า การบริหารนั้นนอกจากต้องมีหลักในการทำงานโดยยึดกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ธรรมเนียม และประเพณีเป็นหลักแล้ว ผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมในการครองตน คุณธรรมในการครองคน และคุณธรรมในการครองงานตามสภาพของสังคม ค่านิยม และวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ (สุนทร ทองคำ, 2544) ผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณธรรมจริยธรรมเป็นอย่างมาก ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการแสดงคุณธรรมจริยธรรม นอกจากนี้จะต้องเป็นผู้พัฒนาและส่งเสริมรวมไปถึงปลูกฝังกระบวนการคุณธรรมจริยธรรมลงสู่การปฏิบัติที่แท้จริงในการดำเนินชีวิตรวมไปถึงส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่ดีต่อนักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินชีวิตในอนาคตของนักเรียนที่จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปรกติสุข การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ร่วมงานทำให้ผู้ร่วมงานเกิดขวัญและกำลังใจ รู้สึกมีความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้มีการปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องต่อไปนี้เป็นพื้นฐานคือ มีความเมตตากรุณาต่อผู้ร่วมงาน และผู้อื่น มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้ร่วมงาน มีความยุติธรรม มีเหตุผล มีความรักและความห่วงใยผู้ร่วมงาน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงานและผู้อื่น นายกมล รอดคล้าย เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐาน ได้มอบนโยบายและแนวปฏิบัติเรื่องการรับนักเรียน ประจำปี 2558 และได้เน้นกับผู้บริหารสถานศึกษาว่าการเป็นผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องดูแลงานด้านวิชาการให้ดีแล้วยังต้องดูแลงานบริหารด้วย ต้องเป็นผู้บริหารที่ดีมีคุณธรรม และปราศจากเรื่องทุจริตต่าง ๆ ที่สำคัญไม่ยากให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องทำงานเพื่อไปเอาใจผู้ใหญ่อย่างเดียว การปฏิบัติตนของผู้บริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรมจะมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อ การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีต้องตระหนักอยู่เสมอว่าการบริหารงานที่ตนนอกจากจะต้องปฏิบัติตามหลักการบริหารโดยยึดกฎหมายระเบียบ คำสั่ง ธรรมเนียมปฏิบัติตามประเพณีแล้ว ผู้บริหารจะต้องยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม การที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้สร้างศรัทธา ความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานจนได้รับการยอมรับนับถือ และเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและสังคม ส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสามัคคี รักใคร่ ปองดองและยินดีปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจอย่างเต็มความสามารถ ส่งผลดีต่อสถานศึกษาที่จะบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ แต่ถ้าผู้บริหารสถานศึกษา ขาดคุณธรรม จริยธรรมจนไม่เป็นที่ยอมรับและขาดศรัทธาของผู้ใต้บังคับบัญชาและสังคม ส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาขาดความสามัคคีและความปรองดองปฏิบัติงานไม่เต็มที่ ไม่ตั้งใจปฏิบัติงาน จะส่งผลต่อสถานศึกษาจนได้รับความเสียหายไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม (สมคิด โด่งพิมาย, 2558, น.3)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้มองเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาการประพฤติปฏิบัติ ด้านจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนความต้องการและแนวทางในการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุโขทัยเขต 2 ทั้งนี้เพราะยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษามาก่อนดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางด้านกาย วาจา และใจ ให้กับครูและนักเรียนในการดำเนินชีวิต ในอนาคตและการพัฒนาประเทศชาติที่จะต้องใช้ทั้งความรู้ และหลักคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาด้านอื่น ๆ ที่จะตามมานำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ระดับการปฏิบัติตนและความต้องการในการพัฒนาด้านจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุโขทัย เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุโขทัย เขต 2 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตนและความต้องการในการพัฒนาตนด้านจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมด้านจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีขอบเขตดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ระยะที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะโรงเรียนที่มีตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 137 คน และครูหัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 162 คน รวม 299 คน

ระยะที่ 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลด้านคุณธรรมจริยธรรมดีเด่นจากคุรุสภา แบบเจาะจง จำนวน 5 คน

ขอบข่ายด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมตามจรรยาบรรณ ตลอดจนความต้องการและแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณ พ.ศ. 2556 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2
2. ครู หมายถึง หัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคล หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

3. ระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรม หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูกลุ่มบริหารงานบุคคล เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกและการปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ตามกรอบข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ใน 5 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความประพฤติดี สามารถพัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาชีพ และมีวิสัยทัศน์ที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผู้รับบริการ และต่อสังคม เพื่อผดุงเกียรติและรักษาสถานะของวิชาชีพให้มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับและมีคุณค่า

3.2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่รักศรัทธาในวิชาชีพ ให้ความสำคัญต่อวิชาชีพ มีจิตสำนึกในการธำรง ปกป้องวิชาชีพให้วิชาชีพเป็นวิชาชีพชั้นสูงและพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพและมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ เป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนในทุกๆด้าน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้ดีขึ้น รักและเมตตาผู้เรียน อบรมสั่งสอนและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง

3.4 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพได้โดยยึดหลักการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันและสร้างความสามัคคีในหมู่คณะเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

3.5 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่เห็นถึงความสำคัญ ของชุมชน สังคม ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพของการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนา สังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา วิถีชีวิตของชุมชน สิ่งแวดล้อม ให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. ความต้องการในการส่งเสริมจริยธรรม หมายถึง สิ่งที่เป็นความประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ต้องการจะพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน ด้านพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณในวิชาชีพ

5. แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง วิธีการพัฒนา หรือ กิจกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระทำเพื่อส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา ให้ประพฤติปฏิบัติ แสดง พฤติกรรมที่แสดงออกในทางบวก ถูกต้องตามหลักศีลธรรมและทำนองคลองธรรม ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

5.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาหมั่นฝึกตนให้เป็นผู้ที่ ประพฤติ ปฏิบัติตนน่ารัก น่าเคารพนับถือ และน่ายกย่อง ดำรงตนให้เหมาะสมกับฐานะของผู้บริหาร สถานศึกษา มีระเบียบวินัยในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ มีบุคลิกภาพที่สง่า มีวิสัยทัศน์ ต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สามารถเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงแก้ไข พฤติกรรมของตนเองในทางที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม อีกทั้งจะต้องเป็นต้นแบบและแบบอย่างที่ดีต่อครู บุคลากรทางการศึกษา ต่อลูกศิษย์ และต่อสังคมประเทศชาติ

5.2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการ ปฏิบัติตนเกี่ยวกับความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต ต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ จะต้องมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง รู้จักการวางแผนการปฏิบัติงาน สามารถจัดลำดับ ความสำคัญของงานได้อย่างเหมาะสมและลงมือปฏิบัติตามลำดับ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จตาม เป้าหมาย จะต้องบริหารงานด้วยความโปร่งใส ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา เสียสละเวลา อุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อราชการ คำนึงถึง ผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่แสวงหาผลประโยชน์ใดๆจากวิชาชีพเพื่อให้วิชาชีพเสีย เกียรติ

5.3 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงความรักและ เมตตาต่อลูกศิษย์อย่างเท่าเทียมกัน ให้กำลังใจและเสริมแรงศิษย์ ทั้งนี้จะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดีให้กับลูกศิษย์ เพื่อให้ลูกศิษย์ได้เห็นแบบอย่างที่ดีและจะสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรม ที่ดีงามได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้งจะต้องสนับสนุน ส่งเสริมลูกศิษย์ให้มีความรู้ความสามารถ ในทักษะการเรียนรู้ แนะนำ และให้คำปรึกษาในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และจะต้องปลูกฝังจิตสำนึก และค่านิยมที่ดีงาม ส่งเสริมให้ลูกศิษย์มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้ อย่างปกติสุข

5.4 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น แบบอย่างที่ดีต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนา ตนเองในด้านวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความเจริญในวิชาชีพ เสริมแรงและให้ขวัญกำลังใจ ยกย่อง เชิดชูเกียรติ เพื่อให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันโดยยึดหลัก คุณธรรม จริยธรรมและหลักธรรมาภิบาล สร้างความสามัคคีให้เกิดในหมู่คณะ ประพฤติปฏิบัติต่อครู ทุกคนอย่างจริงใจ มีความยุติธรรม วางตนเป็นกลางและเป็นที่พึ่งของทุกคน ให้เกียรติครูทุกคน

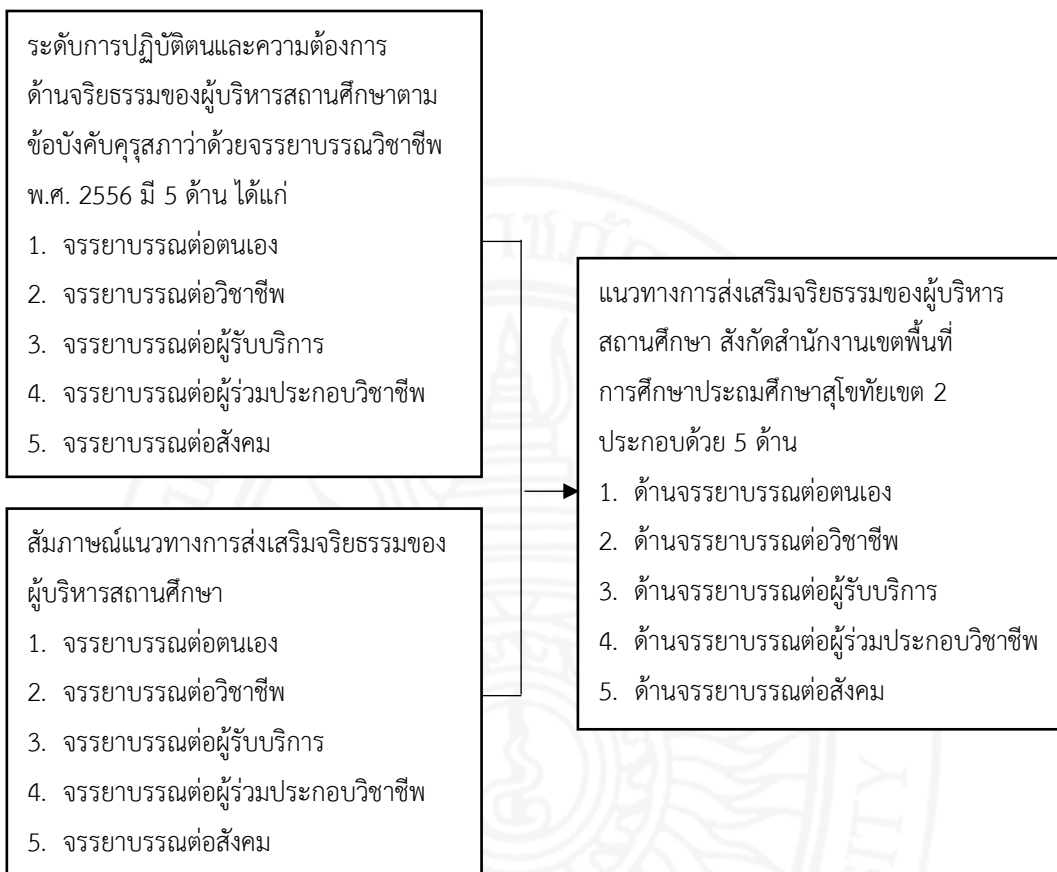
ในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมพัฒนา ในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

5.5 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม หมายถึง ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เอื้อเพื่อแม่แหล่งเรียนรู้และทรัพยากรที่มีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ร่วมกิจกรรมกับชุมชน ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจร่วมกัน พัฒนาชุมชนไปพร้อมกับสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความรับรู้ร่วมกัน และเป็นผู้ดำเนินการอนุรักษ์พัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำแนวทางไปวางแผนในการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของตนเอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
  - 1.1 ความหมายคุณธรรม
  - 1.2 ความหมายจริยธรรม
  - 1.3 องค์ประกอบของคุณธรรม
  - 1.4 องค์ประกอบของจริยธรรม
  - 1.5 ความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม
  - 2.1 ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมสำหรับคนไทย
  - 2.2 ทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรม
  - 2.3 ทฤษฎีการกระจ่ายค่านิยม
  - 2.4 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์
  - 2.5 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)
  - 2.6 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์
  - 2.7 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของกรอส
3. ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2556
4. บริบทของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

ความหมายของคุณธรรม

คุณธรรมเป็นสภาพความดีงามที่สำสมอยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ เกิดขึ้นจากจิตใต้สำนึก การเรียนรู้และมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดสิ่งที่จะแสดงออกในทางที่เหมาะสมและถูกต้อง สามารถนำมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรมอันดีงาม ความหมายของคุณธรรมมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Good (Good C.V., 1954, p.641) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ 2 ประการ ได้แก่ ความดีงามของลักษณะนิสัยของมนุษย์หรือพฤติกรรมที่ได้กระทำไปจนเคยชิน และคุณธรรมที่บุคคลได้กระทำตามความคิดและมาตรฐานของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับความประพฤติและศีลธรรม

เรสส์ (Rest J.R., 2005, pp.4-5) กล่าวว่า คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร คือ การกระทำทุกอย่างให้เกิดคุณแก่ตน แก่คน และแก่กิจการงาน การกระทำทั้งกาย วาจา ใจ ให้บังเกิดคุณให้บันดาลในการบริหารงานของผู้บริหาร

เพลโต (เพลโต อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ อัดพัฒน, 2543, น.89-105) กล่าวว่า คุณธรรม คือ ความดีอันสูงสุดของมนุษย์ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ดีตามหน้าที่ของวิญญาณเป็นชีวิตที่มีสติปัญญาความกล้าหาญและควบคุมตนเองได้เป็นชีวิตที่เต็มไปด้วยความสุขซึ่งตามทัศนะของเพลโตคุณธรรมที่สำคัญของมนุษย์มีอยู่ 4 ประการคือ

1. ความฉลาดหรือปัญญา (Wisdom) หมายถึง การกระทำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ตามเวลาและสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ
2. ความกล้าหาญ (Courage) หมายถึง การป้องกันชีวิตให้หลุดพ้นจากสิ่งชั่วร้ายจนใจ
3. ความรู้จักพอประมาณ (Temperance) หมายถึง พลังแห่งความพยายามที่จะควบคุมประสาทสัมผัสจากสิ่งชั่วร้ายจนใจทั้งหลายได้
4. ความยุติธรรม (Justice) หมายถึง การรวมเอาคุณธรรมทางสังคมทั้งหมดเข้าไว้ด้วยกันเป็นคุณธรรมทางสังคมที่ก่อให้เกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ลิจิต ธีรเวคิน (2533, น.72) ให้ความหมายคำว่าคุณธรรม คือ จิตวิญญาณของปัจเจกบุคคล ศาสนาและอุดมการณ์เป็นดวงวิญญาณของปัจเจกบุคคลและสังคมด้วย Panches บุคคลต้องมีวิญญาณ บุคคลต้องมีวิญญาณสังคม คุณธรรมของปัจเจกบุคคลอยู่ที่การกล่อมเกลาเรียนรู้โดยพ่อแม่ สถาบันการศึกษา ศาสนา พรรคการเมืองและองค์กรของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, น.7) ระบุความหมายคำว่า คุณธรรม หมายถึง ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีสำนึกในหน้าที่แล้วปฏิบัติตามหน้าที่อย่างถูกต้องและรับผิดชอบ ซึ่งมีอยู่ในจิตใจสามารถแสดงออกได้ทั้งกาย วาจา และจิตใจ

दन्य ไชโยธา (2543, น.18) ให้ความหมายคำว่า คุณธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นความดีงาม

ดวงเดือน พันธุนาวิน (2543, น.115) ให้ความหมายคำว่าคุณธรรมหมายถึง สิ่งที่คุณคดียอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงามมีประโยชน์มากและมีประโยชน์น้อยซึ่งที่เป็นคุณธรรมในแต่ละสังคมอาจจะแตกต่างกันเพราะการเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมเศรษฐกิจ ศาสนา และการศึกษาของคนในสังคมนั้น

กมล เกาพิจิตร และมัลลิกา เกาพิจิตร (2545, น.326) ให้ความหมายของคำว่าคุณธรรม หมายถึงคุณธรรม ความดี บุญ

ทศนา แชนมณี (2546, น.4) ให้ความหมายคำว่า คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะหรือ สภาวะภายในจิตใจของมนุษย์ที่เป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงามซึ่งเป็นภาวะนามธรรมอยู่ในจิตใจ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น.4) ระบุคำว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี

ยนต์ ชุมจิต (2546, น.261-262) ให้ความหมายของคำว่า คุณธรรม หมายถึง ธรรมชาติ ของความดี ลักษณะของความดีหรือสภาพของ ที่อยู่ในตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น.2) ระบุความหมายคำว่า คุณธรรม หมายถึง สิ่งทีบุคคล ส่วนใหญ่ยอมรับว่าดีงามซึ่งส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์และความดีงามที่ดีที่แท้จริงต่อ สังคม

จำเริญรัตน์ เจือจันทร์ (2548, น.51) กล่าวว่า คุณธรรมเป็นเสมือนบัพัณญัตติของความดี และความงามของจิตใจที่ส่งผลให้บุคคลประพฤติดีประพฤติชอบ คุณธรรมจึงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการประกอบกรในวิชาชีพของบุคคลในทุกสาขาอาชีพเป็นการปลูกฝังจิตใจคนได้ สูงขึ้นไม่เห็นแก่ตัวฝ่ายเดียวแสดงออกโดยการไม่เบียดเบียนมีความเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่น ให้พ้นทุกข์

อินตา ศิริวรรณ (2548, น.47) ให้ความหมายของคำว่า คุณธรรม คือ สภาพของคุณงาม ความดีภายในบุคคลทำให้เกิดความชื่นชมยินดีมีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขขั้นสมบูรณ์ คือ ความสุขใจ ผลผลิตของความดีเป็นธรรมที่กล่าวได้ว่าทำดีได้ดี ใจที่เป็นสุขคือใจของคุณดี คำว่าใจดี คือ ใจที่มีแต่จะให้ ให้ความรัก ความเมตตา ความเข้าใจในคุณความดีเป็นกฎเกณฑ์สากล ที่เป็นที่ยอมรับตรงกันทุกชาติความดีจึงเป็นความไม่เบียดเบียนทำร้ายทำร้ายกันไม่ข่มเหงรังแกกัน

บุญสิน กังวลสุข (2549, น.57) ได้กล่าวว่าคุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี หรือสิ่งที่ถูกต้องดีงามเป็นสิ่งกำกับจิตใจมีผลถึงพฤติกรรม และสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตและ การงาน

กระทรวงวัฒนธรรม (2550, น.10) กล่าวว่า คุณธรรมหมายถึงการประพฤติตนและ ประพฤติตนตามศีลธรรมอันดีและยึดหลักจริยธรรมความถูกต้องและความดีงาม

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น.114) กล่าวว่า คุณธรรมเป็นมิตรที่ดีงามของคนทั่วไป เรียกว่ากัลยาณมิตรคือ

1. เป็นผู้ศรัทธาเชื่อมั่นในสิ่งที่ควรเชื่อ
2. เป็นผู้มีศีลประพฤติดีประพฤติชอบไม่ทำชั่ว
3. เป็นผู้มีการศึกษาอบรมดี
4. เป็นผู้มีการเสียสละให้เป็น

5. เป็นผู้มีความรู้สึกรู้สีกผิดชอบชั่วดี
6. เป็นผู้มีความเพียร
7. เป็นผู้มีความตั้งใจมั่นคง
8. เป็นผู้มีความปัญญารู้ว่าสิ่งใดดีไม่ดี

ประกาศริ สือห่อไฟ (2550, น.23) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง หลักจริยธรรมที่สร้างความรู้สึกผิดชอบชั่วดีในศีลธรรม มีคุณงามความดีภายในจิตใจอยู่ในขั้นสมบูรณ์จนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขยินดี

วีรัช วิรัชนิภาวรรณ (2550, น.40) กล่าวว่า คุณธรรมหมายถึงการคิดและทำคุณงามความดีเป็นประจำของตนในชุมชนสังคมและประเทศชาติเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม

วีระ ไชยธรรม (2550, น.43) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง หลักปฏิบัติในการทำในสิ่งที่ถูกต้องด้วยความซื่อสัตย์ จริตใจ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามบนพื้นฐานของศีลธรรม จริยธรรมภายใต้ระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมและยังให้ประโยชน์กับสังคมและประเทศชาติ

สุรชัย เลยกุล (2550, น.21) กล่าวว่า หลักคุณธรรม คือหลักการที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามการปฏิบัติงานมีความซื่อสัตย์สุจริต เน้นที่ความสามารถ ความเสมอภาค ความเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้และให้ออกาสทุกคนเท่าเทียมกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น.33-39) กำหนด 8 คุณธรรมพื้นฐานขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้กับสถานศึกษาได้นำไปประยุกต์ใช้ตามเหตุการณ์และปัญหาในท้องถิ่นของตนเพื่อให้เกิดผลดีทั้งต่อตนเอง ชุมชนและประเทศชาติ ดังนี้ คือ

1. ขยัน
2. ประหยัด
3. ซื่อสัตย์
4. มีวินัย
5. สุภาพ
6. สะอาด
7. สามัคคี
8. มีน้ำใจ

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2551, น.68) ให้ความหมายของคุณธรรมว่าเป็น ความดีงามที่อยู่ในจิตใจบุคคลได้แก่ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความโอบอ้อมอารีมีน้ำใจ ความพากเพียรอดสาหัส ความเห็นอกเห็นใจ ความละเอียดต่อความชั่ว ความกล้าที่จะทำความดี สิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมในความเป็นผู้นำสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง (2559, น.12) กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง คุณภาพ คุณงามความดี ความถูกต้อง ความบริสุทธิ์ใจที่บุคคลได้กระทำตามความคิดและมาตรฐานของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความประพฤติและศีลธรรม

จากความหมายของคุณธรรมสรุปว่า คุณธรรม หมายถึงสภาพของคุณงามความดีที่อยู่ในจิตใจที่ใช้เป็นข้อยึดถือในการประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงาม ซึ่งอยู่ภายในกรอบของศีลธรรม จริยธรรม และเป็นสิ่งที่กำกับจิตใจในการดำเนินชีวิตเช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นธรรม ความเสมอภาค ความเสียสละ ความพากเพียร ความละเอียดต่อความซื่อซึ้งซึ่งถ้าหากใช้คุณธรรมเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติจะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและส่งผลให้การบริหารงานต่างๆประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง

ความหมายของจริยธรรม

นักวิชาการให้ความหมายของจริยธรรมไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

Piaget (Piaget.J., 1962, p.1) กล่าวว่า จริยธรรม คือ องค์กรประกอบของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่บุคคลยอมรับว่าถูกต้องเป็นสิ่งที่ดีที่ควร เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม

Kohlberg (Kohlberg. L., 1971, pp.4-5) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นพื้นฐานของความยุติธรรม คือมีการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีได้หมายถึงเกณฑ์บังคับทั่ว ๆ ไป แต่เป็นเกณฑ์ที่มีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งเป็นอุดมคติ

Brown (Brown.R., 1978, p.411) ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรม หมายถึง ระบบกฎเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์การกระทำผิดหรือถูกของบุคคล จริยธรรมเปลี่ยนแปลงวิวัฒนาการจากประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งบราวน์ได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมออกเป็น 3 มิติ คือ ความรู้ (Knowledge) ความประพฤติ (Conduct) และความรู้สึก (Feeling)

Anderson (1982, p.11) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นขอบเขตของความเชื่อในสังคมเกี่ยวกับอุปนิสัยและความประพฤติ ว่าอะไรเป็นสิ่งที่คนทั้งหลายพยายามที่จะประพฤติปฏิบัติ

Gowdy (2008 อ้างถึงใน สุเทพ ปาลสาร, 2555, น.59) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นการปฏิบัติที่สร้างสรรค์เป็นสิ่งพิเศษ เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการใช้เหตุผล การพัฒนาตนเอง การเลือกแนวทางสำหรับการคิด และการแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องของแต่ละคน

กระทรวงศึกษาธิการ (2541, น.43) ระบุความหมายคำว่า จริยธรรม หมายถึง การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ถ้าคนสังคมใดมีจริยธรรมสูง สังคมนั้นจะมีแต่ความเจริญ ผู้มีจริยธรรมสูงจะประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีและบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าอันพึงประสงค์

ดวงเดือน พันธุนาวิน (2524, น.103) ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และขอบเขต รวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วยลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสอง

ประเภท คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมนั้น คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุนและผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร

บุญมี แทนแก้ว (2541, น.1) ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมชาติหรือหลักธรรมที่บุคคลควรประพฤติ จัดว่าเป็นคุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่ดั่งามถูกต้องอันเป็นที่ประสงค์ของสังคม

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2541, น.7) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเรื่องของการฝึกนิสัย โดยทำบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ จนเป็นนิสัยแล้วกลายเป็นคุณธรรม เป็นการริเริ่มจากภายนอกเข้าสู่ภายในและเป็นลักษณะนิสัย เป็นคุณสมบัติที่ดีในจิตใจ ฉะนั้นการทำดีต้องทำบ่อย ๆ จนเป็นนิสัย

ณรงค์ โชควัฒนา (2542, น.2) ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลมีความเห็นอกเห็นใจ มีความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ตกทุกข์ได้ยาก เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ จริยธรรม เป็นที่รวมของลักษณะที่สามารถตัดสินใจได้ว่าเป็นลักษณะที่ดี ที่ถูกที่ควรกระทำโดยแต่ละสังคมจะเป็นผู้ตัดสินและวางมาตรฐานของลักษณะเหล่านั้นเพื่อเป็นบรรทัดฐานหรือข้อกำหนดให้บุคคลในสังคมกระทำตาม โดยคาดหวังว่าจะทำให้เกิดความสงบสุขแก่ส่วนรวม

สงวน กำเลิศทอง (2542, น.10) ให้ความหมายคำว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติของบุคคล โดยมีค่านิยมทางศีลธรรมและคุณธรรมที่สังคมยอมรับเป็นบรรทัดฐานในการวัด เมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาแล้ว ทำให้สังคมยอมรับและให้การสนับสนุน และตัวผู้กระทำก็เกิดความพอใจในการกระทำของตนเองด้วย

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2542, น.88) กล่าวว่า จริยธรรม แยกออกเป็นจริยธรรม คำว่า จริยะ หมายถึง ความประพฤติหรือกิริยาที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า ธรรมมีความหมายหลายอย่าง เช่น คุณความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็นจริยธรรม จึงได้ความหมายตามตัวอักษรว่า หลักแห่งความประพฤติ หรือแนวทางของการประพฤติ

ดวงเดือน พันธุนาวิน (2543, น.113) กล่าวว่า จริยธรรม คือ ระบบการทำความดี ละเว้นความชั่ว ซึ่งคำว่าระบบนี้ หมายถึง ทั้งสาเหตุที่บุคคลจะกระทำหรือไม่กระทำและผลของกระทำหรือไม่กระทำนั้น ตลอดจนกระบวนการเกิดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านี้ด้วย

พรนพ พุกกะพันธุ์ (2543, น.19) ให้ความหมาย จริยธรรม หมายถึง สิ่งที่ควรประพฤติ และประพฤติเหมาะสมในสิ่งที่ถูกต้องซึ่งสังคมยอมรับ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ร่วมเย็น

วศิน อินทสระ (2544, น.1) ให้ความหมาย จริยธรรม ว่าจริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ จริยธรรมและความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม การทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ และในสิ่งที่ควร เว้นกระทำในสิ่งที่ควรกระทำด้วยความฉลาด รอบคอบ รู้เหตุรู้ผลถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล โดยนัยนี้ จริยธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน ทุกอาชีพ ทุกสังคมสังคมจะอยู่รอดได้ด้วยจริยธรรม จะสงบสุขหรือจะวุ่นวายก็ขึ้นอยู่กับจริยธรรม เช่น ครอบครัวหรือสังคมนั้น ๆ ประพฤติได้มากน้อย เพียงใด ส่วนจริยศาสตร์ ท่านให้ความหมายว่า “ศาสตร์ที่ว่าด้วยความประพฤติ”

แสง จันทร์งาม (2545, น.125) ได้กล่าวถึงจริยธรรมไว้ว่าจริยธรรมเป็นคำสอนที่ว่าด้วยความดี ความชั่ว ความถูกและความผิด สิ่งที่ดีหรือไม่ควร ว่าด้วยเกณฑ์สำหรับตัดสินคุณค่าทาง จริยธรรม คำสอนระดับจริยธรรมมุ่งผลทางสังคมหรือผลต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว มุ่งให้เกิดผลชาตินี้มากกว่าชาติหน้า คำสอนจริยธรรมจึงเน้นการช่วยเหลือกันระหว่างมนุษย์ งดเว้นการเบียดเบียนกัน ระดับของจริยธรรมมี 3 ระดับคือ ระดับต่ำ เป็นเรื่องของโลกะ เช่น ขยันหาทรัพย์เป็นเรื่องส่วนตัว ระดับกลางเช่นความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพื่อผู้อื่นและจริยธรรมชั้นสูง เป็นเรื่องสนับสนุนเป้าหมายสูงสุด แห่งชีวิตโดยตรง เช่น การปล่อยวางในทรัพย์ทั้งปวงไม่ยึดติดในสิ่งใด

พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทาน เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2544 ตอนหนึ่งว่า (ผาสุข สุตเตมีย์, 2546, น.62) “...นอกจากการศึกษา จะสอนให้คนเก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วยประเทศของเราจึงจะได้คนดี มีคุณภาพ คือ ทั้งเก่ง ทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมืองให้ความเก่ง เป็นปัจจัยและพลังสำหรับการ สร้างสรรค์ และให้ความดีเป็นปัจจัยเพื่อประคับประคองหนุนนำความเก่งให้เป็นไปในทางที่ถูก ที่อำนวยผลเป็นประโยชน์อันพึงประสงค์...”

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น.291) ได้ระบุความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม คือ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

ทศนา แคมมณี (2546, น.4) ได้กล่าวว่า จริยธรรม เป็นการแสดงออกทางการประพฤติ ปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนคุณธรรมภายในให้เห็นเป็นรูปธรรม

ธานินทร์ กรัยวิเชียร (2547, น.4) ได้กล่าวว่า จริยธรรม ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ให้ความหมายว่าเป็น “ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ” “ศีลธรรม” และ “กฎศีลธรรม” ในด้านที่เรากำลังพิจารณากันอยู่นี้ ก็คือ จริยธรรมของนักบริหารซึ่งมีความจำเพาะถึง เรื่องที่นักบริหารที่ดี ควรจะปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพอย่างไร จะมีประสิทธิภาพสูงสุดประการหนึ่งและ นักบริหารที่ดีนั้น จำต้องครองตนในสังคมอย่างใดอีกประการหนึ่ง

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2550, น.65) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่ามักจะอยู่ในขอบข่าย 3 ประการดังนี้ 1. จริยธรรมในแบบของการคิดหาเหตุผล คือในส่วนนี้เป็นการศึกษาจริยธรรมของบุคคลในแง่ของความคิดและเหตุผลของเขาในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง 2. จริยธรรมในแบบของความรู้สึกของจิตใจคือ ในส่วนนี้เป็นการศึกษาจริยธรรมของบุคคลในส่วนที่เป็นค่านิยม ความเชื่อ และความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เป็นต้น 3. จริยธรรมในแบบของการแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอกของบุคคลเช่น พฤติกรรมเอื้อเฟื้อ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, น.9-10) ให้ความหมายคำว่าจริยธรรมคือ สิ่งที่พึงประพฤติปฏิบัติมีการประพฤติที่ดีงามต้องประสงค์ของสังคมเป็นหลักหรือกรอบที่ทุกคน กำหนดไว้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับสังคมเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามเกิดความสงบสุขร่มเย็นเป็นสุข เกิดความรักความสามัคคี เกิดความอบอุ่นมั่นคงและปลอดภัยในการดำเนินชีวิต ศีลธรรม กฎหมาย ธรรมเนียม ประเพณี เป็นต้น

กนกวรรณ กิตติผดุงชัย (2551, น.18) กล่าวว่า จริยธรรม คือ กฎเกณฑ์ความประพฤติของมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์เอง ได้แก่ ความเป็นผู้มีปัญญา และเหตุผลหรือปรีชาญาณ ทำให้มนุษย์มีมโนธรรมและรู้จักไตร่ตรองแยกแยะ ความดี-ความชั่ว ถูก-ผิด ควร-ไม่ควร เป็นการควบคุมตัวเองและเป็นการควบคุมกันเองในกลุ่ม หรือเป็นศีลธรรมเฉพาะแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องของมวลมนุษย์ เป็นหลักความประพฤติที่ดีงามที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม อันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์รู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ หรือทำสิ่งใดให้เป็นไปตามปกติ อย่าให้ผิดปกติ (ผิดศีล) เช่น พูดให้ถูกต้อง ให้เป็นธรรม กระทำให้ถูกต้องให้เป็นธรรม เมื่อพูดหรือกระทำถูกต้องเป็นธรรมย่อมมีความสุข

ไพรัตน์ คำก้อน (2551, น.23) กล่าวว่า จริยธรรม คือ หลักการประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีงามที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม เพื่อความถูกต้องเป็นที่ยอมรับของสังคมและประเทศชาติ เพื่อความสันติสุขแห่งตนเองและความสงบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวม

ศรีสวัสดิ์ เจริญเกียรติ (2552, น.6) กล่าวว่า จริยธรรม คือ ความประพฤติที่ถูกต้องที่สังคมเห็นว่าดีงาม ทั้งกาย วาจา เหมาะสมเป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ตามกฎศีลธรรมแห่งหลักพระพุทธศาสนา เพื่อให้ตนเองและคนในสังคมนอบข้าง อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

สุพัฒน์ เพ็ชรตรา (2553, น.20) กล่าวว่า จริยธรรมมีความสำคัญต่อสังคมมนุษย์เป็นอย่างมากเป็นคุณสมบัติที่สังคมมุ่งหวังให้สมาชิกของสังคมประพฤติปฏิบัติจริยธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความถูกต้อง เหมาะสม ดีงาม มีเหตุ มีผล มีความรับผิดชอบ เอื้ออาทรต่อกัน สังคมใดสมาชิกมีจริยธรรม สังคมนั้นจะไม่มีปัญหาอย่าร้ายความเดือดร้อนให้แก่สังคม มีแต่ความรักความสามัคคี สงบสุข เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

จรุงรัตน์ สีมันตา (2554, น.74) กล่าวว่า จริยธรรม คือ การกระทำทั้งกาย วาจา และใจ ที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นที่เป็นการแสดงออกของการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม สะท้อนให้เห็นถึงการมีคุณธรรมภายในจิตใจ

ชรณินทร์ ศรีพุทธา (2554, น.26) กล่าวว่า จริยธรรม คือ หลักการประพฤติปฏิบัติตน ในสิ่งที่ดีงามถูกต้องตามหลักศีลธรรม เพื่อความถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของสังคมละประเทศชาติ เพื่อความสันติสุขแห่งตนเองและความสงบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวม

สุเทพ ปาลสาร (2555, น.59) กล่าวว่า จริยธรรม คือ กฎเกณฑ์หรือแบบแผนของความ ประพฤติหรือประมวลความประพฤติที่ยึดถือปฏิบัติเป็นสิ่งที่ดีงาม

ณรงค์เดช พลหล้า (2556, น.13) สรุปได้ว่า จริยธรรม คือ ความประพฤติที่ถูกต้องดีงาม ทั้งกาย และวาจา สมควรที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ตนเองและคนในสังคมรอบข้างมีความสุข สงบเยือกเย็นจริยธรรมเป็นเรื่องของการฝึกฝนนิสัยที่ดีโดยกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย ผู้มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริงจะต้องมีความรู้สึกในด้านดีตลอดเวลาคือมีคุณธรรมอยู่ในจิตใจ หรืออาจกล่าวได้ว่าจริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติเป็นพฤติกรรมภายนอกส่วนคุณธรรม อยู่ในจิตใจหรือซึ่งทั้งสองส่วนต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งทางกายและวาจา นั้น ย่อมเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์และเป็นไปตามความรู้สึกทางจิตใจและสติปัญญาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของบุคคลจึงต้องพัฒนาทั้ง 3 ด้านควบคู่กันไปคือการพัฒนาด้านสติปัญญา ด้านจิตใจและด้าน พฤติกรรม

ประภาพร นาแว่น (2556, น.18) กล่าวว่า จริยธรรม คือ แนวคิดของบุคคลในการประพฤติ ปฏิบัติที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ดีงาม เหมาะสม ทั้งทางด้านกาย วาจา และจิตใจ ที่เกิดจากหลักคิด ที่มีอยู่ในใจของผู้ยึดถือปฏิบัติ ซึ่งต้องมีการปลูกฝังสั่งสอนจนเป็นลักษณะนิสัยเพื่อให้เป็นมาตรฐาน ในการดำรงชีวิตในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น อันได้แก่คุณค่าในเรื่องความซื่อตรงที่ประกอบด้วย ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความซื่อตรงต่อตนเอง และความซื่อตรงต่อบุคคลทั่วไป ซึ่งเมื่อทุกคนทำได้แล้ว สังคมจะอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่สังคมนั้น

โสวิทย์ บำรุงภักดิ์ (2556, น.19) จากหนังสือ “จริยศาสตร์” (Ethical) ได้ให้ความหมาย ของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม (Ethical Rules) มาจากคำสมาสของคำว่า จริยะ (Cariya) เป็นคำ สันสกฤต จริยะ แปลว่า อันบุคคลควรประพฤติ ควรปฏิบัติ พฤติกรรม ส่วนคำว่า ธรรม แปลว่า หน้าที่ การทรงไว้ กฎเกณฑ์ การปฏิบัติ ความดีงาม ความถูกต้อง ดังนั้น จริยธรรมจึงมีความหมายว่า หน้าที่ ที่ควรประพฤติหรือความดีงามที่ควรประพฤติ แนวทางของการประพฤติชอบ ทางด้านกาย วาจา และใจ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ดังนั้น ตามความหมายที่กล่าวมาจึงมีคำที่ถูกใช้ตาม ความหมายของจริยธรรมไว้มากมาย เช่น คำว่าจรรยาบรรณ จรรยาบรรณครู จรรยาบรรณแพทย์ หรือจรรยาบรรณนายความเป็นต้น รศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงพัก ในหนังสือศึกษาวิเคราะห์ศีล 5

ในพระไตรปิฎกกล่าวถึง สรรูปเรื่องศีลว่าจีนมีความสำคัญเพราะเป็นหลักการปฏิบัติเพื่อทำกาย วาจา ให้เรียบร้อย ความเรียบร้อยดีงามทางกายเรียกว่ากายสุจริต ความเรียบร้อยดีงามทางวาจาเรียกว่า วาจาสุจริต ระเบียบข้อปฏิบัติพื้นฐานของสังคม จึงมีศีลเป็นฐานคิดถึงจึงกลายมาเป็นระเบียบปฏิบัติ และมารยาทของสังคมไทย รวมทั้งประเพณีวัฒนธรรมและธรรมเนียมอันดีงามของสังคมไทย ด้วยแก่นแท้ของสิ่งดีงามเหล่านี้คือศีลทำให้เกิดสุด ๆ และทำขึ้นในสังคมมนุษย์

ทินพันธุ์ นาคะตะ (2557, น.15) ให้ความหมายจริยธรรม (Ethics) มาจากภาษากรีก 2 คำ คือคำว่าศีลธรรม (Ethics or Moral) กับอุปราศี (Ethics or Churcher) จริยธรรมจึงหมายถึง ศีลธรรมและอุปราศีหรือกฎแห่งความประพฤติ ของกลุ่มบุคคลจริยธรรมใช้โดยทั่วไปมี 3 อย่าง ได้แก่ ประการที่หนึ่ง เป็นรูปแบบของวิถีชีวิต เช่น จริยธรรมชาวพุทธหรือจริยธรรมชาวคริสต์ ประการที่สอง เป็นกฎแห่งความประพฤติหรือประมวลหลักศีลธรรม (Moral Code or Principle) เช่น จริยธรรม ในอาชีพและประการที่สาม เป็นปรัชญาทางศีลธรรมหรือจริยธรรมได้แก่ หลักการให้เหตุผลเกี่ยวกับการกระทำที่มีศีลธรรม หรือมีจริยธรรมเช่นความคิดสำคัญ ๆ เกี่ยวกับความประพฤติของเรา

ธีรพงษ์ จินพละ (2557, น.13) กล่าวว่า จริยธรรมคือ ความประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ทั้งทางกาย วาจาและใจ เพื่อเป็นประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวมนุษย์ โดยธรรมชาติซึ่งต้องพัฒนาขึ้นโดยอาศัยเกณฑ์ ความประพฤติที่มนุษย์ควรประพฤติที่ได้จากหลักทาง ศีลธรรม ปรัชญา วัฒนธรรม กฎหมายหรือจารีตประเพณี

พระพรหมคุณาภรณ์ (2558, น.135) ได้กล่าวถึง จริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมใช้มาประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา แต่ก่อนเราใช้คำว่า ศีลธรรม ที่ใช้จริยธรรมเพราะต้องการให้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Ethics จริยธรรมเป็นการสั่งสอนความประพฤติที่ดีงามในสังคมมีในทุกศาสนาและรวมถึงที่ไม่มีศาสนา ด้วย ไม่ใช่เฉพาะศาสนาพุทธอย่างเดียว จริยธรรมในพุทธศาสนา คือ คำว่า จริยะ ไม่มีธรรมต่อท้าย แต่อาจจะมีคำอื่นนำหน้า เช่น ธรรมจริยา หรือพรหมจริยะ จริยะเป็นคากกลาง ๆ และกล่าวในหนังสือ พุทธธรรมว่าจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา คือ มรรค หรือมัชฌิมาปฏิปทา พรหมจารี หรือผู้ประพฤติพรหมจรรย์คือผู้มีจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา ดังนั้น จริยธรรม คือ หลักแห่งความประพฤติหลักการดำเนินชีวิต หรือหลักการครองชีวิต เมื่อถือตามหลักพระพุทธศาสนา มรรคหรือมัชฌิมาปฏิปทา คือ ระบบจริยธรรม ระบบความประพฤติ จริยะสัมพันธ์กับความจริงที่มีอยู่ ตามธรรมชาติ หรือกฎธรรมชาติ เป็นการนำเอาความรู้ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ แห่งเหตุปัจจัยมาใช้ ให้เกิดประโยชน์กับมนุษย์

จากความหมายจริยธรรมดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ ที่อยู่ในจิตใจของคนที่ถูกปลูกฝังจนเกิดเป็นอุปนิสัยที่ดีงาม ส่งผลต่อการแสดงออกถึงพฤติกรรม และการปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม ทั้งทางกาย วาจา ใจ ทำให้สามารถแยกแยะความผิด ชอบชั่ว ดี เช่น การสร้างความสงบสุขแก่ประเทศชาติ การปฏิบัติตามกฎหมายของชาติบ้านเมือง เป็นต้น

อันจะเป็นผลทำให้บุคคลเจริญก้าวหน้า ประสบความสำเร็จ สร้างประโยชน์และพัฒนาตนเอง
ครอบครัว ชุมชน สังคม ชาติบ้านเมือง ก่อให้เกิดความผาสุกอันยั่งยืน

องค์ประกอบของคุณธรรม

ประภาศรี สีหอำไพ (2540, น.48) กล่าวถึงคุณธรรมจริยธรรมเปรียบเสมือนเครื่องชี้้นำทาง
ให้ผู้คนในแต่ละสังคมใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุข
ของสังคม ดังนั้นคุณธรรมจริยธรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการดังนี้

1. ระเบียบวินัย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง สังคมที่ขาดกฎเกณฑ์ทุกคนสามารถ
ทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจย่อมเดือดร้อนระส่ำระสาย ขาดผู้นำ พุดตาม ขาดระบบที่กระชับ
ความเข้าใจเป็นบทบาทของแต่ละบุคคล ชาติใดไร้ระเบียบวินัยยากที่จะพัฒนาไปได้ทัดเทียมชาติอื่น
จึงควรประพฤติปฏิบัติตามจารีตประเพณีของสังคม

2. สังคม เป็นการรวมกลุ่มการประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน ก่อให้เกิด
ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีงาม มีวัฒนธรรมอันเป็นระเบียบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของ
ประชาชนเป็นกลุ่มชนที่ขยายวงกว้างเรียกว่าสังคม

3. อิศรเสรี การมีจิตสำนึกในมโนธรรมที่พัฒนาเป็นสำคัญก่อก่อให้เกิดความอิสระสามารถ
ดำรงชีวิตตามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาและประสบการณ์ในชีวิตมีความสุขอยู่ในระเบียบวินัยและ
สังคมของตนเป็นค่านิยมสูงสุดที่คนได้รับการขัดเกลาแล้วสามารถบำเพ็ญตนตามเสรีภาพเฉพาะคน
ได้อย่างอิสระสามารถปกครองตนเองและชักนำตนเองให้อยู่ในทำนองคลองธรรมได้

ปรียาพร วงอนุตรโรจน์ (2546, น.295) กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม
ประกอบด้วยลักษณะ 4 อย่างดังนี้

1. ความรู้เชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ว่าการกระทำใดดีและเลว
ในทัศนคติของสังคมเป็นความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ค่านิยม หลักธรรม คำสอนที่เป็นบรรทัดฐาน
ของสังคม

2. เจตคติทางคุณธรรมจริยธรรมเป็นความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะนั้น ๆ เพียงใด
เจตคติเชิงจริยธรรมของบุคคลจะสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมก็ได้เจตคติเชิงจริยธรรมจะรวมความรู้
และความรู้ถึงในเรื่องนั้นเข้าด้วยกัน

3. เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำ
หรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งและจะแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจในการกระทำนั้นๆ

4. พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยม
ชมชอบหรือดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมายและค่านิยมของสังคม

นภาพร ชันชนภา (2547, น.55) กล่าวถึง องค์ประกอบของคุณธรรมได้แก่ ความวางใจ การ
ควบคุมตนเอง ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความยุติธรรม ความจริงใจเป็นต้น

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2549, น.11) กล่าวถึง องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ประการดังนี้

1. ด้านความรู้เหตุนำผลหมายถึงความเข้าใจในความถูกต้องคือรู้ว่าอะไรถูกต้องสามารถตัดสินใจแยกแยะความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยการคิด
2. ด้านอารมณ์ความรู้สึกสำนึกผิดชอบชั่วดี ความเชื่อคือความพึงพอใจ ศรัทธา ความเลื่อมใส ความรู้สึกชื่นชมยินดี ความนิยมที่จะรับมาเป็นแนวทางปฏิบัติ
3. ด้านพฤติกรรมการแสดงออก หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลตัดสินใจได้ว่ากระทำถูกหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่างๆเพื่อให้บุคคลละกิเลส ไม่ละโมภ เป็นคนดีมีเมตตาจิต

ประเวศ วะสี (2549, น.7) กล่าวถึง คุณธรรมประกอบด้วยคุณธรรมอย่างน้อย 8 ประการ คือ

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความมีน้ำใจ ไม่ทอดทิ้งกันความมีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อส่วนรวม
3. มีความขยันขันแข็ง อดทน อดกลั้น พึ่งตนเองได้ไม่มัวเมาในอบายมุข
4. มีสัมมาชีพมีความพอเพียง
5. มีความเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของทุกคนสามารถรวมตัวร่วมคิดร่วมทำอย่างเสมอภาค
6. อนุรักษ์วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร
7. มีความยุติธรรมและแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี
8. มีการพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

กล่าวสรุปได้ว่าองค์ประกอบของคุณธรรมได้แก่ ความมีระเบียบวินัย สังคม อิศรเสริ ความรู้เชิงคุณธรรม เจตคติคุณธรรมจริยธรรม เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรม พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม ส่วนคุณธรรมพื้นฐานที่ผู้บริหารควรมีคือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีน้ำใจ ความขยัน ความอดทน มีความพอเพียง สิ่งสำคัญคือการรู้จักแยกแยะรู้ว่าสิ่งไหนดี ไม่ดี ปฏิบัติ และไม่ควรปฏิบัติ

องค์ประกอบของจริยธรรม

Hoffman (M. L. Hoffman, 1979, p.966) ได้จำแนกองค์ประกอบจริยธรรมโดยเชื่อว่าจริยธรรมเป็นกระบวนการสัมพันธ์ของ 3 องค์ประกอบที่มีอิสระจากกัน ได้แก่

1. ความคิดทางจริยธรรม ได้แก่ กระบวนการคิดประเมินค่าพฤติกรรมทางจริยธรรม การตัดสินใจทางจริยธรรม การใช้เหตุผลทางจริยธรรม เป็นต้น
2. ความรู้สึกทางจริยธรรม ได้แก่ ความรู้สึกทางจริยธรรม ทศนคติทางจริยธรรม ปฏิบัติทางจริยธรรม เป็นต้น

3. พฤติกรรมทางจริยธรรม หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมแสดงออกทางจริยธรรม ได้แก่การปฏิบัติทางจริยธรรม การกระทำทางจริยธรรมเป็นต้น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524, น.3) ได้แบ่งจริยธรรมออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การบอกได้ว่าการกระทำใดดีควรกระทำ และการกระทำใดควรงดเว้น ความรู้ด้านจริยธรรมจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษาและสติปัญญา

2. ทักษะคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมว่าชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นเพียงใดทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมซึ่งทัศนคติอาจเปลี่ยนแปลงตามเวลาและสังคมนั้นๆ

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การยกเหตุผลมาอ้างอิงการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

4. พฤติกรรมจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นไม่แสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนค่านิยมหรือกฎเกณฑ์ในสังคมนั้นๆ

ธีรภรณ์ อูวรรณโณ (2530, น.54) ได้สรุปองค์ประกอบของจริยธรรม ไว้ 3 ประการดังนี้

1. ด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงามการใช้เหตุผลทางจริยธรรม การตัดสินใจแยกแยะความถูกผิด

2. ด้านความรู้สึก ได้แก่ความพึงพอใจ ความศรัทธา ปฏิบัติที่มีผลต่อพฤติกรรมทางจริยธรรม เช่นความรู้สึกทางจริยธรรม ทัศนคติทางจริยธรรม

3. ด้านพฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมที่บุคคลที่แสดงออกให้ปรากฏจากสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมต่างๆเช่น พฤติกรรมทางจริยธรรม การกระทำทางจริยธรรม

กำพล ชูรัตน์ (2538, น.16) ได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรม ดังนี้คือ

1. องค์ประกอบทางปัญญา หมายถึง กระบวนการใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผลในการประเมินคุณค่าของการปฏิบัติจริยธรรมของบุคคล ว่าเป็นการปฏิบัติที่ถูกหรือผิด ดีหรือชั่ว ยุติธรรมหรืออยุติธรรม เหล่านี้เป็นต้น

2. องค์ประกอบทางความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อการปฏิบัติจริยธรรมของบุคคล ทั้งในทางที่ดีและในทางตรงข้าม เช่น ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ เชื่อหรือไม่เชื่อ เป็นต้น

3. องค์ประกอบการปฏิบัติ หมายถึง การแสดงความประพฤติและการปฏิบัติทางจริยธรรมของบุคคลการปฏิบัติเหล่านี้สามารถประเมินได้ว่าในสถานการณ์แวดล้อมหนึ่งนั้นการกระทำนั้นถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ เป็นต้น

สุรางค์ โค้วตระกูล (2545, น.371) ได้กล่าวถึงลักษณะของจริยธรรมไว้ว่า

1. จริยธรรมเป็นสิ่งที่เรารู้
2. ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่างคือ องค์ประกอบเชิงพุทธิปัญญาหรือความรู้คิด องค์ประกอบเชิงความรู้สึกและอารมณ์ และองค์ประกอบเชิงพฤติกรรม
3. พัฒนาการทางจริยธรรมเกิดควบคู่กับพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญา
4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมบางอย่างเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ตัวอย่างเช่น ความซื่อสัตย์ บุคคลบางคนอาจจะไม่โกงเกี่ยวกับการเงิน แต่อาจจะโกงเวลาสอบ เป็นต้น
5. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอาจจะกล่าวได้ว่ามี 3 ประเภทคือ
  - 5.1 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่มีลักษณะสากลคือ เหมือนกับพฤติกรรมในวัฒนธรรมหรือสังคมอื่นทั่วโลก
  - 5.2 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่เหมือนกันพฤติกรรมของกลุ่มชน ชุมชน หรือสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก
  - 5.3 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะคน ทำให้คนนั้นต่างกับคนอื่น เป็นปัจเจกบุคคล

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของจริยธรรมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความรู้ หมายถึง การรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผิดชอบ ชั่วดี สามารถแยกแยะออกได้ว่าสิ่งไหนควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ
2. ความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกที่สัมผัสได้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกหรือการปฏิบัตินั้น ถูกใจหรือไม่
3. ความประพฤติ หมายถึง การกระทำที่ถูกต้อง ดีงาม การแสดงออกถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมเมื่อเทียบกับสังคม วัฒนธรรมและถูกต้องตามหลักทำนองคลองธรรม

ความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม

ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม ดังนี้

วราคม ทีสุภะ (2535, น.109-110) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น อยู่บนหลักการที่เป็นการพัฒนาที่สมบูรณ์รอบด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคม อีกทั้งเพียบพร้อมด้านคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอีกด้วย เมื่อเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยผ่านทาง การศึกษา บทบาทของการศึกษาจึงไม่เพียงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเท่านั้น แต่เป็นทั้งตัวการสำคัญในการพัฒนาโดยตรงและเป็นผลของการพัฒนาอีกด้วย

สุทธิวงศ์ ดันตยาพิศาลสุทธิ (2542, น.2) กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมาก ในการกำหนดความสงบสุขของสังคม สังคมใดที่คนในสังคมเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม สังคมนั้นจะมีแต่ความสงบสุข ในขณะที่เดียวกันหากสังคมใดมีความบกพร่องทางด้านจิตใจ ขาดคุณธรรมและจริยธรรม แม้สังคมนั้นจะมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจก็ย่อมจะหาความสุขได้ยาก ดังนั้น การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคมจึงมีความจำเป็นและจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม

สมเดช สีแสง (2542, น.237) กล่าวว่า คุณธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่เสริมสร้างความสุขและความเจริญให้แก่บุคคลเป็นส่วนตัวและแก่ประเทศส่วนรวม ดังพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2520 สรุปได้ว่า คุณธรรมเป็นเครื่องช่วยให้แต่ละคนประสบความสำเร็จและความเจริญในหลาย ๆ ทาง ดังนี้

1. คุณธรรมเป็นเครื่องธำรงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เราไม่ตีคุณค่าของมนุษย์เป็นตัวเงิน แต่จะตีค่ากันด้วยคุณธรรม ผู้มีคุณธรรมจะเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี เป็นคนที่มีค่ามาก ส่วนผู้ไร้คุณธรรมอาจจะถูกประณามว่าเหมือนมิใช่คน เป็นคนมีค่าน้อย
2. คุณธรรมเป็นเครื่องเสริมบุคลิกภาพ เช่น ความซื่อตรง ทำให้คนมีความสมบูรณ์ในความคิดและการกระทำ เพราะไม่มีความขัดแย้งระหว่างความคิด คำพูดและการกระทำ
3. คุณธรรมเป็นเครื่องเสริมมิตรภาพ เช่น ความจริงใจ ทำให้ความสำคัญกับบุคคลอื่นเป็นไปอย่างราบรื่น คนไม่จริงย่อมไม่ได้รับความไว้วางใจ จึงทำให้เสียประโยชน์ที่ควรได้
4. คุณธรรมเป็นเครื่องสร้างความสบายใจ ซึ่งนอกจากจะสบายใจเพราะการทำแต่สิ่งที่ถูกต้องแล้ว ยังสบายใจที่ไม่ต้องระแวง ในอันตรายที่จะมีมาอีกด้วย เพราะผู้มีความดีจะเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้องและไม่ผิด
5. คุณธรรมเป็นเครื่องส่งเสริมความสำเร็จและความมั่นคงปลอดภัยในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต

สมพร เทพสิทธา (2542, น.15-16) กล่าวว่า การเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมปัจจุบันลดลง ประชาชนและเยาวชนจำนวนมากที่ไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมเท่าที่ควร ไม่ยึดมั่นในคุณธรรม และไม่ประพฤติปฏิบัติตามจริยธรรม ทำให้สังคมมีปัญหา มีความเจริญทางด้านวัตถุแต่มีความเสื่อมโทรมทางจิตใจ ในปัจจุบันค่านิยมบางอย่างได้เปลี่ยนแปลงไป ก่อนนี้สังคมยกย่องคนที่มีคุณธรรม คนที่ประพฤติผิดในศีลธรรมจะถูกประณาม ไม่มีใครอยากคบหา แต่ในปัจจุบันสังคมกลับยกย่องคนที่มีเงิน คนที่มีตำแหน่งสูง และคนที่มีชื่อเสียง แม้ว่าคนเหล่านั้นจะประพฤติผิดศีลธรรมก็ตาม ยุคโลกาภิวัตน์มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ยุคโลกไร้พรมแดน โลกข้อมูลข่าวสารจึงมีอิทธิพลต่อความคิด จิตใจ และพฤติกรรมของมนุษย์มากขึ้น คนไทยเป็นจำนวนไม่น้อยได้ตกเป็นเหยื่อของข้อมูลข่าวสารและการโฆษณา ถูกอิทธิพล

ของวัฒนธรรมและค่านิยมจากต่างชาติครอบงำ กลุ่มหลงในวัฒนธรรมและค่านิยมของต่างประเทศ ไม่สนใจในคำสอนของศาสนาและวัฒนธรรมไทย ทำให้คนมุ่งแสวงหาแต่ความสุขทางวัตถุ มีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น ขาดความเอื้ออาทร ขาดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่เห็นความสำคัญของศาสนา และขาดคุณธรรม จริยธรรม ไม่เชื่อในเรื่องของกฎแห่งกรรม

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และคณะ (2544, น.60) กล่าวว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสิทธิและบทบาทหน้าที่ของรัฐ และประชาชนไว้หลายมาตรา โดยเฉพาะมาตรา 81 ที่ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เสริมสร้างความรู้ และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศพัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น.35) ระบุความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ว่าเป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียน และเป็นตัวบ่งชี้ถึงความเจริญงอกงามของพัฒนาการของผู้เรียน

ทิศนา แคมมณี (2546, น.1-2) ได้กล่าวว่า สถานการณ์และสภาพบ้านเมืองของประเทศในปัจจุบัน เป็นหลักฐานที่ประจักษ์โดยทั่วกันแล้วว่า การที่ประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก แม้จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญทางวัตถุอย่างเห็นได้ชัด แต่ความเจริญและการพัฒนานั้นก็ได้เป็นไปอย่างยั่งยืน นอกจากนั้นการพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ เป็นที่มาของปัญหาสังคมที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เช่น ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาแหล่งอบายมุข แหล่งเสื่อมโทรม โสเภณีเด็ก การใช้แรงงาน การละเมิดสิทธิเด็ก ปัญหามลภาวะ ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจ เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เป็นผลพวงของการพัฒนาทางวัตถุอย่างขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางจิตใจทั้งสิ้น

พระมหาอุเทน ปัญญาปริทัตต์ (2546, น.1) ได้กล่าวว่า ในการพัฒนาชาติ บ้านเมือง การพัฒนาคนถือเป็นภารกิจสำคัญยิ่งจะต้องพัฒนาคนให้ดีและมีคุณธรรมเสียก่อน จึงค่อยหันไปพัฒนาคนให้ดีและมีคุณภาพ คุณธรรมจริยธรรมจะต้องปลูกฝังหล่อหลอมตั้งแต่เบ้าต้นโดยมุ่งไปที่เด็กที่กำลังเติบโตเป็นกำลังในอนาคตของชาติบ้านเมือง ทำอย่างไรจึงจะทำให้เด็กดีและมีคุณธรรมตามมาด้วยเก่งและมีคุณภาพ นักเรียน คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อชุมชน นักเรียนจะต้องมีความมุ่งมั่น

ทางด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นแบบอย่างให้แก่สังคมได้ด้วย พร้อมทั้งทำหน้าที่นักเรียนตัวอย่างที่ดีแห่งความสำเร็จ ซึ่งสำเร็จทั้งทางด้านดี มีคุณธรรมจริยธรรม และมีคุณภาพเป็นประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติพัฒนาบ้านเมืองต่อไป

จำเรียวรัตน์ เจือจันทร์ (2548, น.40) กล่าวถึง คุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญต่อผู้บริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำหรือผู้บริหารจำเป็นต้องมีคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าตำแหน่งอื่นๆ เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการดำเนินงานให้ขับเคลื่อนไปข้างหน้าตามวัตถุประสงค์ ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญต่อผู้บริหารดังนี้

1. ความสำคัญต่อการสร้างภาวะผู้นำ คือ ผู้ที่แสวงหาความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นส่วนผู้บริหารคือผู้ดำเนินงานตามการเปลี่ยนแปลงให้บรรลุผล ทั้งผู้นำและผู้บริหารจึงเป็นเสมือนหัวก้อยของเหรียญแต่การที่จะได้รับการยอมรับเพื่อที่จะก้าวไปสู่การเป็นผู้นำจะต้องอาศัยคุณธรรมจริยธรรม กล่าวคือ มีการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเป็นต้นคุณธรรมจริยธรรม เป็นลักษณะของความดี คุณธรรม จริยธรรมก็จะได้รับความนับถือเท่ากับเป็นการสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้น

2. ความสำคัญต่อการจูงใจ การบริหารงานนอกจากจะวางระบบการบริหารที่ดีแล้วยังต้องสร้างจูงใจเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ซึ่งการสร้างแรงจูงใจมีทั้งทางบวกและทางลบเช่นการให้รางวัล หรือการลงโทษเป็นต้น แต่ในความเป็นจริงในการสร้างแรงจูงใจที่ดีที่สุดคือ การทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึกว่าได้ปฏิบัติหน้าที่กับผู้บังคับบัญชาที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม ดังนั้นถ้าผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมก็เป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างดี

3. ความสำคัญต่อการสร้างผลงานการดำเนินงานโครงการหรืองานประจำใด ๆ ที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความไม่คุ้มค่าในการใช้งบประมาณเป็นสิ่งที่เห็นได้ว่าขาดคุณธรรมจริยธรรมมีการทุจริตคอร์รัปชันแฝงอยู่ในกระบวนการดำเนินงาน ทำการบริหารไม่ว่าระดับใดหรือฝ่ายใดก็ตามยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ไม่โลภ ไม่อยากได้ในสิ่งที่ไม่ควรได้เมื่อมีการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริตแล้ว การใช้งบประมาณก็กระทำได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยผลงานต้องเกิดขึ้นและคุ้มค่ามากที่สุด

ประทวน บุญรักษา (2551, น.10-11) กล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมว่าเป็นธรรมะที่อยู่คู่กันมีความหมายใกล้เคียงกัน และเมื่อนำไปใช้ต้องใช้ควบคู่กัน ถ้าแยกออกเป็น ส่วน ๆ จะทำให้ไม่สมบูรณ์ และถ้ามองถึงความสำคัญก็ต้องมองที่คุณธรรมและจริยธรรมพร้อมกัน ซึ่งสามารถมองได้ว่า คุณธรรม จริยธรรมมีความสำคัญต่อบุคคล สังคมและประเทศชาติสังคมใด ถ้าขาดคุณธรรม จริยธรรมสังคมนั้นย่อมเกิดความวุ่นวายอยากแก่การพัฒนา ในวงการนักบริหาร

ก็เช่นเดียวกันถ้าขาดคุณธรรม จริยธรรมแล้วจะทำให้การบริหารเป็นไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้นคุณธรรม จริยธรรม จึงมีความสำคัญ ดังนี้

1. ความสำคัญต่อสังคม สังคมเป็นแหล่งรวมกันของคนที่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างทางด้านความคิดเป็นความแตกต่างที่สำคัญ เพราะความคิดเป็นจุดเริ่มต้นของการกระทำ เมื่อความคิดของคนในสังคมแตกต่างกันก็จะเกิดการกระทำที่แตกต่างกันอย่างหลากหลายตามไปด้วย ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งต่าง ๆ ตามมามดังนั้นสังคมต้องอาศัยคุณธรรม จริยธรรมเป็นเครื่องควบคุมการคิดและการปฏิบัติของผู้คนไม่ให้ไปคิดและและกระทำอันเป็นการละเมิดผู้อื่น แต่ละคนต่างยึดถือในหลักศีลธรรม คุณธรรมที่เป็นพื้นฐานของมนุษย์และยึดหลักกัลยาณธรรมข้อที่เป็นจริยธรรมพื้นฐานแล้ว สังคมจะอยู่เย็นเป็นสุขอย่างแท้จริง

2. ความสำคัญต่อหน่วยงาน ถ้าหน่วยงานใดมีสมาชิกที่ประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรมแล้วหน่วยงานนั้นก็จะป็นหน่วยงานที่มีคุณภาพ เพราะคุณธรรมที่มีอยู่ในตัวแต่ละคนนั้นจะเป็นตัว บ่งบอกถึงคนที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนจริยธรรมนั้นเป็นตัวบ่งบอกถึงถึงความเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องที่สุด

3. ความสำคัญต่อการบริหารทรัพยากรในการบริหารงาน ประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ ซึ่งคนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุด ถ้าหากคนมีคุณธรรมและจริยธรรมแล้วการบริหารงานก็จะดำเนินไปได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่ถ้าหากคนไม่มีคุณธรรม จริยธรรมก็ยากที่จะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

กนกวรรณ กิตติผดุงชัย (2551, น.21) กล่าวว่า คุณธรรม ความสำคัญต่อบุคคล สังคม และชาติบ้านเมืองถ้าสังคมมีความสับสน วุ่นวาย ก็ยากแก่การพัฒนา ในสังคมครูหากผู้ประกอบวิชาชีพครูเป็นผู้มีคุณธรรม คุณธรรมย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ ให้ครูมีความเจริญก้าวหน้า มีความมั่นคงในงานอาชีพ ได้รับค้ำยกย่องสรรเสริญกับบุคคลโดยทั่วไปในสังคม เป็นที่เคารพรักใคร่ศิษย์ มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเพราะแวดล้อมด้วยความรักนับถือจากศิษย์ละประชาชนโดยทั่วไป ครอบครัวมีความสุขอย่างอบอุ่นมั่นคง ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ฝืดเคือง ประโยชน์ด้านสถาบันอาชีพ ทำให้เป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของปวงชนทำให้งานวิชาชีพครูมีความเจริญก้าวหน้าในรูปแบบต่างๆ เช่น ทางวิชาการ องค์กร หรือสมาคม ส่วนจริยธรรม เป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงประเทศชาติจะพัฒนาไปในทางที่ดีได้ ผู้บริหารควรมีคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปกับการบริหาร นอกจากนี้คุณธรรม จริยธรรมยังเป็นปัจจัยที่สร้างความสงบสุขและความเจริญให้แก่ประเทศชาติ

ศิริพร สุขสบาย (2554, น.10) กล่าวว่า ความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมทำให้ผู้ที่ปฏิบัติ มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ เป็นคนดี คนเก่งของสังคมทำให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม

ประภาพร นาแว่น (2556, น.19) กล่าวว่า คุณธรรมทำให้บุคคลเกิดจริยธรรม ที่เหมาะสม ดั่งงาม เมื่อบุคคลเกิดคุณธรรมจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความสุข ความพึงพอใจ กับตนเองและสังคม การส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่สมาชิกในสังคมจะช่วยให้เกิดความสงบสุข และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ธีรพงษ์ จินพละ (2557, น.17) กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรมมีความสำคัญในฐานะที่เป็น เครื่องยึดเหนี่ยวภายในจิตใจของแต่ละคน เพื่อให้คน ๆ นั้นประพฤติปฏิบัติตนให้ตั้งมั่นอยู่ในความดี งาม ถูกต้อง มีการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตลอดจนทำให้เกิด ความสุขความพึงพอใจให้กับตนเองและทำให้เกิดสันติสุขต่อสังคม อันเป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง

สรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนเป็นอย่างดี เพราะคุณธรรม จริยธรรมเป็นบ่อเกิดแห่งความดีทั้งปวง ถ้าสังคมใดขาดซึ่งคุณธรรม จริยธรรม สังคมนั้นก็จะเกิดแต่ปัญหาและความวุ่นวาย ไม่ปกติสุข ส่งผลให้การพัฒนาล่าช้าและเป็นไปอย่าง ยากลำบาก ตรงกันข้ามถ้าสังคมใดที่เพียบพร้อมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีผู้คนที่ปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ของสังคม มีความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีน้ำใจไมตรี สมัคสมาน สามัคคีและนำหลักธรรมต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินชีวิตสังคมนั้นก็จะบังเกิดแต่สันติสุข และสามารถ พัฒนาสังคมนั้นทัดเทียมอารยธรรมนานาประเทศได้อย่างมีคุณภาพ

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

จากทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม พบว่า มีนักวิชาการให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมไว้หลากหลายแนวคิด โดยแต่ละแนวคิดมีความแตกต่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประภาศรี สีหอำไพ (2543, น.242) ได้เสนอทฤษฎีและวิธีการปลูกฝังจริยธรรมคุณธรรม ไว้หลายประการ เช่น

1. กำหนดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาตามคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกัน
2. เสนอตัวอย่างพฤติกรรมที่พึงปรารถนา พร้อมทั้งแสดงให้เห็นผลดีผลเสีย
3. ประเมินพฤติกรรมที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับคุณธรรมและจริยธรรมโดยใช้เกณฑ์ ผลของพฤติกรรมต่อตนเอง หมู่คณะและสังคม
4. แลกเปลี่ยนและวิจารณ์การประเมินในกลุ่ม
5. ฝึกปฏิบัติให้บุคคลกระทำด้วยใจสมัคร และให้ประเมินผลสำเร็จด้วยตนเอง

6. ย้ำให้บุคคลรับเอาพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจริยธรรมและคุณธรรม โดยให้นำมาเป็นส่วนหนึ่งของตน

7. การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและการชักชวนให้ผู้อื่นประพฤติในสิ่งที่เหมาะสมกับจริยธรรมและคุณธรรม

8. พัฒนาค่านิยมจากระดับญาติพี่น้องไปสู่หมู่คณะและสังคม เช่น เริ่มต้นจากความกตัญญู ความเสียสละ ความสามัคคีในหมู่พี่น้อง หมู่คณะ และสังคม ไปจนถึงประเทศชาติ

9. จัดกิจกรรมเสริม เช่น กิจกรรมรณรงค์ นิทรรศการ การประชุม สัมมนา การอภิปราย การศึกษารณีย์ การจัดงานประเพณี เป็นต้น

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2547, น.31-32) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมไว้ว่า การสอนหรือพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมโดยใช้การสังเกตตัวแบบตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมของแบนดูรา ควรดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใส่ใจและตั้งใจสังเกตตัวแบบ
2. การเสนอตัวแบบ ตัวแบบจะต้องมีลักษณะเด่น ไม่สลับซับซ้อนจนเกินไปเป็นตัวแบบที่มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถดึงดูดจิตใจ และทำให้ผู้สังเกตพึงพอใจ
3. การช่วยให้ผู้เรียนเก็บจำตัวแบบโดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การจัดทำเป็นรหัสหรือโครงสร้างให้จำได้ง่าย การชักข้อมลักษณะของตัวแบบในความคิด และชักข้อมด้วยการกระทำ
4. การจูงใจให้ผู้เรียนปฏิบัติ โดยการช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ เห็นคุณค่า หรือเห็นผลที่น่าพึงพอใจของการปฏิบัติ รวมทั้งการช่วยให้ผู้เรียนได้รับความสามารถของตนเองและเรียนรู้วิธีการกำกับตนเอง
5. การลงมือกระทำหรือปฏิบัติ โดยช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือ สังเกตการณ์กระทำของตนเอง ให้ผู้เรียนได้ข้อมูลป้อนกลับ หรือข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และให้ผู้เรียนได้เทียบเคียงการกระทำของตนกับภาพตัวแบบในแนวความคิด

ภณิษฐา ชมสุวรรณ (2548, น.3) ได้กล่าวถึง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในเรื่องเกี่ยวกับ คุณธรรมที่พึงประสงค์ อันเป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับคนไทย ได้แก่

1. พากเพียร หมายถึง พลังในการปฏิบัติตน ปฏิบัติงานโดยไม่ย่อท้อต่อความเหนื่อยยาก ลำบากและอุปสรรค จนสามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมาย
2. เสริมสร้างคนดี หมายถึง การตั้งกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับให้กับตนเอง โดยใช้ปัญญาพิจารณาและวินิจฉัยการกระทำ และความประพฤติมิให้ผิดพลาดและเสื่อมเสีย

3. รู้รักสามัคคี หมายถึง การมีความรับผิดชอบในอันที่จะใช้ความรู้ ความคิด
ความสามารถ ในการเกื้อกูล สร้างสรรค์ร่วมกับผู้อื่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
  4. มีน้ำใจ หมายถึง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น การให้อภัยให้กำลังใจ
ตลอดจนรู้จักการวางตัวอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ
  5. ใฝ่ประหัต หมายถึง การรู้จักคิด วิเคราะห์ พิจารณาในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิด
ประโยชน์สูงสุดด้วยความประหยัด
  6. ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การใช้สติปัญญาในการกระทำให้เกิดประโยชน์อย่างใด
อย่างหนึ่ง ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ระลึกถึงความถูกต้อง จนกระทั่งได้รับความเชื่อมั่น และงาน
ประสบความสำเร็จ
  7. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การยอมรับตนเองทั้งในด้านความเป็นอยู่ ด้านความรู้
ความสามารถ เพื่อเรียนรู้ พัฒนาตนเองในการปฏิบัติงาน ยอมรับความคิดของผู้อื่น ไม่ก้าวก่าย
ในหน้าที่ของผู้อื่น
  8. เรียงร้อยไมตรี หมายถึง การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างขวาง มีเหตุผล มีจิตใฝ่มั่นคง ไม่มีอคติ
รู้จักประสานสัมพันธ์กับบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของงาน
  9. หัวงดีมีเมตตา หมายถึง การมีความคิดและจิตใจที่เปิดกว้าง หนักแน่น มีเหตุผล
ไม่เห็นแก่ตัว ร่วมแรงร่วมใจกับผู้อื่น โดยถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
- กัญจนคหัฐ ปิยะกาณฺจนฺ (2553, น.101-103) ได้อธิบายถึง การปลูกฝังคุณธรรม
และจริยธรรม โดยกล่าวไว้ว่า ผู้ปกครองในครอบครัวของเยาวชน ได้ใช้วิธีการปลูกฝังคุณธรรม
แต่เยาวชนภายในการดูแลของตน ดังนี้
1. โดยการสั่งสอนโดยตรง คือ การบอกให้กระทำ หรือห้ามไม่ให้กระทำสิ่งใด ๆ
จะใช้วิธีการชี้แนะ สั่งสอน อบรมโดยตรงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า
  2. การเป็นต้นแบบ โดยมีตัวแบบ 5 ประเภท ได้แก่
    - 2.1 ตัวแบบจริง ได้แก่ ผู้ปกครองแสดงให้เห็นจริง
    - 2.2 ตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวแบบในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ โดยการดูละครหนัง
หรือรายการโทรทัศน์ร่วมกันระหว่างเยาวชนกับผู้ปกครอง
    - 2.3 ตัวแบบคำบอกเล่า ได้แก่ การเล่าให้ฟังนำหนังสือมาให้อ่าน เช่น นิทาน เป็นต้น
    - 2.4 สอดแทรกขณะทำกิจกรรมยามว่างร่วมกัน
    - 2.5 ใช้หลักศาสนา ได้แก่ การชวนบุตรหลานเข้าวัดทำบุญ ฝึกให้สวดมนต์ก่อนนอน
เป็นต้น

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทย

เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาทฤษฎีแรกของนักศึกษาไทยที่สร้างขึ้น บุคคลผู้รวบรวมเขียนเป็นทฤษฎี คือ ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน กรอบแนวคิดที่เป็นจุดเด่นของทฤษฎีนี้มีความว่า ลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเป็นคนดีและ คนเก่ง ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยถึงสาเหตุพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง โดยได้ทำการประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สาเหตุของพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนไทย ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ อายุตั้งแต่ 6-60 ปี ว่าพฤติกรรมเหล่านั้น มีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง และได้นำมาประยุกต์เป็นทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทย โดยแบ่งต้นไม้จริยธรรม ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543, น.13)

1. ส่วนที่หนึ่ง ได้แก่ ดอกและผลไม้มันต้น ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานดีละเว้นชั่วและพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ซึ่งล้วนแต่เป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อเพื่อต่อการพัฒนาประเทศ
2. ส่วนที่สอง ได้แก่ ส่วนลำต้นของต้นไม้ แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ
  - 2.1 เหตุผลเชิงจริยธรรม
  - 2.2 มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง
  - 2.3 ความเชื่ออำนาจในตน
  - 2.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
  - 2.5 ทักษะคติ คุณธรรมและค่านิยม
3. ส่วนที่สาม ได้แก่ รากของต้นไม้ ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ
  - 3.1 สติปัญญา
  - 3.2 ประสบการณ์ทางสังคม
  - 3.3 สุขภาพจิต

จิตลักษณะทั้งสามนี้อาจใช้เป็นสาเหตุของการพัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการ ที่ลำต้นของต้นไม้ก็ได้ กล่าวคือ บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้าน ในปริมาณที่สูงพอเหมาะกับอายุ จึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ประการ ที่ลำต้นของต้นไม้ โดยที่จิตลักษณะทั้ง 5 นี้ จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติ ถ้าบุคคลที่มีความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้าน ดังกล่าวและอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียนและสังคมที่เหมาะสม นอกจากนั้นบุคคลยังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาจิตลักษณะบางประการใน 5 ด้านนี้ โดยวิธีการอื่น ๆ ด้วยฉะนั้นจิตลักษณะพื้นฐาน

3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและของคนเก่งนั่นเอง นอกจากนี้ จิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่รากนี้อาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำดับ

ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมนี้ เกิดจากผลการวิจัยพฤติกรรมและจิตลักษณะของคนไทย โดยเมื่อสร้างขึ้นแล้วทฤษฎีนี้ก็ได้อธิบายแนวทางการตั้งสมมติฐานการวิจัยเพื่อหาหลักฐานใหม่ ๆ มาเพื่อเติมในทฤษฎีนี้ อีก เช่น การวิจัยที่เกี่ยวกับจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ ที่สามารถจำแนกคน เป็น 4 ประเภท เหมือนบัวสี่เหล่ากับความสามารในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล โดยพบว่า คนที่เป็นบัวเหนือน้ำเท่านั้น (มีจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ด้านนี้ ในปริมาณสูงเหมาะสมกับอายุ) เป็นผู้ที่จะ สามารถรับการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมได้อย่างเหมาะสมกับอายุ ตามทฤษฎีของโคลเบิร์ก (Kohlberg) การสอน “คุณธรรม จริยธรรม” เป็นความต้องการที่คนรุ่นหนึ่งจะขึ้นนำคนอีกรุ่นหนึ่ง โดยผู้สอนมีความเชื่อว่าประสบการณ์ของตนอาจสร้างความเข้าใจเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม (หรือ ความดี ความถูกต้อง ความเหมาะสม) อย่างถ่องแท้ในระดับหนึ่ง และต้องการให้เยาวชนเชื่อและ เหมาะสมกับเยาวชน การยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ทำให้มนุษย์มีความสุข โดยที่ความสุขนั้นควร เป็นความสุขแบบเรียบง่ายและยั่งยืน คุณสมบัติอันเป็นความพร้อมที่จะพัฒนา จริยธรรมของบุคคล ประกอบด้วย

1. ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของชีวิตและหลัก จริยธรรม ทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้มาตั้งแต่ วยต้นของชีวิตจากการเลี้ยงดู การศึกษาอบรม และจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยอาจเป็น ในวิถีทางที่ต่างกัน ซึ่งเป็นผลให้บุคคลมีพัฒนาการทางจริยธรรมต่างกัน จากกฎเกณฑ์การตัดสินที่ ต่างกัน

2. ความใฝ่ธรรม มนุษย์มีธรรมชาติ ของการแสวงหาความถูกต้องเป็นธรรมหรือความดีงาม ตั้งแต่วัยทารก คุณสมบัตินี้ทำให้บุคคลนิยมคนดี ชอบสังคมที่มีคุณธรรมจริยธรรม ต้องการที่จะพัฒนา ตนเองให้เป็นคนดี อย่างไรก็ตามประสบการณ์ในชีวิตจากการเลี้ยงดูและเจริญเติบโตในสภาพแวดล้อม ที่ส่งเสริมคุณธรรม เป็นปัจจัยสำคัญให้บุคคลพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้มีจริยธรรมสูงกว่า

3. ความรู้จักตนเองของบุคคลนั้น ความรู้จักตนเองของบุคคล คือ สร้างความสามารถในการ พิจารณาให้รู้อิทธิพลของความดีและความไม่ดีของตนให้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถเสริมสร้าง ความดีของตนให้มีพลังเข้มแข็ง ในลักษณะที่ตนเองและสังคมยอมรับได้ ความรู้จักตนเองนี้จะทำให้ บุคคลมีความมั่นใจ มีพลังและพร้อมที่จะขจัดความไม่ดีของตนและพัฒนาตนเองอย่างถูกต้องดีขึ้น โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

3.1 การศึกษาเรียนรู้ กระทำได้หลายวิธี ดังนี้

3.1.1 การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการหาความรู้จากการอ่านหนังสือเกี่ยวกับ ปรัชญาศาสนา วรรณคดีที่มีคุณค่า หนังสือเกี่ยวกับจริยธรรมทั่วไปและจริยธรรมวิชาชีพ

3.1.2 การเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม และการคบหาบัณฑิตผู้ใส่ใจด้านจริยธรรม

3.1.3 การเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตและจากประสบการณ์ในสถานที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์จริงเป็นโอกาสอันประเสริฐในการเรียนรู้จริยธรรมแห่งชีวิต ที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งทั้งด้านเจตคติและทักษะการแก้ปัญหาเชิงจริยธรรม อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับความพร้อมของบุคคล ผู้มีความพร้อมน้อยอาจจะได้ประโยชน์จากการเรียนรู้อันมีค่านี้เลย

3.2 การวิเคราะห์ตนเอง บุคคลผู้มีความพร้อมจะพัฒนามีความตั้งใจและเห็นความสำคัญของการวิเคราะห์ตนเองเพื่อทำความรู้จักในตัวเอง ด้วยการพิจารณาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกของตนเอง จะช่วยให้บุคคลตระหนักรู้คุณลักษณะของตนเอง รู้จุดดีจุดด้อยของตน รู้ว่าควรคงลักษณะใดไว้ การวิเคราะห์ตนเอง กระทำได้ด้วยหลักการต่อไปนี้

3.2.1 การรับฟังความคิดเห็นเชิงวิพากษ์จากคำพูดและอากัปกริยาจากบุคคลรอบข้าง เช่นจากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อนร่วมงาน จากผู้ใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัว

3.2.2 วิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับความคิด ความต้องการเจตคติการกระทำ และผลการกระทำ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

3.2.3 ค้นหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น จากตำรา บทความ รายงานการวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์หรือศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนาตนเองอย่างถ่องแท้

3.2.4 เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาจิตใจ (จิตใจและพฤติกรรมมนุษย์เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้เช่นเดียวกับสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก) ทำให้จิตใจได้เกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดปัญญาารู้ตนเองอย่างลึกซึ้งและแท้จริง

3.3 การฝึกตน เป็นวิธีการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วย ตนเองขั้นสูงสุด เพราะเป็นการพัฒนาความสามารถของบุคคล ในการควบคุมการประพฤติปฏิบัติของตน ให้อยู่ในกรอบของพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม ทั้งในสภาพการณ์ปกติและเมื่อเผชิญปัญหาหรือขัดแย้ง

3.3.1 การฝึกวินัยขั้นพื้นฐาน เช่น ความขยันหมั่นเพียร การฟังตนเอง ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ การรู้จักประหยัดและออม ความซื่อสัตย์ ความมีสัมมาคารวะ ความรักชาติ ฯลฯ

3.3.2 การรักษาศีลตามความเชื่อในศาสนาของตน ศีลเป็นตัวกำหนดที่จะทำให้งดเว้นในการที่จะกระทำชั่วร้ายใด ๆ อยู่ในจิตใจ ส่งผลให้บุคคลมีพลังจิตที่เข้มแข็งรู้เท่าทันความคิด สามารถควบคุมตนได้

3.3.3 การทำสมาธิ เป็นการฝึกให้เกิดการตั้งมั่นของจิตใจทำให้เกิดภาวะมีอารมณ์หนึ่งเดียวของกุศลจิต เป็นจิตใจที่สงบผ่องใสบริสุทธิ์เป็นจิตที่เข้มแข็ง มั่นคง แน่วแน่ ทำให้เกิดปัญญาสามารถพิจารณาเห็นทุกอย่างตรงสภาพความเป็นจริง

3.4 ฝึกการเป็นผู้ให้ เช่น การรู้จักให้อภัย รู้จักแบ่งปันความรู้ ความดี ความชอบ บริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์ อุทิศร่างกายแรงใจช่วยงานสาธารณประโยชน์โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

สรุปทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทย ได้ว่า เป็นการแบ่งพฤติกรรมออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง ดอกและผลไม้บนต้น ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำดีละเว้นความชั่ว ส่วนที่สอง ลำต้นของต้นไม้ ที่แสดงถึงพฤติกรรมการประกอบอาชีพอย่างขยันขันแข็งด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และทัศนคติ คุณธรรมและค่านิยม ส่วนที่สาม รากของต้นไม้ ที่แสดงถึงพฤติกรรมการประกอบอาชีพอย่างขยัน ขันแข็งด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคม และสุขภาพจิต ซึ่งทฤษฎีนี้เป็นการวิจัยพฤติกรรมและจิตลักษณะของคนไทย

ทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรม

การพัฒนาทางจริยธรรมมีทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้ปรากฏขึ้นเพื่ออธิบายรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (ทิศนา แคมมณี, 2546, น.4-11)

1. โดยการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) ตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) ทฤษฎีนี้พัฒนาโดยนักจิตวิทยาชาวอเมริกันเบอร์ริส สกินเนอร์ (Burrhus Skinner) มาใช้อธิบายว่า พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลที่เกิดขึ้นกับการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมของบุคคลจะแปรเปลี่ยนไปตามผลที่ได้รับการกระทำที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมนั้น ซึ่งผลจากการกระทำนั้นมีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ ผลประเภทแรงเสริม (Reinforcer) ซึ่งทำให้พฤติกรรมนั้นมีอัตราเพิ่มขึ้นและผลประเภทถูกลงโทษ (Punisher) ซึ่งทำให้พฤติกรรมนั้นมีอัตราลดลงหรือหมดไป

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development) โดยการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ (Piaget) เพียเจท์อธิบายว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามขั้นและขั้นกับวัย โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นใหญ่ ๆ คือ ขั้นแรก อายุระหว่าง 5-8 ปี เป็นขั้นยอมรับหลักเกณฑ์จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครู และเด็กที่โตกว่า เด็กจะปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและเชื่อว่ากฎเกณฑ์เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ขั้นที่ 2 เป็นขั้นการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของหลักเกณฑ์ อายุตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป เด็กจะเริ่มมีความคิดว่า กฎเกณฑ์คือข้อตกลงระหว่างบุคคลและผู้ที่จะต้องร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และกฎเกณฑ์อาจเปลี่ยนแปลงได้ใช้กฎเกณฑ์

สรุปทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรม ได้ว่า เป็นรูปแบบและแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยการปรับพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลที่เกิดขึ้นกับการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งพฤติกรรมของบุคคลจะแปรเปลี่ยนไปตามผลที่ได้รับการกระทำที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมนั้น และทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม เป็นพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามขั้นและขั้นกับวัยของมนุษย์

ทฤษฎีการกระจำง่าค่านิยม

ผู้ที่เสนอทฤษฎีนี้ คือ รัท ฮาร์มินและไซมอน (Rath, Harmin & Simon อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2546, น.28-29) โดยใช้แนวคิดของทฤษฎีสัมพัทธนิยม (Relativism) ที่มีหลักการว่า ความถูกต้องดีงาม มีได้ขึ้นอยู่กับหลักการที่แน่นอนแต่จะแปรผันตามบุคคล และสภาพการณ์ต่าง ๆ ในหลักการของทฤษฎีการกระจำง่าค่านิยม จะไม่กำหนดจริยธรรมที่จะปลูกฝัง มีการยอมรับการตัดสินใจ ความรู้สึก และค่านิยมที่เลือกแล้วของผู้เรียนอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยครูมีหน้าที่ในการปลูกฝังค่านิยม คือ การชี้แนะหรือจัดการให้มีการชี้แนะโดยการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนเกิดการถกคิดขึ้นมาว่า ความเชื่อทัศนคติ พฤติกรรมและความรู้สึกของตนที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ๆ นั้น เป็นไปตามเกณฑ์ 7 ประการ ของ กระบวนการของค่านิยมหรือไม่ กล่าวคือ

1. เกิดจากการเลือกของตนอย่างอิสระหรือเปล่า
2. ได้พิจารณาทางเลือกอื่น ๆ หรือเปล่า
3. ได้พิจารณาผลของทางเลือกต่าง ๆ หรือเปล่า
4. มีความภูมิใจหรือยินดีในสิ่งที่ตนเลือกหรือเปล่า
5. จะยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนอย่างเปิดเผยหรือไม่
6. จะทำตามที่ตนตัดสินใจเลือกหรือไม่
7. จะกระทำซ้ำอีกหรือไม่

จากการศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีการกระจำง่าค่านิยม จะพบว่าในการที่จะปลูกฝัง จริยธรรมให้แก่บุคคลนั้นไม่ควรจะไปกำหนดตัวจริยธรรมให้แค่ควรจะใช้คำพูด คำถามเพื่อกระตุ้น ให้บุคคลนั้นได้เกิดความคิดใคร่ครวญ และตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วยตัวของเขาเอง โดยไม่มีการชักจูงจากผู้ใด

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ซึ่งฟรอยด์ เชื่อว่า บุคลิกภาพของบุคคลมีพื้นฐานมาจาก ส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ อิด (Id) อีโก้ (Ego) ซุปเปอร์อีโก้ (Super Ego) พัฒนาการทางจริยธรรม ของบุคคลตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ถือว่า ซุปเปอร์อีโก้เป็นส่วนสำคัญเพราะซุปเปอร์อีโก้เป็นส่วน ของมโนธรรม ถือหลักประพฤติปฏิบัติอันเป็นที่นิยมกันในสังคมหนึ่ง ๆ เป็นส่วนที่เกิดจากการเรียนรู้

ทางสังคม มิได้ติดตัวมาแต่กำเนิด ซุปเปอร์อีโก้จะเข้ามามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล เห็นได้ชัดเมื่ออายุประมาณ 5 ขวบ เป็นลักษณะที่เริ่มสนใจในอุดมคติ (idea) เริ่มคิดว่าสิ่งไหนดีหรือไม่ดีตามความเข้าใจของตนและจะเริ่มการเลียนแบบ (identification) มากขึ้น เช่น เลียนแบบบิดามารดาหรือบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวของเด็ก ตลอดจนสังคมภายนอก การเลียนแบบนี้เป็น พื้นฐานของการใฝ่ดี รู้สึกผิดชอบชั่วดี และเป็นการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้อยู่ในขอบข่ายของปทัสถานทางสังคมเมื่อโตขึ้น (ทิสนา แคมมณี, 2546, น.11)

สรุปทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ได้ว่า เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่า บุคลิกภาพของบุคคลมีพื้นฐานมาจากส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ อิด (id) อีโก้ (Ego) ซุปเปอร์อีโก้ (Super Ego) และถือว่าซุปเปอร์อีโก้เป็นส่วนสำคัญเพราะเป็นส่วนของมโนธรรม และเข้ามามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาสังคม ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมโดยอาศัยทฤษฎีของเพียเจท์ (Piaget) เป็นพื้นฐาน โดยแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งเป็น 2 ชั้น รวมเป็น 6 ชั้น ชั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับอายุและพัฒนาการทางสติปัญญา ดังนี้

ชั้นที่ 1 ใช้หลักการหลบหนีการถูกลงโทษ (Obedience and Punishment) เพราะกลัวเจ็บปวดที่จะได้รับการตัดสินว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับพฤติกรรมนั้น ๆ ทำไปแล้วถูกลงโทษหรือไม่ พัฒนาการชั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 7-10 ปี

ชั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) เป็นการกระทำที่นำความพอใจมาให้แม้การกระทำจะขัดกับผู้อื่นก็ตาม ความยุติธรรมจะเป็นไปในรูปของเหตุผลของการปฏิบัติมากกว่าเป็นความรู้สึกของความยุติธรรม พัฒนาการชั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 7-10 ปี

ชั้นที่ 3 ใช้หลักการกระทำสิ่งที่คนอื่นเห็นว่าดี (Good Boy Orientation) บุคคลจะกระทำสิ่งที่คนอื่นเห็นว่าดีเพื่อจะได้รับคำยกย่องชมเชยในขั้นนี้บุคคลไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามผู้อื่นโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน พัฒนาการชั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 10-13 ปี ตามผู้อื่นเห็นชอบ

ชั้นที่ 4 ใช้หลักการกระทำตามหน้าที่ (Authority and Social Order Maintaining Orientation) เป็นการตัดสินการกระทำตามระเบียบของสังคมจะกระทำตามกฎหมายต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดให้พฤติกรรมที่ถูกต้องประกอบด้วยการทำตามหน้าที่ ฐานะ และบทบาทที่กำหนดไว้ในสังคม พัฒนาการชั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 13 -16 ปี

ชั้นที่ 5 การทำตามคำมั่นสัญญา (Contract and Legalistic Orientation) บุคคลเห็นความสำคัญของคนส่วนมาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับฝึกตนเองได้ พฤติกรรมที่ถูกต้อง จะต้องเป็นไปตามสิทธิของแต่ละคน ผสมผสานกับมาตรฐานซึ่งได้รับ

การตรวจสอบและยอมรับจากสังคม มีความเชื่อมโยงความนิยมส่วนบุคคลกับความเห็นพ้องของสังคม โดยพิจารณาประโยชน์ของสังคมมากกว่าขั้นที่ 4 พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 16 ปี ขึ้นไป

ขั้นที่ 6 การยึดอุดมคติสากล (Conscience or Principle Orientation) เป็นการตัดสินใจ การกระทำตามความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของตน เป็นจริยธรรมที่มีหลักมโนธรรมของตนเอง แรงจูงใจที่ก่อให้เกิดความรู้สึก ถูกต้องขึ้นอยู่กับตัวเอง ความคิดเกี่ยวกับ ความถูกต้องนั้นยึดหลักประชาธิปไตย และเคารพในคุณค่าความสำคัญของชีวิตมนุษย์ทุก ๆ คน พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในวัยผู้ใหญ่ (ทิตนา แชมมณี, 2546, น.11-12)

สรุปทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรมได้ว่า เป็นทฤษฎีที่แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งเป็น 2 ขั้น รวมเป็น 6 ขั้น ซึ่งแต่ขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับอายุและพัฒนาการทางสติปัญญา

ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์

Piaget (1932 อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ, 2541, น.41) เป็นผู้ริเริ่มทางความคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นย่อมขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลซึ่งขั้นตอนของการพัฒนาทางสติปัญญาแบ่งออกเป็น 4 ขั้น คือ

1. ขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensory Motor Operation) เป็นระยะตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 2 ปี เด็กจะมีการรับรู้ทางประสาทสัมผัสอย่างง่าย ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาระบบสติปัญญาและความนึกคิด เด็กจะมีโครงสร้างทางความคิดจากสิ่งที่พบเห็นจากสิ่งที่สัมผัส
2. ขั้นเริ่มคิดด้วยญาณ (Pre-Operational Thinking) เป็นช่วงอายุ 2-7 ปี เด็กจะเริ่มใช้ภาพแทนวัตถุและเหตุการณ์ สามารถเลียนแบบคนอื่นได้และพัฒนาอย่างรวดเร็ว และสามารถใช้ภาษาติดต่อทางสังคมได้อย่างกว้างขวางและเริ่มพัฒนาความคิดเชิงตรรกศาสตร์ ความคิดส่วนใหญ่ยังต้องเกิดจากการรับรู้จากประสาทสัมผัส
3. ขั้นคิดด้วยรูปธรรม (Concrete Operational Thinking) เป็นช่วงอายุ 7-11 ปี ช่วงนี้เด็กจะมีความคิดเชิงตรรกศาสตร์ ในสิ่งที่มองเห็นและจับต้องได้ และค้นหาความจริงเกี่ยวกับวัตถุและสิ่งแวดล้อมมาเป็นแบบแผน
4. ขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา (Formal Prepositional Thinking or Formal Operational Thinking) เป็นช่วงอายุ 11-15 ปี พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กเป็นขั้นสูงสุดสามารถคิดค้นหาเหตุผลนอกเหนือข้อมูลที่มีอยู่ได้ สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จากพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 4 ขั้นนี้ เพียเจท์ (Piaget) ได้นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมเป็น 3 ขั้น คือ

4.1 ชั้นก่อนจริยธรรม (Egocentric) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 3 ขวบ ชั้นนี้เด็กจะถือตนเองเป็นใหญ่ ไม่เข้าใจคนอื่น เอาแต่ใจตนเอง ไม่รับรู้ในสภาพแวดล้อมและกฎเกณฑ์ใด ๆ ทั้งสิ้น เด็กจะเล่นรวมกันเป็นกลุ่มไม่ได้ เพราะถือความต้องการของตนเองเป็นใหญ่

4.2 ชั้นฝึกคำสั่งหรือความจริงที่เห็นได้ชัด (Heteronomous Morality) เริ่มแต่อายุ 4-11 ปีเป็นระยะเริ่มพัฒนาจริยธรรม โดยจะยึดคำสั่งเป็นกฎเกณฑ์ เด็กจะยึดคำสั่งและทำตามผู้ใหญ่สั่งสอนโดยไม่มีข้อสงสัย เป็นระยะว่านอนสอนง่ายเด็กระยะนี้เป็นวัยประถมศึกษา จึงมักไม่มีปัญหาทางพฤติกรรม เป็นระยะปลูกฝังและพัฒนาจริยธรรมได้ง่าย ความสามารถในการตัดสินใจจริยธรรมในชั้นนี้มีดังนี้ คือ

4.2.1 มีจริยธรรมตามความจริง วัยนี้จะตัดสินใจการกระทำ ด้วยเหตุผลที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาจากความจริงที่ปรากฏ โดยไม่คำนึงถึงความมุ่งหมายของการกระทำ

4.2.2 มีความเที่ยงธรรม วัยนี้จะถือว่า ถ้ามีการกระทำ ผิดแล้วจะต้องถูกลงโทษเสมอ เช่น เด็กขโมยของแล้วหกล้มขาหัก เด็กจะคิดว่า การหกล้มขาหักเป็นเพราะขโมยของ ถ้าไม่ขโมยของก็จะไม่หกล้มขาหัก เป็นต้น

4.2.3 ยอมรับการถูกลงโทษตามความผิด วัยนี้จะยอมรับการลงโทษแบบทรมานตามปริมาณของความผิดที่ได้กระทำ เช่น เด็กทำ ห้องสกปรกก็จะต้องถูกเขียน และถ้าทำ สกปรกมากก็จะต้องถูกเขียนมาก สกปรกน้อยก็就会被เขียนน้อย การได้รับโทษจะต้องได้รับโทษตามปริมาณแห่งความเสียหาย ถ้าเสียหายมากก็ได้รับโทษมากตามไปด้วยกรรมวัยนี้เป็นระยะค่อนข้างยาก เพราะเด็กจะใช้สติปัญญาหาเหตุผล เป็นระยะที่แสวงหาค่านิยมของตนเองเพื่อนำ ไปสู่การดำเนินชีวิต เมื่อเป็นผู้ใหญ่ เด็กจะใช้สติปัญญาในการตัดสินใจจริยธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติ ความสามารถในการตัดสินใจจริยธรรมในชั้นนี้ มีดังนี้

4.2.3.1 จริยธรรมเชิงสัมพัทธ์ กล่าวคือ การตัดสินใจผิดจะต้องดูจากเจตนาหรือความมุ่งหมายของการกระทำ และผลที่เกิดขึ้น เช่น เด็กขโมยเงินเพื่อไปช่วยเหลือเพื่อนที่ต้องการความช่วยเหลือย่อมมีความผิดน้อยกว่าเด็กที่ขโมยเงินเพื่อไปเที่ยวเตร่

4.2.3.2 มีความรับผิดชอบต่อการชดใช้ความผิด เด็กวัยนี้จะคิดว่า เมื่อกระทำ ผิดแล้วย่อมจะต้องมีผู้พบความผิดและจะต้องได้รับโทษเสมอและพร้อมจะรับโทษแห่งความผิดนั้น เช่น เด็กไปขโมยของและหกล้มขาหัก การหกล้มขาหักไม่ใช่การชดใช้ความผิด การชดใช้ความผิดจะต้องรับผิดชอบต่อผู้เป็นเจ้าของ ของสิ่งที่ขโมยมา

4.2.3.3 ยอมรับการถูกลงโทษเพื่อทำให้ดีขึ้น วัยนี้มีความคิดว่าการกระทำ ผิดย่อมมีการลงโทษเพื่อทำให้เกิดความถูกต้องต่อคนอื่น เช่น เด็กทำ ผิดจะต้องถูกลงโทษให้ถางหญ้าที่สนามแต่ถ้าเด็กคนนี้เจ็บป่วยก็อาจถูกงดเว้นไม่ต้องตายหญ้าได้และการลงโทษจะทำให้เด็กคนนี้กระทำการที่ถูกต้องขึ้นเพียเจท์ (Piaget) ได้ตั้งเกณฑ์การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไว้ 6 เกณฑ์ คือ

- 4.2.3.3.1 การตัดสินใจจากเจตนาของการกระทำ
- 4.2.3.3.2 การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์กับผู้อื่น
- 4.2.3.3.3 ไม่เกี่ยวข้องกับการลงโทษ
- 4.2.3.3.4 ใช้ระบบการแก้แค้น
- 4.2.3.3.5 ใช้ในการลงโทษเพื่อตัดนิสัย
- 4.2.3.3.6 หลักธรรมชาติของความโหดร้าย

สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget ได้ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นย่อมขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการปรับตัวเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างสติปัญญากับสภาวะแวดล้อมที่จะทำ ให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ พัฒนาการของมนุษย์จะมีความต่อเนื่องและเจริญขึ้นตามวุฒิภาวะ

ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรมของกรอส

Gross (Gross, 1975, p.185) เขามีความเชื่อว่า ความมั่นคงของประชาธิปไตยสมัยใหม่ มีพื้นฐานอยู่บนจริยธรรมและการดำเนินการของจิต เมื่อรัฐทำผิดพลาด มันขึ้นอยู่กับดำเนินการแก้ไขโดยพลเมืองที่ใช้อารมณ์ความรู้สึกเชิงศีลธรรมจรรยา นำพวกเขาไปสู่การรู้และแก้ไขความผิด แต่ความรู้สึกเชิงศีลธรรมจรรยาที่ว่านี้ยังคงมีปัญหาที่การตีความวรรณกรรมด้านประชาธิปไตย และจริยธรรมของนักทฤษฎีการเมืองสมัยคลาสสิกสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มจริยธรรมทางการเมืองที่อ่อนแอซึ่งพบได้ในงานของ ตอกเกอวิลล์ (Tocqueville) ทรูแมน (Truman) ดาห์ล (Dahl) และเมดิสัน (Madison) นักทฤษฎีเหล่านี้เน้นแนวความคิดที่อ่อนแอของคุณลักษณะประชาธิปไตย การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกระตุ้นสิ่งที่มีอยู่ในใจคนเกี่ยวกับความสุข ไม่ใช่ความชัดเจนของกฎธรรมชาติ การตัดสินใจทางจริยธรรมถูกสอนให้ยึดมั่นในความหวังเยต่อท้องถิ่น และการจัดการที่มีประสิทธิภาพต่อการเมืองที่เห็นแก่พวกพ้อง ไม่ใช่หวังเยต่อหลักการสากลของความยุติธรรม หรือความดีที่ยึดมั่นร่วมกันจริง ๆ แล้ว จริยธรรมทางการเมืองที่อ่อนแอก็มองหาจุดสมดุลระหว่างพฤติกรรมที่เห็นแก่พวกพ้อง และความดีที่ยึดมั่นร่วมกันอยู่เหมือนกันโดยเน้นที่ความจงรักภักดีต่อกลุ่มและความเคารพกฎของเกม พลเมืองต้องได้รับความคุ้มครองสิทธิพื้นฐาน และต้องมีความเห็นอกเห็นใจเท่าที่จำเป็นและมีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างระมัดระวัง กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มจริยธรรมทางการเมืองแบบเข้มแข็ง พบได้ในงานของจอห์น สจวต มิลล์ (John Stuart Mill) จอห์น ราวล์ส (John Rawls) เจอเกน ฮาเบอร์มาส (Jurgen Habermas) และ จอห์น ดีวีย์ (John Dewey) นักทฤษฎีเหล่านี้เห็นว่า ความยุติธรรมต้องเป็นหลักการอันดับแรกของการเมือง พวกเขานิยามความยุติธรรมโดยใช้คำที่แตกต่างกันออกไป เช่น ผลประโยชน์ ความเป็นธรรม หรือการบรรยายเชิงจริยธรรม แต่แนวความคิดหลักก็คือ ความยุติธรรม คำเหล่านี้ถูกใช้ในการออกแบบเพื่อบูชาหลักการพื้นฐานของความเป็นอิสระ ความมีเกียรติ และความเป็นปัจเจก นักทฤษฎี

กลุ่มนี้เห็นว่า การกระทำทางการเมืองในฐานะผลผลิตของความจำเป็น ในประวัติศาสตร์ แต่วัตถุประสงค์ของการกระทำนั้นไม่แตกต่างกัน นั่นคือ การปกป้องความยุติธรรม เพียงแต่รูปแบบ อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างในช่วงเวลาต่าง ๆ สำหรับนักปรัชญาแต่ละคน นักกิจกรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ถูกกำหนดให้ทำหน้าที่ปกป้องความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางจริยธรรม ของประชาธิปไตย ค้ำครองอิสรภาพทางการเมืองของพวกเรา และเราไว้วางใจให้เขาใช้จุดยืนทาง จริยธรรมที่กำหนดไว้ในการดำเนินกิจกรรม เมื่อหลักการทางจริยธรรมที่สำคัญถูกละเมิด กรอส (Gross) เห็นว่าการมีจริยธรรมทางการเมืองที่เข้มแข็ง ต้องการคนที่ถูกกำหนดให้มีบทบาทไปกระทำ กิจกรรมการเมืองโดยมุ่งให้เกิดความยุติธรรมทางสังคม ความเท่าเทียมกัน และศักดิ์ศรีของมนุษย์ งานที่เกี่ยวข้องต้องถูกกำหนดไว้ในหน้าที่ ความเป็นธรรม และหลักการที่เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น เป็นที่ตั้ง เขาต้องเข้าใจอย่างมีจริยธรรม และมีทัศนคติชัดเจนเกี่ยวกับหลักการทางจริยธรรม หมายความว่า พวกเขาจะต้องเป็นอิสระจากผลประโยชน์ของการแบ่งพรรคแบ่งพวก เป็นอิสระจาก อิทธิพลทางการเมือง และระมัดระวังอย่างเต็มที่เกี่ยวกับความไม่แน่นอนของการเมือง แต่เมื่อกรอส (Gross) ทำการวิจัย 3 กรณีศึกษา เขาพบว่า บัจเจกบุคคลที่มีความสามารถทางการเมืองมากที่สุด ส่วนมากเป็นผู้ที่มีความสามารถทางจริยธรรมน้อยที่สุด และเมื่อเขาศึกษานักกิจกรรมทางการเมือง กรณีช่วยเหลือพวกยิวให้รอดจากการล้างเผ่าพันธุ์โดยนาซี ผู้เข้าร่วมขบวนการต่อต้านการทำแท้ง ในอเมริกา และขบวนการเรียกร้องความสันติในอิสราเอล เขาพบว่า มันไม่ใช่เรื่องของคนที่มีความสามารถ จรรยาสูง แต่คนที่มีความบริสุทธิ์ใจหรือไม่มีเล่ห์เหลี่ยมทางศีลธรรม จรรยาต่างหากที่แสดงให้ปรากฏ ถึงความสามารถทางการเมือง

สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรมของกรอส (Gross) ได้ว่าเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่า ความมั่นคงของประชาธิปไตยสมัยใหม่มีพื้นฐานอยู่บนจริยธรรมและการดำเนินการของจิต โดยนัก ทฤษฎีเหล่านี้เน้นแนวความคิดที่อ่อนแอของคุณลักษณะประชาธิปไตย เป็นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม กระตุ้นสิ่งที่มีอยู่ในใจคนเกี่ยวกับความสุข ไม่ใช่ความชัดเจนของกฎธรรมชาติ การตัดสินใจทางจริยธรรม ถูกสอนให้ยึดมั่นในความหวังใต้อท้องถิ่น

ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) (11) (จ) และมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ประกอบกับมติคณะกรรมการ คุรุสภาในการประชุม ครั้งที่ 5/2556 วันที่ 16 พฤษภาคม 2556 โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีนว่าการ

กระทรวงศึกษาธิการคณะกรรมการคุรุสภาจึงออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556”

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ข้อบังคับคุรุสภาฉบับใดอ้างอิงข้อบังคับคุรุสภาฉบับที่ยกเลิกแล้วตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งระเบียบหรือประกาศใดที่ออกภายใต้ข้อบังคับดังกล่าว ให้ถือว่าอ้างอิงข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพพ.ศ. 2556 หรือข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 แล้วแต่กรณี

ข้อ 4 ในข้อบังคับนี้

“วิชาชีพ” หมายความว่า วิชาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน และการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหาร การศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ

“ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา” หมายความว่า ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพตาม พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546

“ครู” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา ที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหาร นอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

“บุคลากรทางการศึกษาอื่น” หมายความว่า บุคคลซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหาร การศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานการศึกษากำหนดตำแหน่งให้ต้องมีคุณวุฒิ ทางการศึกษา

“จรรยาบรรณของวิชาชีพ” หมายความว่า มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

ข้อ 5 ให้ประธานกรรมการคุรุสภารักษากฎการตามข้อบังคับนี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบประกาศ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ รวมทั้งให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

ข้อ 6 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

หมวด 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง

ข้อ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาศักยภาพด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

หมวด 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ข้อ 8 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

หมวด 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

ข้อ 9 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า

ข้อ 10 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

ข้อ 11 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

ข้อ 12 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำความผิดเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ

ข้อ 13 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

หมวด 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

ข้อ 14 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

หมวด 5 จรรยาบรรณต่อสังคม

ข้อ 15 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การ กำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจ หน้าที่ตามความในมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไข เพิ่มเติม ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา พ.ศ. 2560 และฉบับที่สอง พ.ศ. 2561

วัฒนธรรมองค์กร

“รับผิดชอบ สามัคคี มีวินัย”

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะชีวิตที่มั่นคงบนพื้นฐานความพอเพียงและ ความเป็นไทย

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ และ คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 มีคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงเป็นเป้าหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นบุคคลมีอ าศีพและเป็นแบบอย่างที่ดี
4. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทาง การศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ
5. บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล บูรณาการการจัดการศึกษาโดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์เมจิสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น
2. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ภาษา ทักษะอาชีพและอื่น ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ
3. ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพที่เหมาะสมกับวัย มีความสามารถพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมก้าวสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
4. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ
5. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอุดมการณ์และจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นผู้นำทางวิชาการ ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบสนองผู้เรียนเป็นรายบุคคล สร้างสรรค์นวัตกรรมและมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี
6. ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำทางวิชาการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
7. สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมสวยงาม สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ร่วมมือกับชุมชน ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา
8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีวัฒนธรรมการทำงานเชิงบูรณาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) ในการขับเคลื่อนคุณภาพกำกับติดตาม ตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ลำดับ	โรงเรียน	ผู้บริหาร	โทรศัพท์	ขนาด สถานศึกษา	ครู/ บุคลากร
1	บ้านดงคู่	นายวิลาศ อินดี	055-949477	ขนาดกลาง	18
2	บ้านห้วยไคร้	นายสมเกียรติ สุวรรณประสิทธิ์	055-690048	ขนาดกลาง	18
3	บ้านห้วยดิ่ง	นายจรูญ สีนাপัน		ขนาดเล็ก	11
4	บ้านหนองบัว	-	055-019354	ขนาดเล็ก	8
5	บ้านศาลาไก่อุป	-	0838708085	ขนาดเล็ก	7
6	บ้านลำโพง	-	0956438959	ขนาดเล็ก	6
7	บ้านป่าคา	-	055-091355	ขนาดเล็ก	8
8	บ้านแม่ท่าแพ	นายันทวัฒน์ เข้มทอง	0878483329	ขนาดกลาง	21
9	บ้านห้วยหยวก	-	055-690051	ขนาดเล็ก	6
10	บ้านแก่ง	นายวรทัศน์ เพชรไชย	055-911511	ขนาดกลาง	14
11	บ้านศรีสวรรค์	-	055-911592	ขนาดเล็ก	2
12	บ้านปากคะยาง	นายมานพ หาญณรงค์	055-948100	ขนาดกลาง	21
13	บ้านตึก	นายพิเชษฐ อ่วมบุตร	055-677033	ขนาดกลาง	13
14	วัดกุนน	-	055-949682	ขนาดเล็ก	7
15	บ้านนาต้นจั่น	-	055-677037	ขนาดเล็ก	4
16	บ้านหมอนสูง	-	055-677034	ขนาดเล็ก	3
17	บ้านดงยาป่า	-	055-948632	ขนาดเล็ก	8
18	บ้านแม่คู้	-	055-615484	ขนาดเล็ก	9
19	บ้านห้วยตม	นายเชวง อูปถัมภ์	055-948395	ขนาดเล็ก	7
20	บ้านป่าจั่ว	-		ขนาดเล็ก	5
	(ราษฎร์บำรุง)				
21	บ้านแม่ราก	-	055-671508	ขนาดเล็ก	5
22	บ้านทุ่งพล้อ	นางสาววิสุทธิ์โฉม อบเชย	055-671037	ขนาดเล็ก	10
23	บ้านดอยไก่อ๊ะ	-	055-660490	ขนาดเล็ก	5
24	วัดวังคำ	-	055-690058	ขนาดเล็ก	1
25	บ้านแม่สำ	นางวชิราภรณ์ ช่างนาวา	0846237852	ขนาดเล็ก	7
26	บ้านท่าโพธิ์	นายสำราญ จงอยู่เย็น	055-690059	ขนาดกลาง	15
27	บ้านดอนระเปียง	นายวันชนะ บัวบังช้าง	-	ขนาดเล็ก	7

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ผู้บริหาร	โทรศัพท์	ขนาด สถานศึกษา	ครู/ บุคลากร
28	แม่สานสามัคคี	นายชาญวิทย์ แสงเงิน	055-910206	ขนาดเล็ก	6
29	บ้านปากसान	-	0917795283	ขนาดเล็ก	7
30	บ้านสันทิบ	นายนิรุช ขอสุข	0851629524	ขนาดกลาง	21
31	บ้านแม่สาน	-	0639100413	ขนาดเล็ก	9
32	บ้านแม่ฮู้	-	055-690072	ขนาดเล็ก	5
33	บ้านปางสา	นายไพรัช อินดีะสงค์	055-690075	ขนาดเล็ก	10
34	บ้านโป่งตีนตั้ง	-	0869253377	ขนาดเล็ก	8
35	บ้านสุเม่น	นางสาวสิตณัชช โพธิขำ		ขนาดกลาง	19
36	บ้านปากสิน	นายราชวัชร เชื้อสาวะถิ	-	ขนาดเล็ก	13
	(ตำบลประจักษ์)				
37	บ้านแม่เทิน	นายสมศักดิ์ คำแสน	0918514159	ขนาดกลาง	24
38	บ้านร่องตลาด	นายอนันต์ แก้วเปี้ย	0933238338	ขนาดเล็ก	8
	(ตำบลประจักษ์)				
39	บ้านห้วยโป้	นายสมยศ ทองรัตน์	0846213028	ขนาดกลาง	19
40	บ้านสะท้อ	-		ขนาดเล็ก	6
41	บ้านผาเวียง	นายสุชานนท์ ดนตรี	055-690067	ขนาดกลาง	23
42	ไชยะวิทยา	นายเมธี จุ่มพลศรี	055-679196	ขนาดกลาง	28
43	บ้านปากกล้วย	นายภูฤทธิ อิ่มเทศ	055-643024	ขนาดกลาง	14
			0918363017		
44	หมอนสูงประชาสรรค์	นายเอกพันธ์ สาริบุตร	055-679200	ขนาดเล็ก	8
45	บ้านวังยายมาก	-	055-679197	ขนาดเล็ก	4
46	บ้านท่าชัย	นายยุทธยา คงพรม	055-679201,	ขนาดเล็ก	12
			0933181666		
47	วัดดลิ่งชัน	นายคณิง ศรีสวัสดิ์	055-950654	ขนาดเล็ก	7
48	บ้านพระปรางค์	-	055-679202	ขนาดเล็ก	5
49	วัดโบราณหลวง	นายจักกิต อุทรม์	055-675096	ขนาดกลาง	11
50	วัดแสนตอ	นายณัฐวุฒิ ทาบัว	055-675097	ขนาดเล็ก	9
51	บ้านสารจิตร	นางสาวกรนิภา คุ่มสา	055-675099	ขนาดกลาง	26
52	บ้านดงยาง	นายสุกิจ ปรีเวก	0953062736	ขนาดเล็ก	9
53	บ้านเกาะน้อย	-		ขนาดเล็ก	4
54	บ้านป่ายาง	-	0899536330	ขนาดเล็ก	5

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ผู้บริหาร	โทรศัพท์	ขนาด สถานศึกษา	ครู/ บุคลากร
55	หนองอ้อบำเพ็ญ	นางจำรัส วงษชิต	0831637501	ขนาดเล็ก	12
56	บ้านหนองอ้อ (ราษฎร์สามัคคี)	-	055-671038	ขนาดเล็ก	1
57	วัดเกาะน้อย	นายสุนทร จันทรโทน	0871996169	ขนาดเล็ก	8
58	หาดเสี้ยววิทยา	นางสาวพิสมัย เกิดผล	055-671033	ขนาดกลาง	14
59	อนุบาลศรีสังขาลย์ (บ้านหาดสูง)	ดร.อารีย์ วรรณชัย	055-673126	ขนาดใหญ่	50
60	บ้านหนองยาว	นายสวัสดิ์ แต้มทอง		ขนาดเล็ก	9
61	บ้านเกาะตาเลี้ยง (ทองดีประชานุกูล)	นางมาลี การะเกษ	055-628655	ขนาดเล็ก	12
62	บ้านคลองตาล (กระจ่างจินดา)	นางสาวอำไพ นงค์เยาว์	055-681423	ขนาดใหญ่	32
63	บ้านเตวีตนอก (สร้อยสนประชาสรรค์)	นายพร้อมศักดิ์ แผลมหลัก	055-913065	ขนาดเล็ก	14
64	บ้านเตวีตกลาง	นายบุญทวน บัวจันทร์	055-913148	ขนาดเล็ก	10
65	วัดศรีสังวร	นายวิรัช สุนันทวิช	055-645041	ขนาดเล็ก	11
66	บ้านทับผึ้ง	นายสยาม รัตนเพชร		ขนาดเล็ก	10
67	มิตรสัมพันธ์ (เพ็ญอนุสรณ์)	นางแสงเดือน ฤทธิ์ขันธุ์	0910255904	ขนาดกลาง	15
68	บ้านสันติสุข	นายธีระวุฒิ ชาวเจริญ	-	ขนาดกลาง	12
69	บ้านเขาดินไพรวัน	นายวีระชัย น้อยเขียว	-	ขนาดกลาง	12
70	บ้านโชนกเปื่อย	-	055-910097	ขนาดเล็ก	6
71	บ้านวังตามน (น้อยประชาสรรค์)	นายกฤษณะ ศุภชญาพันธ์	055-617849	ขนาดเล็ก	9
72	บ้านนาขุนไกร	-	0917795283	ขนาดเล็ก	6
73	บ้านวังพิกุล	นายประพล คำทอง	055-690080	ขนาดกลาง	14
74	บ้านวังสมบุรณ์	นายสมชาติ จับคล้าย	055-690081	ขนาดเล็ก	9
75	บ้านชาน	นายมานิตย์ นวรัตน์รัมย์	055-685039	ขนาดกลาง	23
76	บ้านปากคลองแดน	-		ขนาดเล็ก	7

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ผู้บริหาร	โทรศัพท์	ขนาด สถานศึกษา	ครู/ บุคลากร
77	บ้านนา	-	055-941601	ขนาดเล็ก	8
78	บ้านไร่ (สำนักงานสลากกิน แบ่งสงเคราะห์ 155)	นายพิเชษฐ ชำพงค์	055-685035	ขนาดกลาง	13
79	บ้านดอนจันทร์	นายชัยพร จันทร์ตะลี	055-685038	ขนาดกลาง	14
80	บ้านบุงสัก	-	-	ขนาดเล็ก	3
81	บ้านราวตันจันทร์	นายวุฒวินัย หงษ์บุญมี	055-690084	ขนาดเล็ก	13
82	บ้านวังไฟไหม้	นายสมชาย สุขแจ่ม	055-660576	ขนาดเล็ก	12
83	บ้านท่ามกกะสัง	นายนิรันดร์ ฤทธิ์ขันธุ์	055-660609	ขนาดกลาง	17
84	บ้านวังทอง	นางสาวทัศนีย์ โชติพิภคพิงศ์	055-941602	ขนาดเล็ก	6
85	บ้านวังลึก (ยุวนาฏชนูทิศ)	นายอัครวีร์ กระแสร์	055-681364	ขนาดกลาง	18
86	บ้านโคกกระทือ	-		ขนาดเล็ก	5
87	วัดวังใหญ่	-		ขนาดเล็ก	2
88	ประชาอุทิศ	-	0993727361	ขนาดเล็ก	7
89	บ้านสันติพิทยาคาร	นายทรงสนะ เลี้ยงรักษา		ขนาดเล็ก	7
90	บ้านหนองแหน	-	055-647418	ขนาดเล็ก	6
91	วัดเกาะ	นายสุภชัย ใจหาร	055-647211	ขนาดเล็ก	9
92	เทวัญอำนวยการวิทย	นายสุรพล มั่นเหมาะ	055-683012	ขนาดเล็ก	19
93	อนุบาลศรีสำโรง	นายจำรัส หาญกล้า	055-681531	ขนาดใหญ่	46
94	วัดบ้านกรู	นายสิงห์ จินพงษ์		ขนาดเล็ก	11
95	วัดคลองกระจง	นายมานพ หลงแย้ม	055-687464	ขนาดกลาง	8
96	วัดกรงทอง	นายศุภชัย หลินเจริญ	055-690087	ขนาดเล็ก	7
97	บ้านไผ่ตะล่อม	-	055-660081	ขนาดเล็ก	6
98	ชุมชนบ้านคลองยาง	-	055-951077	ขนาดเล็ก	8
99	บ้านวังแร่	นางวารีย์ โหมะกิจ	055-615602	ขนาดกลาง	17
100	บ้านท่าทอง	-	055-647011	ขนาดเล็ก	7
101	บ้านหนองป่าตอ	-	055-647379	ขนาดเล็ก	7
102	บ้านดงไทยวิทยา	นายนิรุจน์ อรุณวิง	055-649019	ขนาดกลาง	23
103	บ้านเขาทอง	นายเลอศักดิ์ สิงหาบุตร	055-690088	ขนาดเล็ก	11

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ผู้บริหาร	โทรศัพท์	ขนาด สถานศึกษา	ครู/ บุคลากร
104	มิตรภาพที่ 38 (บ้านหนองเรียง)	นางสาววรรณภา เมธานนันทน์	055-641068	ขนาดเล็ก	11
105	บ้านป่าเลา	นายวัฒนา แสนคำ	-	ขนาดกลาง	18
106	วัดปากน้ำ	นางอิสริย์ ชัยวัฒน์ดำรงสุข	055-687116	ขนาดกลาง	21
107	บ้านไม้งาม	นางสาวพรพรรณ ภูเจริญ	0912911266	ขนาดเล็ก	9
108	สามัคคีวิทยา	-	055-679034	ขนาดเล็ก	2
109	ไทยรัฐวิทยา 30 (ศรีสังวร)	-	055-615402	ขนาดเล็ก	9
110	บ้านป่ากุ่มเกาะ	นางอรุณี วงศ์เครือ	055-950117	ขนาดกลาง	18
111	วัดคู้ยาง	นายวสันต์ ไชยกุล	0817860347	ขนาดเล็ก	8
112	บ้านใหม่โพธิ์งาม	นางสาวนรินทร์ อินทะนัถ	055-690093	ขนาดเล็ก	10
113	บ้านนาพง	นายวีระ อินทรสุวรรณ	0987484046	ขนาดเล็ก	9
114	บ้านขอนแก่น	นางสาวจิตาภา ศุภชญาพันธ์	055-942716	ขนาดกลาง	18
115	บ้านคลองแห้ง	นายวุฒิชชาติ ชาติวุฒิ		ขนาดเล็ก	7
116	วัดปากคลองช้าง	-	055-942630	ขนาดเล็ก	2
117	บ้านวัดโบสถ์	-	055-660877	ขนาดเล็ก	7
118	วัดหนองไฉ้ (อรรถกวีวิทยาคาร)	นางสาวปวันกร เรือศรีจันทร์	0882728258	ขนาดเล็ก	7
119	วัดไทรย้อย	-	055-660430	ขนาดเล็ก	3
120	อนุบาลสวรรคโลก (คิ่งวารีวิทยา)	นายสุวิทยา พรหมอ่อน	055-911017	ขนาดกลาง	18
121	วัดไผ่ล้อม	-	055-641512	ขนาดเล็ก	6
122	บ้านหนองกลับ	นางประไพ แสนคำ	055-685446	ขนาดกลาง	15
123	วัดป่าอ่อน	-	055-685266	ขนาดเล็ก	2
124	โรตารีสวรรคโลก 1	นายสุทัศน์ วาลูกา		ขนาดเล็ก	9
125	ศึกษาเกษตรศิลป์	นางหทัยรัตน์ ชาญศรี	0819539557	ขนาดกลาง	13
126	วัดศิริบูรณาราม	นางอุไรรัตน์ คำวัฒนา	055-690044	ขนาดเล็ก	8
127	บ้านทุ่งมหาชัย	-	-	ขนาดเล็ก	3
128	บ้านหนองแหน	นางศุภมาลี มากมี	055-606210	ขนาดกลาง	22
129	บ้านดงจันทน์	-		ขนาดเล็ก	7
130	บ้านบึงงาม	-	-	ขนาดเล็ก	6

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ผู้บริหาร	โทรศัพท์	ขนาด สถานศึกษา	ครู/ บุคลากร
131	บ้านบึงสวาย	-	055-019351	ขนาดเล็ก	8
132	บ้านน้ำชุม	นางจุฑามาศ นนท์แก้ว	055-606207	ขนาดเล็ก	11
133	วัดบ้านคลอง	-	055-606208	ขนาดเล็ก	9
134	อนุบาลศรีนคร (ไทยธัญญานุกูล)	นายสาธิต มากมี	055-652611	ขนาดใหญ่	56
135	วัดบ้านเหมือง	-	0987488179	ขนาดเล็ก	7
136	บ้านตาลพร้าว	นางจิตติพร เพ็ญศรี	055-652006	ขนาดเล็ก	9
137	บ้านหนองบัว	นายกรีธา บุญประดับ	055-951305	ขนาดกลาง	18
138	บ้านกลางดง	นายสุวิทย์ อภิโล	055-659194	ขนาดกลาง	20
139	บ้านหัวฝาย	นายสุนทรพจน์ ตาคำชัย	055-659195	ขนาดเล็ก	10
140	บ้านโป่งฝาง	นายวุฒิชัย อุตสาหะกานนท์	0810383426	ขนาดเล็ก	9
141	เชิงผา	นายสมโภชน์ เกื้อกุล	0843804348	ขนาดเล็ก	11
142	บ้านแม่บ่อทอง	-	0938794018	ขนาดเล็ก	6
143	บ้านแม่ทุเลาใน	นายไชยันต์ บุตรน้อย	055-690025	ขนาดเล็ก	8
144	บ้านหนองผักขู้ง	นายนิพล คำเสน	055-953478	ขนาดเล็ก	4
145	บ้านบึงบอน	นางสาวยุพิน จงแจ่มฟ้า	055-690024	ขนาดกลาง	21
146	บ้านห้วยเจริญ	นายสมศักดิ์ ไชยลังการ	0811119549	ขนาดเล็ก	8
147	บ้านไทยชนะศึก	นายวิชัย ปันดีวงค์	055-624066	ขนาดกลาง	14
148	บ้านสามหลัง (ประชารังสรรค์)	นายรัชกาล คุ้มครอง	055-624407	ขนาดกลาง	23
149	บ้านธารน้ำทิพย์	นางศิริรัตน์ แก้วจาเครือ	-	ขนาดเล็ก	11
150	บ้านวังธาร	นางจำเนียร ตามั่ง	055-659201	ขนาดเล็ก	9
151	บ้านโขงม่วง	นายณรงค์ วันทา	055-615390	ขนาดกลาง	19
152	อนุบาลทุ่งเสลี่ยม (บ้านเหมืองนา)	นายวิสันต์ ภูผา	0982625327	ขนาดกลาง	21
153	บ้านท่าชุม (ประชาอุทิศวิทยาการ)	นางทองเพียร อ่องบางน้อย	055-659197	ขนาดกลาง	36
154	บ้านแม่ทุเลา	นายมานพ คำชู	055-659203	ขนาดกลาง	11
155	บ้านคลองสำราญ	นางอุบลรัตน์ สารมนต์	055-659204	ขนาดเล็ก	6
156	บ้านฝั่งหมื่น	นางกฤติกาญจน์ ปรีสวางค์	055-690042	ขนาดเล็ก	5
157	บ้านธารช่อม	นางประเทืองพร ล้วนงาม	055-660987	ขนาดกลาง	17

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ผู้บริหาร	โทรศัพท์	ขนาด สถานศึกษา	ครู/ บุคลากร
158	บ้านหนองหมื่นชัย	นางสาวพิกุล วงศ์กฎ	055-660980	ขนาดเล็ก	10
159	บ้านหนองรังสิต	นายปิยวุฒิ ล่องชุมพล		ขนาดกลาง	19
160	บ้านแสงสว่าง	-	-	ขนาดเล็ก	2
161	บ้านท่าวิเศษ	นายมนัส เจื้อยแจ้ว	0882585804	ขนาดกลาง	16
162	บ้านลานตาเมือง	นายวิชาญ ลือเฟื่อง	055-690029	ขนาดกลาง	13

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพวัลย์ เหลืองสุดใจ (2555) ศึกษาเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน พบว่าองค์ประกอบที่ 4 จรรยาบรรณต่อสังคมและจรรยาบรรณผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ พบว่าผู้บริหารใช้กระบวนการและงานวิจัยส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษา มีความรู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและข้อบังคับและปฏิบัติตามกฎระเบียบในหน้าที่บริหารโรงเรียนอย่างเคร่งครัด สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน มีวิสัยทัศน์และความสามารถระดับสถานศึกษาสู่ประชาคมสากลนานาชาติ (ASEAN) มุ่งมั่นเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติของตนและทีมงานอย่างต่อเนื่อง สร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุพันธกิจของโรงเรียน มีการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมวิชาชีพทางการศึกษาเพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษา

อำนาจ อินทนาคา (2556) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยด้านมากไปน้อย ดังนี้ 1. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 2. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ 3. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 4. จรรยาบรรณต่อสังคม 5. จรรยาบรรณต่อตนเอง

จันทร์พร ปานคล้า (2557) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ถูกปลูกฝังในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ

สม่ำเสมอ ซึ่งการเป็นผู้บริหารนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำสูง มีวิสัยทัศน์ มีความประพฤติที่เหมาะสมและต้องเป็นผู้ที่มีความประพฤติที่ดีแก่บุคลากรในโรงเรียนและสังคม

สุวิมล บุญลี (2557) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 พบว่า

1. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ข้าราชการครู มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเองโดยรวมมีจรรยาบรรณในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางภายใน และภายนอก มีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อวิทยาการใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อจะได้พัฒนาบุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ให้สามารถเป็นบุคลากรที่มีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

2. ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพโดยรวม มีจรรยาบรรณในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาย่อมต้องยกย่อง และเชิดชูเกียรติวิชาชีพครูของตนเอง ซินชมและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ และการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีนั้นต้องไม่วิพากวิจารณ์องค์กรหรือวิชาชีพของตนเอง ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามในวิชาชีพ

3. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการโดยรวม มีจรรยาบรรณในระดับมากอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีนั้น ผู้บริหารจะต้องเปิดโอกาสให้บุคคลทั้งหลายมาทำความเข้าใจกันได้ ทุกเมื่อและรับฟังความคิดเห็น ของบุคคล ทุกคนในวงการศึกษาและในชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม นั้น ถือได้ผู้บริหารมีความเคารพและให้เกียรติผู้ร่วมงาน

4. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพโดยรวมมีจรรยาบรรณในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้ร่วมประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทุกท่านจะยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครู 9 ข้อ และยังมีพระราชบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษาอีกมากมายที่จะต้องยึดถือ

ปฏิบัติร่วมกัน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษามีแนวความคิดและจุดมุ่งหมายคล้ายกัน และมีความเข้าใจ ให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมวิชาชีพเดียวกันอยู่เสมอ

5. ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ข้าราชการครู มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคมโดยรวม มีจรรยาบรรณในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาหลีกเลี่ยงไม่ได้เลยที่จะต้องเข้าถึงชุมชนให้ได้ เพราะสถานศึกษาตั้งอยู่ภายในชุมชน ชุมชนมีส่วนช่วยในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้ากับชุมชนได้เป็นอย่างดีเวลาที่สถานศึกษาขอความร่วมมือ ก็จะได้รับความร่วมมือที่ดีจากชุมชนในการช่วยพัฒนา งานต่างๆ โดยเฉพาะงานประเพณีต่างๆของชุมชน งานทางศาสนา วันสำคัญที่จัดขึ้นในชุมชนผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ความสนใจและเข้าร่วมเสมอหรือผลักดันให้นักเรียนหรือบุคลากรเข้าร่วมเป็นประจำ จะทำให้ชุมชนมีความผูกพันกับสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น ส่งผลดีกับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา และยังได้รับความไว้วางใจในการส่งลูกหลาน มาเข้าเรียนอีกด้วย

อนุชา บุญรัตน์ (2557) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 พบว่า การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม

ดวงจันทร์ ประเคนคะชา (2558) ศึกษาเรื่องการประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอธาตุพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่าการประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอธาตุพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ได้กำหนดถึงจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและ เกิดประสิทธิผลนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความมุ่งมั่น อุทิศตนในการทำงาน รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีมีมาตรฐานในการปฏิบัติตนและมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

หนูไกร มาเชค (2559) ศึกษาเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความไว้วางใจ ความรับผิดชอบ ความเคารพ ความเป็นพลเมืองดี และความยุติธรรม

2. ก่อนการฝึกอบรมทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และพฤติกรรมการภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3. ผลก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และพฤติกรรมการภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยรวม หลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมความรู้ความเข้าใจ และเจตคติมีเพียงด้านความเป็นพลเมืองดีเท่านั้นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกเหนือจากนั้นไม่แตกต่างกัน

5. หลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และพฤติกรรมการภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยรวมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ยุทธนา เฉลียวชาติ (2559) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ห้องปฏิบัติการภาวะผู้นำด้านคุณธรรม จริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาภาวะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้บริหารควรมีหลักภาวะผู้นำ ในการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรม ควรจะใช้หลัก พรหมวิหาร 4 หลักสัปปุริสธรรม 7 สำหรับ ครูผู้สอน อยากรจะให้ผู้บริหารนั้นใช้ หลักการครองตน ครองคน ครองงานและหลักธรรมาภิบาล หลักการบริหารที่ดีที่ทำให้ผู้ร่วมงานยอมรับ ได้แก่ หลักประชาธิปไตย หลักธรรม และหลักคุณธรรม ความซื่อตรง ซื่อสัตย์ ความสามารถในการถ่ายทอด ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำต้องมีหลักการ บริหารที่ดีที่ผู้ร่วมงานยอมรับต้องประกอบไปด้วย ความเก่ง ความกล้า รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และผู้อื่น มีวิสัยทัศน์ต้องกล้าคิดกล้าทำ มีประสบการณ์ตรง มีการปรับตัว

2. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้บริหารทุกคนที่ให้สัมภาษณ์ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ผู้บริหารทุกคนจะนำองค์กร สู่ความสำเร็จต้องกล้าคิด กล้าทำมีวิสัยทัศน์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สำหรับครูผู้สอนมองว่า ผู้บริหารคือหัวใจสำคัญของการดำเนินงานในองค์กร ครูผู้สอนมองว่า ผู้นำที่ดีต้องมีการบริหารที่ดี ประกอบด้วย

- 2.1 เชื้อมั่นในตนเอง หนักแน่น แสดงบทบาทผู้นำเสมอต้นเสมอปลาย
- 2.2 รู้จักตนเอง ยอมรับข้อบกพร่องตนเอง และของผู้อื่น
- 2.3 รู้สิ่งที่ถูกสิ่งที่ผิด รู้จักละอายสิ่งที่ทำผิด
- 2.4 กระตือรือร้น กล้าตัดสินใจเป็นนักประชาธิปไตย
- 2.5 มีมนุษยสัมพันธ์คัดเลือกคนเหมาะกับงาน
- 2.6 มีความสามารถในการจูงใจคนอื่น และภาวะผู้นำที่ดีต้องเน้นการมีส่วนร่วม

โดยผู้นำที่ดี ต้องเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การแบ่งงานหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาที่ตั้งเอาไว้ จากข้อมูลทั้งหมดสามารถกำหนดองค์ประกอบหลักได้

2.7 ด้านหลักสัปปุริสธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักจริยธรรม ด้านการสื่อสารในองค์กร ด้านความร่วมมือในองค์กร ด้านวัฒนธรรมในองค์กร และด้านผู้นำในการเปลี่ยนแปลง

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 องค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ด้านหลักสัปปุริสธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักจริยธรรม ด้านการสื่อสารในองค์กร ด้านความร่วมมือในองค์กร ด้านวัฒนธรรมในองค์กร และด้านผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดีทุกด้าน ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูพบว่ามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ฉัตรกุล ตรงมาลี (2559) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า

1. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีความประพฤติเหมาะสมกับสถานภาพ ศึกษา ค้นคว้า ริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันก้าวทันการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังส่งเสริมการปฏิบัติงานโดยมีแผนหรือปฏิบัติงานตามแผนมีการประเมินผลหรือนำผลการประเมินมาจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง และเป็นแบบอย่างที่ดี

2. ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ

ซื่อสัตย์สุจริต ตามกฎระเบียบ แบบแผนของทางราชการ เข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์ มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและบุคลากร ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยและนำเสนอผลงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

3. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมากทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจ แก่ศิษย์ตามบทบาทหน้าที่ด้วยความจริงใจและเสมอภาคโดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์ ด้วยการรับฟังความคิดเห็นของศิษย์ ยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

4. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมากทั้งหมด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อให้เกิดการพัฒนาทุกด้านต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และไม่ใช้อำนาจหน้าที่ปกป้องพวกพ้องของตนที่กระทำผิดโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมประกอบวิชาชีพหรือองค์กร

5. ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมากทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยพึงประพฤติให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในทางวิชาการหรือวิชาชีพแก่ชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการเกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

คุณสนันท์ ผ่องพันธุ์งาม (2560) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน พบว่าครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียน จิตรลดา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจไม่กระทำตน เป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ ให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่ง หน้าที่โดยมิชอบ ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

เฉลิมพร ตียะกว้าง (2560) ศึกษาเรื่องการศึกษาจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตตากฟ้า-ตากลิสงัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด จรรยาบรรณสูงสุดในข้อการเป็นผู้นำในการให้บริการแก่ สังคมและชุมชน ทางด้านวิชาการ และมีข้อการรักษาสภาพประโยชน์ของส่วนร่วมและประเทศชาติอยู่ในระดับต่ำที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา มักมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นผู้นำในการให้ บริการในด้าน ต่าง ๆ แก่สังคมและชุมชน เช่นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ แก่ส่วนรวม การเป็นผู้นำในการวางแผนดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการ ให้บริการด้านวิชาการ เช่น การเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านกฎหมาย การมีส่วนร่วม ในกิจกรรม ชนบทธรรมนิยมประเพณี ตลอดจนให้การสนับสนุนอนุเคราะห์ให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

เฉลิมพันธ์ ศรีพรหม (2560) ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติและแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตน ตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้ทรงคุณวุฒิได้ข้อสรุป 3 แนวทาง คือ 1. ควรมีการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป็นโครงการพัฒนา หรือการจัดทำหลักสูตรการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ วิชาชีพ 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพที่ชัดเจน

เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงตรงกับปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง และ 3. ควรมีการประเมินและติดตามการปฏิบัติงานเน้นสภาพจริงแบบเชิงประจักษ์ และการประเมินดังกล่าวให้มีผลต่อการขอต่อไปประกอบวิชาชีพผู้บริหารด้วย

นันทรัตน์ ทองดีวิเศษ (2560) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูโรงเรียน อยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 3 พบว่าด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือมีความสนใจการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนเอง อยู่อย่างสม่ำเสมอ

สุลลานนท์ มีแสวง (2560) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ด้านการครองตน ด้านการครองงานและด้านการครองคน
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนพบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำนวนมากที่สุดในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านการครองตนควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีรู้จักคิดเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาด้านการครองงานควรแบ่งงานและหน้าที่รับผิดชอบให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคลและด้านการครองคนควรมีความยุติธรรมให้ความสำคัญกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

สุทธิพงษ์ นาสูงเนิน (2561) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า

1. จรรยาบรรณต่อตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีความใฝ่รู้ หมั่นศึกษาหาความรู้ความ ชำนาญอยู่เสมอ ประพฤติตน/วางตนได้เหมาะสมกับสถานภาพ และมีแผนหรือปฏิบัติงานตามแผน มีการประเมินผล หรือนาผลการประเมินมาจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาความรู้ในวิชาชีพเพื่อพัฒนาตนเองและองค์กร

2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ และสนับสนุนการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาครู การเรียนการสอน และการบริหารสถานศึกษา ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษายกย่องและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานในวิชาชีพให้สาธารณชนรับรู้

3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นที่มีเหตุผลของศิษย์และผู้รับบริการ มีเมตตา เอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์และผู้รับบริการด้วยการยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจอย่างกัลยาณมิตร

4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อให้เกิดการพัฒนาทุกด้านต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ให้คำปรึกษาหรือจัดให้มีผู้ให้คำปรึกษาในการจัดทำผลงานทางวิชาการแก่เพื่อนครูด้วยความเต็มใจ และไม่ใช้อำนาจหน้าที่ปกป้องพวกพ้องของตนที่กระทำผิด โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมประกอบวิชาชีพหรือองค์กร ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

5. จรรยาบรรณต่อสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์

ทรงเป็นพระประมุข มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้นำส่วนท้องถิ่น ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการเกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

เสาวรีย์ แสงจันทร์ (2562) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 พบว่าโดยรวมและรายด้านมีจรรยาบรรณในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อตนเองว่าผู้บริหารควรปฏิบัติตนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งด้านทักษะและความคิด การวางแผนต่างๆ ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพผู้บริหารควรปฏิบัติตามกฎระเบียบ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในโรงเรียน ตลอดจนนักเรียนทั้งในและนอกเวลา ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการผู้บริหารควรมี การส่งเสริม ผลักดันให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนดีและให้ห่างไกลยาเสพติด ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพผู้บริหาร ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เช่น สนับสนุนให้ครูเรียนต่อระดับที่สูงขึ้น หรืออบรม ในหลักสูตรใหม่ๆ ที่ทันต่อสถานการณ์ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคมผู้บริหารควรสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารควรสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนที่ตนอาศัยให้มีความสามัคคีในชุมชน

สุรีย์พร จิตรกิตติโชติ (2562) ศึกษาเรื่องจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า

1. จรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อสังคม จรรยาบรรณต่อตนเอง และจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2. การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ วินัยและการรักษาวินัย การวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง การออกจากราชการ การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง และการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

3. จรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ยวดี สุตสายเนตร (2562) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานบุคคลตามแบบแผน พฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า

1. ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่งควรจัดหาข้อมูลสารสนเทศและ สืบหาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาความต้องการอัตรากำลังคน เพื่อ วางแผนอัตรากำลังให้เหมาะสมกับภาระงานและใช้หลักคุณธรรมในการพิจารณาผลงาน จัดให้มีการ เผยแพร่ผลงานของบุคลากรที่มีผลงานดีเด่นให้สาธารณชนรับรู้
2. ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ควรจัดประชุมคณะกรรมการการศึกษาเพื่อจัดกรอบ อัตรากำลัง พร้อมทั้งส่งเสริมให้ใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินการสอบคัดเลือกมีการประชาสัมพันธ์ ประกาศการสอบคัดเลือก แจ้งหลักเกณฑ์ วิธีการอย่างเป็นทางการให้สาธารณชนรับทราบอย่างทั่วถึง
3. ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการควรส่งเสริมการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้ สามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส นำการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหลักสูตรการพัฒนาและนำไปขยายผลเพื่อให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในทางวิชาการหรือ วิชาชีพแก่ชุมชน
4. ด้านวินัยและการรักษาวินัยควรเปิดช่องทางให้คำปรึกษาปัญหาแก่บุคลากรได้บังคับ บัญชา เพื่อป้องกันการกระทำผิดวินัย ส่งเสริมให้มีความรู้เกี่ยวกับการรักษาวินัยเพื่อให้เกิดความ ตระหนักและนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ช่วยกันสอดส่องดูแล ความประพฤติของครูผู้ช่วย ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นในสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมจากนักวิชาการหลายท่าน สามารถนำไปใช้ในการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรม ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษา และความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมจริยธรรมต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ซึ่งดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร
2. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ระยะที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะโรงเรียนที่มีตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 137 คน และครูหัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 162 คน รวม 299 คน

ระยะที่ 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลด้านคุณธรรมจริยธรรมดีเด่นจากคุรุสภา แบบเจาะจง จำนวน 5 คน

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ภายใต้ขอบเขตการวิจัย คือ การศึกษาระดับการปฏิบัติตนและความต้องการในการพัฒนาจริยธรรมและแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างเครื่องมือเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2556

3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาประกอบเป็นกรอบแนวคิดหลัก และในขอบเขตของการวิจัยแต่ละด้านพร้อมสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามค่านิยมของศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์การศึกษา

4. สร้างเครื่องมือเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อความ เพื่อขอข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา และแก้ไขปรับปรุงให้มีความตรงตามเนื้อหา

5. สร้างเครื่องมือเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อความ และขอข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาพร้อมแก้ไขปรับปรุงให้มีความตรงตามเนื้อหา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ชุด ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา และความต้องการในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามระดับการปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับความต้องการในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย จรรยาบรรณต่อตนเอง จำนวน 1 ข้อ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จำนวน 1 ข้อ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จำนวน 5 ข้อ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ จำนวน 1 ข้อ และจรรยาบรรณต่อสังคม จำนวน 1 ข้อ รวมทั้งหมด 9 ข้อ

โดยแบบสอบถามจะเป็นลักษณะแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติและความต้องการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติและความต้องการมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติและความต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติและความต้องการน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติและความต้องการน้อยที่สุด

และมีเกณฑ์การพิจารณาแปรผลค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2539, น.67) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	มากที่สุด
3.50 - 4.49	มาก
2.50 - 3.49	ปานกลาง
1.50 - 2.49	น้อย
1.00 - 1.49	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการปฏิบัติด้านจริยธรรมและความต้องการพัฒนาจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบและลักษณะของแบบสอบถามที่จะใช้ในงานวิจัยโดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ร่างแบบสอบถามเพื่อนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจและนำไปปรับปรุงแก้ไข
3. เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน (ภาคผนวก ก) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) สำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามเพื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำมาหาความสอดคล้องของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้เทคนิค IOC (Index Item Objective Congruence) โดยพิจารณาค่า IOC คือ

คะแนน +1 ข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

คะแนน -1 ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความตรงตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (Povinelli & Hambleton, 1977 อ้างถึงใน ภัทรพร เกษสังข์, 2548, น.138) มาใช้ ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความตรง 1.00

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรซึ่งเป็นบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 30 คน โดยดำเนินการในระหว่างวันที่ 11-22 มกราคม 2564 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.94

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

6. นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม มาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เพื่ออนุญาตให้ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ศึกษาดำเนินการส่งหนังสือหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พร้อมแบบสอบถามจากไปรษณีย์ถึงผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามแล้วให้ส่งคืนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยนำแบบเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2564 ถึงวันที่ 7 มีนาคม 2564

3. ผู้ศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลด้านคุณธรรมจริยธรรมดีเด่นจากคุรุสภา จำนวน 5 คน โดยทำการสัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 15 มีนาคม 2564 ถึงวันที่ 22 เมษายน 2564

4. นำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อเป็นนำเสนอแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ
ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน โดยการคำนวณ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตนและความต้องการในการส่งเสริมจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และหาแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	156	52.17
หญิง	143	47.83
รวม	299	100

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	137	45.82
ครูหัวหน้าบริหารงานบุคคล	162	54.18
รวม	299	100

จากตารางที่ 2 พบว่าเพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.17 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 47.83 และตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่ เป็นครู หัวหน้าบริหารงานบุคคล คิดเป็นร้อยละ 45.81 และเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 54.18 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

รายการ	ระดับการปฏิบัติตน		
	μ	σ	แปลผล
1. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง	3.54	1.00	มาก
2. ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	3.64	1.04	มาก
3. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	3.76	1.06	มาก
4. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.07	0.87	มาก
5. ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม	4.36	0.86	มาก
ภาพรวม	3.82	1.02	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.82$, $\sigma=1.02$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณ ต่อสังคม ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในแต่ละด้าน

รายการ	ระดับการปฏิบัติตน		
	μ	σ	แปลผล
ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง			
1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเอง ด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนา ทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ	3.54	1.00	มาก
ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ			
2. ผู้บริหารสถานศึกษา รัก ศรัทธา ชื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ	3.64	1.04	มาก
ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ			
3. ผู้บริหารสถานศึกษา รัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาท หน้าที่โดยเสมอหน้า	3.70	1.12	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการตาม บทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ	3.70	1.08	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษา ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ	3.74	1.10	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษา ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ	3.77	1.06	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษา ให้บริการด้วยความจริงใจ และเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์ จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ	3.87	0.97	มาก
ภาพรวมรายด้าน	3.76	1.06	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	ระดับการปฏิบัติตน		
	μ	σ	แปลผล
ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ			
8. ผู้บริหารสถานศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความ สามัคคีในหมู่คณะ	4.07	0.87	มาก
ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม			
9. ผู้บริหารสถานศึกษาพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำ ในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	4.36	0.68	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับการปฏิบัติตนด้านจรรยาบรรณตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.54$, $\sigma=1.00$) คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวินัย
ในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ
เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.64$,
 $\sigma=1.04$) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษารัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิก
ที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.76$, $\sigma=1.06$) ทั้งนี้เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา
ให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่ง
หน้าที่โดยมิชอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.87$, $\sigma=0.97$) ผู้บริหารสถานศึกษา ไม่กระทำตน
เป็นปฏิปักษ์ ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ
($\mu=3.77$, $\sigma=1.06$) ผู้บริหารสถานศึกษา ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
($\mu=3.74$, $\sigma=1.10$) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.07$,
 $\sigma=0.87$) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่น
ในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม อยู่ในระดับมาก

($\mu=4.36$, $\sigma=0.68$) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมจริยธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมจริยธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

รายการ	ระดับความต้องการ		
	μ	σ	แปลผล
1. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง	4.49	0.65	มาก
2. ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.45	0.62	มาก
3. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	4.56	0.59	มากที่สุด
4. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.61	0.58	มากที่สุด
5. ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม	4.68	0.52	มากที่สุด
ภาพรวม	4.56	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมจริยธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ภาพรวมมีความต้องการ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu=4.56$, $\sigma=0.60$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณ ต่อสังคม ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมจริยธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

รายการ	ระดับความต้องการ		
	μ	σ	แปลผล
ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง			
1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเอง ด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนา ทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ	4.49	0.65	มาก
ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ			
2. ผู้บริหารสถานศึกษา รัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ	4.45	0.62	มาก
ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ			
3. ผู้บริหารสถานศึกษา รัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาท หน้าที่โดยเสมอหน้า	4.56	0.62	มากที่สุด
4. ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการตาม บทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ	4.54	0.59	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสถานศึกษา ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ	4.54	0.60	มากที่สุด
6. ผู้บริหารสถานศึกษา ไม่กระทำความผิดเป็นปฏิปักษ์ ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และ สังคมของศิษย์และผู้รับบริการ	4.56	0.57	มากที่สุด
7. ผู้บริหารสถานศึกษา ให้บริการด้วยความจริงใจ และเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์ จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ	4.55	0.60	มากที่สุด
ภาพรวมรายด้าน	4.54	0.60	มากที่สุด

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	ระดับความต้องการ		
	μ	σ	แปลผล
ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ			
8. ผู้บริหารสถานศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ	4.61	0.58	มากที่สุด
ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม			
9. ผู้บริหารสถานศึกษาพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำ ในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	4.68	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมจริยธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.49$, $\sigma=0.65$) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเอง ด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.45$, $\sigma=0.62$) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษารัก ศรัทธา ชื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.56$, $\sigma=0.59$) ทั้งนี้เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษารัก เมตตา เอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจ แก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า และผู้บริหารสถานศึกษาไม่กระทำตนเป็น ปฏิกิริยาต่อความเจริญทางกาย สติปัญญาจิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการ ใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ และผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วม ประกอบวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.61$, $\sigma=0.58$) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาพึงช่วยเหลือ

เกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.68$, $\sigma=0.52$) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยผู้ศึกษาได้นำระดับการปฏิบัติตนและความต้องการในการส่งเสริมจริยธรรม ไปเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม จากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา จำนวน 5 ท่าน สามารถสรุปแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ดังนี้

ตารางที่ 7 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

จรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
1. ด้านจรรยาบรรณ ต่อตนเอง	ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่วิเคราะห์ตนเอง และฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหมั่นฝึกตนให้เป็นผู้ที่ประพฤติ ปฏิบัติตนน่ารัก น่าเคารพนับถือ และน่ายกย่อง ดำรงตนให้เหมาะสมกับฐานะของผู้บริหารสถานศึกษา มีระเบียบวินัยในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ มีบุคลิกภาพที่สง่า มีวิสัยทัศน์ต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สามารถเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตนเองในทางที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม อีกทั้งจะต้องเป็นต้นแบบและแบบอย่างที่ดีต่อครู บุคลากรทางการศึกษา ต่อลูกศิษย์ และต่อสังคมประเทศชาติ

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง แสดงตัวอย่างข้อความดังนี้

“...ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้มีความประพฤติที่ดี
ทั้งกาย วาจา และใจ และเน้นย้ำให้ประพฤติปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง หลักการคือ ผู้บริหารเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรม เพิ่มพฤติกรรมบวก ลดพฤติกรรมลบ...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, 27 มีนาคม 2564)

“...ในการส่งเสริมจริยธรรมต้องมองตนเองว่ามีข้อบกพร่องอะไรบ้าง แล้วนำข้อบกพร่อง
มาปรับปรุง แนวคิดที่จะทำให้ประสบความสำเร็จต้องมีการวางแผนและจัดลำดับความสำคัญ
หลักการที่จะนำมาส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารคือใช้หลัก กัลยาณมิตรธรรม 7 ได้แก่

1. ปิโย น่ารัก
2. ครุ น่าเคารพ
3. ภาวนีโย น่าเจริญใจ หรือน่ายกย่อง
4. วตตา จ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ
5. วจนกขโม อุดหนุนต่อถ้อยคำ
6. คมภีรยจ กถ กตตา แกล้งเรื่องล้าลึกได้
7. โน จภูฐานะ นิโยชเย ไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล หรือชักจูงไปในทางเลื่อมเสียม

และที่สำคัญจะต้องประพฤติปฏิบัติตนเองเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครู ต่อนักเรียนและสังคม...” (ผู้บริหาร
สถานศึกษาคนที่ 3, 29 มีนาคม 2564)

ตารางที่ 8 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

จรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	<p>ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาพฤติกรรมตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด แล้วฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและชักชวนให้ผู้บริหารสถานศึกษาท่านอื่น ๆ ได้ปฏิบัติด้วยโดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต ต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ จะต้องมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง รู้จักการวางแผนการปฏิบัติงาน สามารถจัดลำดับความสำคัญของงานได้อย่างเหมาะสม และลงมือปฏิบัติตามลำดับ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย จะต้องบริหารงานด้วยความโปร่งใส ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา เสียสละเวลา อุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อราชการ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่แสวงหาผลประโยชน์ใดๆจากวิชาชีพเพื่อให้วิชาชีพเสียเกียรติ</p>

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ แสดงตัวอย่างข้อความดังนี้

“...ผู้บริหารจะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อน้ำที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน และเสียสละเวลาให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาอย่างมากที่สุด...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, 28 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่นำตำแหน่งของตนหาผลประโยชน์จากบุคคลอื่น เพราะอาจจะทำให้เกิดเกียรติและชื่อเสียงของวิชาชีพเสื่อมลง...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, 29 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารจะต้องใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานคือ

1. ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น
2. วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น
3. จิตตะ ความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น

4. วิมิงสา ความหมั่นสวดส้องในเหตุผลของสิ่งนั้น
และทั้งหมดนี้จะต้องเกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องมีการเน้น ย้ำ ซ้ำ ทวน เพื่อไม่ให้เกิดการ
หลงลืม และจะตกผลึกเป็นองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนา...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 5,
2 เมษายน 2564)

ตารางที่ 9 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

จรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ด้านจรรยาบรรณต่อ ผู้รับบริการ	ผู้บริหารสถานศึกษาควรประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในการ ให้บริการแก่นักเรียน (ลูกศิษย์) โดยผู้บริหารสถานศึกษาแสดงความ รักและเมตตาต่อลูกศิษย์อย่างเท่าเทียมกัน ให้กำลังใจและเสริมแรง ศิษย์ ทั้งนี้ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกศิษย์ เพื่อให้ลูกศิษย์ได้เห็นแบบอย่างที่ดีและจะสามารถแสดงออกถึง พฤติกรรมที่ดีงามได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้งจะต้องสนับสนุน ส่งเสริมลูกศิษย์ให้มีความรู้ความสามารถในทักษะการเรียนรู้ แนะนำ และให้คำปรึกษาในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และจะต้องปลูกฝัง จิตสำนึกและค่านิยมที่ดีงาม ส่งเสริมให้ลูกศิษย์มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมจริยธรรม
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ แสดงตัวอย่างข้อความดังนี้

“...ผู้บริหารจะต้องรักและเมตตาต่อลูกศิษย์ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันและจะต้องสร้างแรงบันดาลใจให้ลูกศิษย์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพิ่มพฤติกรรมบวก ลดพฤติกรรมลบ และแสดงออก
ในทางที่ถูกต้อง...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, 27 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีกับลูกศิษย์ ไม่ว่าจะผ่านทางด้าน กาย วาจา และจิตใจ
เพื่อให้ลูกศิษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ถูกต้อง” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, 28 มีนาคม
2564)

“...ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่เป็นครูด้วยในเวลาเดียวกัน คือจะต้องสั่งสอนสิ่งที่ดีงาม อบรมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อบ่มเพาะลูกศิษย์ให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, 29 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารจะต้องสนับสนุน ให้คำปรึกษา และข้อคิดที่ดีให้กับลูกศิษย์ ช่วยเหลือลูกศิษย์ทุกๆเรื่อง และที่สำคัญจะต้องปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงามให้เกิดขึ้นกับลูกศิษย์ เพื่อเป็นกำลังของชาติในอนาคตต่อไป...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 4, 30 มีนาคม 2564)

ตารางที่ 10 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

จรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
4. ด้านจรรยาบรรณ ต่อผู้ร่วมประกอบ วิชาชีพ	<p>ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นต้นแบบที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตน พร้อมทั้งกำกับให้ครูได้ปฏิบัติควบคู่ไปด้วยโดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความเจริญในวิชาชีพ เสริมแรงและให้ขวัญกำลังใจ ยกย่องเชิดชูเกียรติ เพื่อให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมและหลักธรรมาภิบาล สร้างความสามัคคีให้เกิดในหมู่คณะ ประพฤติปฏิบัติต่อครูทุกคนอย่างจริงจัง มีความยุติธรรม วางตนเป็นกลางและเป็นที่ยึดของทุกคน ให้เกียรติครูทุกคนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมพัฒนา ในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพของส่วนรวม และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมจริยธรรม
 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ แสดงตัวอย่างข้อความดังนี้

“...ผู้บริหารต้องสร้างขวัญกำลังใจให้ครู และส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองไม่ว่าจะเป็น
 การศึกษาต่อ การอบรมพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เพื่อให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพอย่าง
 มั่นคง...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, 27 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารต้องบริหารได้ทั้งงานและคน จะต้องเป็นคนที่นั่งอยู่ในใจคนได้ ไม่ใช่เอาแต่งาน
 จนลืมคน ดังนั้นการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีต้องสามารถเปลี่ยนแปลงจิตใจของคนและทำให้
 คนเกิดความรัก ศรัทธา และนับถือด้วย...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, 28 มีนาคม 2564)

“...สำหรับผู้บริหารนั้นการทำงานให้ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยครูเป็นแรงขับเคลื่อนในการ
 ปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารต้องให้เกียรติครูทุกคนให้สามารถมีความเป็นผู้นำและผู้ตามในเวลาเดียวกัน
 ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพราะผู้บริหารคนเดียวไม่สามารถทำงานได้ทั้งหมด ดังนั้นต้อง
 อาศัยและความช่วยเหลือต่อกันและกัน...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, 29 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาลในการปกครองครู จะต้องสร้างความสมัครสมาน
 สามัคคีในหมู่คณะ ช่วยพัฒนาโรงเรียนให้เดินหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ...” (ผู้บริหารสถานศึกษา
 คนที่ 4, 30 มีนาคม 2564)

“...คนเป็นผู้บริหารจะต้องมีความยุติธรรมต่อลูกน้องในทุกๆเรื่อง วางตัวเป็นกลางไม่เอน
 เอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง ที่สำคัญจะต้องให้คำแนะนำและหาทางออกให้ลูกน้องให้ได้เมื่อเกิดปัญหา...”
 (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 5, 2 เมษายน 2564)

“...ผู้บริหารจะต้องให้กำลังใจแก่ครู ยกย่อง ชมเชย ให้สมเหตุสมผล เพื่อให้ครูเกิดขวัญ
 กำลังใจในการทำงาน...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 5, 2 เมษายน 2564)

ตารางที่ 11 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

จรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
5. ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม	<p>ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นให้ผู้ปกครองและชุมชนได้พูดคุย แลกเปลี่ยนร่วมกัน อีกทั้งส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จโดยผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ชุมชน สังคม เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เอื้อเพื่อแผ่แหล่งเรียนรู้และทรัพยากรที่มีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ร่วมกิจกรรมกับชุมชน ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจร่วมกัน พัฒนาชุมชนไปพร้อมกับสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความรับรู้ร่วมกัน และเป็นผู้นำในการอนุรักษ์พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์</p>

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม แสดงตัวอย่างข้อความดังนี้

“...ผู้บริหารต้องเข้าไปถึงจิตใจของคนในชุมชน บริหารโรงเรียนคู่กับชุมชน สามารถเป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำชุมชนได้ เมื่อเกิดปัญหาอะไรขึ้นในชุมชน เป็นที่ไว้วางใจของคนทุกคนได้...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, 27 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น อีกทั้งสนับสนุนส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักและยอมรับของสังคม และที่สำคัญจะต้องสอนลูกศิษย์ให้รู้จักรัก ตระหนัก และหวงแหนวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ของท้องถิ่นตนเอง และช่วยกันสืบสานให้คงอยู่ตลอดไป...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, 28 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารจะต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการบริหารโรงเรียนร่วมกัน ให้ชุมชนเข้ามาศึกษาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และสร้างความตระหนักให้ชุมชนเกิดความรักความหวงแหนสถานศึกษา...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, 29 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารต้องเป็นผู้ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย และมีความรักสถานบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สอนลูกศิษย์ให้รักใน 3 สถาบันหลัก ไม่ให้ใครย่ำยี คู่มั่นได้...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 4, 30 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารต้องเข้ากับชุมชนได้เป็นอย่างดี สามารถทำให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และช่วยกันพัฒนาโรงเรียนอย่างสร้างสรรค์...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 5, 2 เมษายน 2564)

“...ผู้บริหารจะต้องช่วยเหลือชุมชน ไม่ว่าจะเป็งานมงคล งานอวมงคล ต้องไปร่วม มีงานที่ไหนขอให้ไปร่วมเพื่อชุมชนจะได้เห็นถึงความจริงใจ และเมื่อโรงเรียนมีอะไร ชุมชนก็จะช่วยเหลือโรงเรียนเช่นกัน...” (ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 5, 2 เมษายน 2564)

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีผู้อำนวยการโรงเรียนให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. ผู้บริหารควรจัดฝึกอบรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาของตนเอง เพื่อให้ครูนำแนวทางที่ได้จากการฝึกอบรมมาพัฒนาตนเอง และพัฒนาลูกศิษย์
2. ผู้บริหารควรนำแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มาเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาไปอย่างมีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการฝึกอบรมผู้บริหารเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทุกๆปีการศึกษา เพื่อพัฒนาให้ผู้บริหารเป็นผู้นำที่ดีในการบริหารสถานศึกษา
4. ผู้บริหารควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมหรือบูรณาการการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน เช่นจัดให้นักเรียนได้เรียนหลักสูตรด้านทุจริต เป็นต้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนพัฒนาตนเองในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตน ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านจริยธรรม และหาแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 137 คน และครูหัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 162 คน รวม 299 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ตามลำดับ
2. ความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมจริยธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ตามลำดับ
3. แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2
  - 3.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเองพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหมั่นฝึกตนให้เป็นผู้ที่ประพฤติ ปฏิบัติตนน่ารัก น่าเคารพนับถือ และน่ายกย่อง ดำรงตนให้เหมาะสมกับฐานะของผู้บริหารสถานศึกษา มีระเบียบวินัยในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ มีบุคลิกภาพที่สง่า มีวิสัยทัศน์ต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สามารถเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงแก้ไข

พฤติกรรมของตนเองในทางที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม อีกทั้งจะต้องเป็นต้นแบบและแบบอย่างที่ดีต่อครู บุคลากรทางการศึกษา ต่อลูกศิษย์ และต่อสังคมประเทศชาติ

3.2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ตนเกี่ยวกับความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต ต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ จะต้องมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง รู้จักการวางแผนการปฏิบัติงาน สามารถจัดลำดับความสำคัญของงานได้อย่างเหมาะสมและลงมือปฏิบัติตามลำดับ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย จะต้องบริหารงานด้วยความโปร่งใส ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา เสียสละเวลา อุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อราชการ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่แสวงหาผลประโยชน์ใดๆจากวิชาชีพเพื่อให้วิชาชีพเสียเกียรติ

3.3 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงความรักและเมตตาต่อลูกศิษย์อย่างเท่าเทียมกัน ให้ความสำคัญและเสริมแรงศิษย์ ทั้งนี้จะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกศิษย์ เพื่อให้ลูกศิษย์ได้เห็นแบบอย่างที่ดีและจะสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ดีงามได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้งจะต้องสนับสนุน ส่งเสริมลูกศิษย์ให้มีความรู้ความสามารถ ในทักษะการเรียนรู้ แนะนำ และให้คำปรึกษาในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และจะต้องปลูกฝังจิตสำนึก และค่านิยมที่ดีงาม ส่งเสริมให้ลูกศิษย์มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข

3.4 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความเจริญในวิชาชีพ เสริมแรงและให้ขวัญกำลังใจ ยกย่องเชิดชูเกียรติ เพื่อให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมและหลักธรรมาภิบาล สร้างความสามัคคีให้เกิดในหมู่คณะ ประพฤติปฏิบัติต่อครูทุกคนอย่างจริงใจ มีความยุติธรรม วางตนเป็นกลางและเป็นที่ยึดของทุกคน ให้เกียรติครูทุกคนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมพัฒนา ในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพของส่วนรวม และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.5 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แหล่งเรียนรู้ และทรัพยากรที่มีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ร่วมกิจกรรมกับชุมชน ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจร่วมกัน พัฒนาชุมชนไปพร้อมกับสถานศึกษา

ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความรับรู้ร่วมกัน และเป็นผู้ดำเนินการอนุรักษ์ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ทั้ง 5 ด้านจรรยาบรรณ มีประเด็นสำคัญและน่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ภาพรวมมีระดับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นระดับความสามารถต่อพฤติกรรม การปฏิบัติตนหรือการแสดงออกใดๆของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติตน เพื่อรักษาไว้ซึ่งผดุงเกียรติยศ และศักดิ์ศรี ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550 หมวด 2 แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวรีย์ แสงจันทร์ (2562) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 พบว่าโดยรวมและรายด้านมีจรรยาบรรณในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อตนเองว่าผู้บริหารควรปฏิบัติตนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งด้านทักษะและความคิด การวางแผนต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพผู้บริหารควรปฏิบัติตามกฎระเบียบ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในโรงเรียน ตลอดจนนักเรียนทั้งในและนอกเวลา ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการผู้บริหารควรมี การส่งเสริมผลักดันให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนดีและให้ห่างไกลยาเสพติด ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพผู้บริหาร ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เช่น สนับสนุนให้ครูเรียนต่อระดับที่สูงขึ้น หรืออบรมในหลักสูตรใหม่ๆ ที่ทันต่อสถานการณ์ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคมผู้บริหารควรสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารควรสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน

ที่ต้นอาศัยให้มีความสามัคคีในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงษ์ นาสูงเนิน (2561) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ จรรยาบรรณต่อสังคม จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อตนเอง และจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์พร จิตรกิตติโชติ (2562) ศึกษาเรื่องจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคล ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า จรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียง ค่ามัชฌิมเลขคณิต จากมากไปน้อย ดังนี้ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อสังคม จรรยาบรรณต่อตนเอง และจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2. ความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมจริยธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้ เป็นเพราะสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้ออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ.2556 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพและแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตามแบบแผนพฤติกรรมจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างเคร่งครัด เพื่อยกระดับการดำรงชีวิตของตนเองและวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาให้สูงขึ้นเพื่อได้รับการยอมรับ นับถือ ยกย่องให้เกียรติจากบุคคลและสังคมทั่วไปอย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับ ยุวดี สุดสายเนตร (2562) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานบุคคลตามแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า 1. ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ควรจัดหาข้อมูลสารสนเทศและสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาความต้องการอัตรากำลังคน เพื่อวางแผนอัตรากำลังให้เหมาะสมกับภาระงานและใช้หลักคุณธรรมในการพิจารณาผลงาน จัดให้มีการเผยแพร่ผลงานของบุคลากรที่มีผลงานดีเด่นให้สาธารณชนรับรู้ 2. ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ควรจัดประชุมคณะกรรมการการศึกษาเพื่อจัดกรอบอัตรากำลัง พร้อมทั้งส่งเสริมให้ใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินการสอบคัดเลือกมีการประชาสัมพันธ์ประกาศการสอบคัดเลือก แจ้งหลักเกณฑ์ วิธีการอย่างเป็นทางการให้สาธารณชนรับทราบอย่างทั่วถึง 3. ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการควรส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้สามารถ

ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส นำการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสูตร การพัฒนาและนำไปขยายผลเพื่อให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในทางวิชาการหรือวิชาชีพแก่ชุมชน

4. ด้านวินัยและการรักษาวินัยควรเปิดช่องทางให้คำปรึกษาปัญหาแก่บุคลากรได้บังคับบัญชา เพื่อป้องกันการกระทำผิดวินัย ส่งเสริมให้มีความรู้เกี่ยวกับการรักษาวินัยเพื่อให้เกิดความตระหนัก และนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ช่วยกันสอดส่องดูแลความประพฤติ ของครูผู้ช่วย ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรพร ปานคล้ำ (2557) ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากำบงค์กร แห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ถูกปลูกฝังในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพสม่ำเสมอ ซึ่งการเป็นผู้บริหารนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำสูง มีวิสัยทัศน์ มีความประพฤติที่เหมาะสม และต้องเป็นผู้ที่มีความประพฤติที่ดีแก่บุคลากรในโรงเรียนและสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ดวงจันทร์ ประเคนคะชา (2558) ศึกษาเรื่อง การประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอธาตุพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่าการประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอธาตุ พนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนี้ อาจเนื่องมาจากข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ได้กำหนดถึงจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติตนตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และในการบริหาร สถานศึกษาให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความมุ่งมั่น อุทิศตน ในการทำงาน รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีมีมาตรฐานในการปฏิบัติตนและมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

3. แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศุโขทัย เขต 2 มีดังต่อไปนี้

3.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่วิเคราะห์ตนเองและ ฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่ประพฤติ ปฏิบัติตนน่ารัก น่าเคารพนับถือ และน่ายกย่อง ดำรงตนให้เหมาะสมกับฐานะของผู้บริหารสถานศึกษา มีระเบียบวินัยในตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง ด้านวิชาชีพ มีบุคลิกภาพที่สง่า การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยมีภูมิฐาน มีวิสัยทัศน์ต่อการพัฒนาทาง วิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สามารถเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง แก้ไข พฤติกรรมของตนเอง ในทางที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม ให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหาร อีกทั้งจะต้องเป็นต้นแบบและแบบอย่างที่ดีต่อครู บุคลากรทางการศึกษา ต่อลูกศิษย์ และต่อสังคม

ประเทศชาติ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) กล่าวว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักจรรยาบรรณต่อตนเองมีดังนี้ 1. ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพ และเป็นแบบอย่างที่ดี 2. ศึกษา ค้นคว้า ริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอ 3. ส่งเสริมและพัฒนาครูในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ 4. สร้างผลงานที่แสดงถึงการพัฒนาความรู้และความคิดในวิชาชีพจนเป็นที่ยอมรับ และ 5. ส่งเสริมการปฏิบัติงานโดยมีแผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล บุญลี (2557) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 โดยรวมและรายด้านมีจรรยาบรรณในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม และสอดคล้องกับ นันทรัตน์ ทองดีวิเศษ (2560) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่าด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือมีความสนใจการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนเอง อยู่อย่างสม่ำเสมอ

3.2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาพฤติกรรมตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด แล้วฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และชักชวนให้ผู้บริหารสถานศึกษาท่านอื่น ๆ ได้ปฏิบัติด้วยโดยผู้บริหารจะต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต ต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ จะต้องมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ต้องรู้จัก การวางแผนการปฏิบัติงาน สามารถจัดลำดับความสำคัญของงานได้อย่างเหมาะสมและลงมือปฏิบัติตามลำดับ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย จะต้องบริหารงานด้วยความโปร่งใสใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา เสียสละเวลา อุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อราชการ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่แสวงหาผลประโยชน์ใด ๆ จากวิชาชีพเพื่อให้วิชาชีพเสียเกียรติ ทั้งนี้เป็นเพราะ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) กล่าวว่าพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 7 ประการ ดังนี้ 1. แสดงความชื่นชมและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ 2. รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ 3. ยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานในวิชาชีพให้สาธารณชนรับรู้ 4. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ตามกฎระเบียบ และ

แบบแผนของทางราชการ 5. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจและใช้ความรู้ ความสามารถในการพัฒนาครูและบุคลากร 6. สนับสนุนการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาครู การเรียนการสอน และการบริหารสถานศึกษา และ 7. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย และนำเสนอผลงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพันธ์ ศรีพรหม (2560) ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติและแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ข้อสรุป 3 แนวทาง คือ 1. ควรมีการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป็นโครงการพัฒนา หรือการจัดทำหลักสูตรการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพที่ชัดเจน เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงตรงกับปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง และ 3. ควรมีการประเมินและติดตามการปฏิบัติงานเน้นสภาพจริงแบบเชิงประจักษ์ และการประเมินดังกล่าวให้มีผลต่อการขอต่อใบประกอบวิชาชีพผู้บริหารด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงษ์ นาสูงเนิน (2561) ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ และสนับสนุนการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาครู การเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษายกย่องและเชิดชูเกียรติผู้ที่มีผลงานในวิชาชีพให้สาธารณชนรับรู้

3.3 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในการให้บริการแก่นักเรียน (ลูกศิษย์) โดยผู้บริหารจะต้องรักและเมตตาต่อลูกศิษย์อย่างเท่าเทียมกัน ให้กำลังใจและเสริมแรงศิษย์ ทั้งนี้จะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกศิษย์ เพื่อให้ลูกศิษย์ได้เห็นแบบอย่างที่ดีและจะสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้งจะต้องสนับสนุน ส่งเสริมลูกศิษย์ให้มีความรู้ความสามารถในทักษะการเรียนรู้ แนะนำ และให้คำปรึกษาในทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนและจะต้องปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีงาม ส่งเสริมให้ลูกศิษย์มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข สอดคล้องสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) กล่าวว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการมี 7 ประการ ดังนี้

1. ปฏิบัติงานหรือให้บริการอย่างมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้รับบริการ

2. ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส 3. บริหารงานโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 4. รับฟังความคิดเห็นที่มีเหตุผลของศิษย์และผู้รับบริการ

5. ให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมวางแผนการปฏิบัติงานและเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง

6. เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์และผู้รับบริการ ด้วยการรับฟังความคิดเห็น ยกย่องชมเชย และให้กำลังใจอย่างกัลยาณมิตร และ 7. ให้ศิษย์และผู้รับบริการได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดหรือวิธีการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย อินทนาคา (2556) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวม และทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยด้านมากไปน้อย ดังนี้ 1. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 2. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ 3. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 4. จรรยาบรรณต่อสังคม 5. จรรยาบรรณต่อตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิสันท์ ผ่องพันธุ์งาม (2560) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่าครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

3.4 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นต้นแบบที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตนพร้อมทั้งกำกับให้ครูได้ปฏิบัติควบคู่ไปด้วยโดยผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาต่อหรือการอบรมพัฒนาเพื่อให้เกิดความเจริญในวิชาชีพ เสริมแรงและให้ขวัญกำลังใจ ยกย่อง เชิดชูเกียรติเพื่อให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมและหลักธรรมาภิบาล สร้างความสามัคคีให้เกิดในหมู่คณะ ประพฤติปฏิบัติต่อครูทุกคนอย่างจริงจัง มีความยุติธรรม วางตนเป็นกลางและเป็นที่พึ่งของทุกคน ให้เกียรติครูทุกคนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิด

ความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมพัฒนา ในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เป็นเพราะ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) กล่าวว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพมี 5 ประการ ดังนี้ 1. ริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อให้เกิดการพัฒนาทุกด้านต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ 2. ส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ 3. เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา 4. ใช้ระบบคุณธรรมในการพิจารณาผลงานของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ 5. มีความรัก ความสามัคคี และร่วมใจกัน ผนึกกำลังในการพัฒนาการศึกษา และ 6. ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพวัลย์ เหล็งสุดใจ (2555) ศึกษาเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบที่ 4 จรรยาบรรณต่อสังคมและจรรยาบรรณผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ พบว่าผู้บริหารใช้กระบวนการและงานวิจัยส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษา มีความรู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและข้อบังคับและปฏิบัติตนตามกฎหมายระเบียบในหน้าที่บริหารโรงเรียนอย่างเคร่งครัด สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน มีวิสัยทัศน์และความสามารถระดับสถานศึกษาสู่ประชาคมสากลนานาชาติ (ASEAN) มุ่งมั่นเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติของตนและทีมงานอย่างต่อเนื่อง สร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุพันธกิจของโรงเรียน มีการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมวิชาชีพทางการศึกษาเพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรกุล ตรงคมาลี (2559) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า 1. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีความประพฤติเหมาะสมกับสถานภาพ ศึกษา ค้นคว้า ริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันก้าวทันการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังส่งเสริมการปฏิบัติงานโดยมีแผนหรือปฏิบัติงานตามแผนมีการประเมินผลหรือนำผลการประเมินมาจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง และเป็นแบบอย่างที่ดี

2. ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ตามกฎ ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ เข้าร่วม กิจกรรมของวิชาชีพ อย่างสร้างสรรค์ มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและบุคลากร ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยและนำเสนอผลงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

3. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมากทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจ แก่ศิษย์ตามบทบาทหน้าที่ด้วยความจริงใจและเสมอภาคโดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์ ด้วยการรับฟังความคิดเห็นของศิษย์ ยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

4. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมากทั้งหมด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อให้เกิดการพัฒนาทุกด้านต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และไม่ใช้อำนาจหน้าที่ปกป้องพวกพ้องของตนที่กระทำผิดโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมประกอบวิชาชีพหรือองค์กร

5. ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ที่เหลืออยู่ในระดับมากทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยพึงประพฤติให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในทางวิชาการหรือวิชาชีพแก่ชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการเกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3.5 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นให้ผู้ปกครองและชุมชนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอีกทั้งส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จโดยผู้บริหารจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เอื้อเพื่อแม่แห่งการเรียนรู้และทรัพยากรที่มี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ร่วมกิจกรรมกับชุมชน ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจร่วมกัน พัฒนาชุมชนไปพร้อมกับสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของ

สถานศึกษาเพื่อให้เกิดความรับรู้ร่วมกัน และเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งนี้เป็นเพราะ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) กล่าวว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักจรรยาบรรณต่อสังคมมี 4 ประการ ดังนี้ 1. ยึดมั่นสนับสนุนและส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2. ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในทางวิชาการหรือวิชาชีพ แก่ชุมชน 3. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการเกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและ 4. เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชา บุญรัตน์ (2557) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 พบว่า การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพร ดิยะกว้าง (2560) ศึกษาเรื่องการศึกษัจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตตากฟ้า-ตากลิสงักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จรรยาบรรณสูงสุดในข้อการเป็นผู้นำในการให้บริการแก่ สังคมและชุมชนทางด้านวิชาการ และมีข้อการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติอยู่ในระดับต่ำที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามักมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นผู้นำในการให้ บริการในด้านต่าง ๆ แก่สังคมและชุมชน เช่นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม การเป็นผู้นำในการวางแผนดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการให้บริการด้านวิชาการ เช่น การเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านกฎหมาย การมีส่วนร่วม ในกิจกรรม ชนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนให้การสนับสนุนอนุเคราะห์ให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำทฤษฎีจรรยาธรรม ไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมจรรยาธรรม การประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับฐานะของผู้บริหารสถานศึกษา
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำทฤษฎีจรรยาธรรมไปเป็นแนวทางในการอบรม ส่งเสริมจรรยาธรรม สำหรับการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพระหว่างผู้บริหาร สถานศึกษากับครู
2. ควรศึกษา การเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับครู ศิษย์ และบุคลากรภายนอก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ กิตติผดุงชัย. (2551). พฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- กมล เกาพิจิตร และมัลลิกา เกาพิจิตร. (2545). *Modern dictionary English Thai & English Thai*.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2550). *แผนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม
ของสังคมไทยในระยะที่ 10*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). *กรอบแนวคิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม*. กรุงเทพฯ:
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *8 คุณธรรมพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กัญจน์คัทธู ปิยะกาญจน์. (2553). *วิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- กำพล ชูรัตน์. (2538). *จริยธรรมและศักยภาพของการปฏิบัติจริยธรรมของนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- คณิสันท์ ผ่องพันธุ์งาม. (2560). *ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของ
ผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- คมเพชร ฉัตรสุกกุล. (2546). *จิตวิทยาการทำงานร่วมกัน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ มศว.
- จรุงรัตน์ สีมันตา. (2554). *คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุรินทร์.
- จันทร์ทร ปานคล้า. (2559). *การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่ง
ความสุขในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- จำเริญรัตน์ เจือจันทร์. (2548). *จริยศาสตร์: ทฤษฎีจริยธรรมสำหรับนักบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ:
โอเดียน สโตร์.
- ฉัตรกุล ตรงคมาลี. (2559). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหาร*

สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เฉลิมพร ตียะกว้าง. (2560). การศึกษาจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตตากฟ้า-ตาคลี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 42 จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนคร.

เฉลิมพันธ์ ศรีพรหม. (2560). การปฏิบัติและแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ
วิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
22. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์. (2543). จริยศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ณรงค์ โชควัฒนา. (2542). เศรษฐกิจชุมชนทางเลือกเพื่อทางรอดของสังคมไทย. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ
นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

ณรงค์เดช พลกล้า. (2556). สภาพ ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ดนัย ไชโยธา. (2543). พจนานุกรมพุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์.

ดวงจันทร์ ประเคนคะชา. (2558). การประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร
สถานศึกษาในอำเภอหาดุพนมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม
เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนครพนม.

ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2520). จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2524). จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2539). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ:
โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2557). คุณธรรม จริยธรรมกับศีลธรรม. กรุงเทพฯ: จัดพิมพ์คอบไป.

ทศนา แคมมณี. (2546). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:
เสริมสัน พรีเพรส ซีเอสเอ็ม.

ธณินทร์ ศรีพุทธา. (2554). คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ
คิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายท่าคันโท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์
เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2547). คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร. นนทบุรี: ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.

- ธีรพงษ์ จินพละ. (2557). พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธีรภรณ์ อูวรรณโณ. (2530). จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพฯ: โครงการผลิตตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง. (2549). คุณธรรมผู้บริหาร: สาสน์นิเทศการศึกษา. สืบค้น 11 มกราคม 2564, จาก <http://asrea.obec.go.thburiam4/images/website/sartnite/doc/start/2.11pdf>
- นภาพร ชันชนภา. (2547). จริยธรรมและสภาวะแวดล้อมทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ท้อป.
- นันทรัตน์ ทองดีวิเศษ. (2560). การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2549). จริยธรรมธุรกิจ. กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- บุญมี แทนแก้ว. (2541). จริยธรรมกับชีวิต. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- บุญสิน กังวลสุข. (2549). นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล. กรุงเทพฯ: สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- ประทวน บุญรักษา. (2551). คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร. สืบค้น 15 ธันวาคม 2563, จาก http://www.drjirawat.com/fild/paper_pdf/pdf1327750055.pdf
- ประภาพร นาแว่น. (2556). ประสิทธิภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนในเครือคณะภคินีรักกางเขนแห่งท่าแร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2540). พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2543). แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2550). พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2549). คุณธรรมนำทางการพัฒนาพุทธศาสตร์สังคมคุณธรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
- ปรียาพร วงอนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.
- ผาสุข สุดเดมิย์. (2547). การศึกษาแนวทางการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนตามโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- พรนพ พุกกะพันธ์. (2543). *จริยธรรมทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: ป.สัมพันธ์พาณิชย์.
- พระพรหมคุณาภรณ์. (2558). *หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการครูสภาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณ*. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- พระมหาอุเทน ปัญญาปริทัศน์. (2546). *พระไตรปิฎกร่วมสมัย 3 ธรรมะกับชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ: ธรรมดา.
- พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2541). *พุทธปรัชญากับการพัฒนาจริยธรรม และประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิด วิธี และเทคนิคการสอน 1*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2542). *ความรู้คู่คุณธรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพรัตน์ คำก้อย. (2551). *คุณลักษณะด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายคุณโต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*. วิทยาลัยปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพวัลย์ เหลืองสุดใจ. (2555). *จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภัทรพร เกษสังข์. (2559). *การวิจัยปฏิบัติการ Action Research*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยนต์ ชุมจิต. (2546). *การศึกษาและความเป็นครูไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ยุทธนา เฉลียวชาติ. (2559). *การวิเคราะห์ห้องปฏิบัติการภาวะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ยุวดี สุดสายเนตร. (2562). *แนวทางการบริหารงานบุคคลตามแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2533). *ปัญหาการปฏิรูปเอกสารการประชุมสัมมนาสามัญประจำปี 2533 สมาคมแห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- วราคม ทีสุกะ. (2535). *ชุมชนชนบทไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วศิน อินทสระ. (2544). *จริยศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2550). *การบริหารจัดการตามแนวทางคุณธรรมและแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง*.

กรุงเทพฯ: โพรเพช.

วีระ ไชยธรรม. (2542). *หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance)*. นนทบุรี:

สำนักงาน ก.พ.

ศรีสวัสดิ์ เจริญเกียรติ. (2552). *พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

ศิริพร สุขสบาย. (2554). *บทบาทโรงเรียนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

สงวน กำเลิศทอง. (2542). *บทบาทของครูผู้สอนจริยศึกษาในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมเดช สีแสง. (2543). *คู่มือบริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. นครสวรรค์: ริมปิงการพิมพ์.

สมพร เทพสิทธิ์า. (2542). *คุณธรรมและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). *ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหาร*. กรุงเทพฯ: พีเอลิฟวิ่ง.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *คู่มือประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพประจำปี พ.ศ. 2556*. สืบค้น 19 มกราคม 2564, จาก <http://www.npt2.obec.go.th>

สิทธิโชค วรรณสันติกุล. (2545). *จิตวิทยาสังคม:ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: เม็ดทรายพริ้นติ้ง.

สุทธิพงษ์ นาสูงเนิน. (2561). *การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุทธิวงศ์ ตันตยาพิศาลสุทธิ. (2542). *คู่มือพระภิกษุ*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.

สุเทพ ปาลสาร. (2555). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุพัฒน์ เพ็ชรตรา. (2553). *พฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

สุรัชย์ เลยกุล. (2550). *หลักการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐแนวใหม่*. สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2564,

จาก <http://www.dlt.qu.th/manpower/doc/gov20HRmay07.doc>

- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ด้านสหวิชาการพิมพ์.
- สุริย์พร จิตรกิติโชติ. (2562). *จรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุลานนท์ มีแสง. (2560). *พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุวิมล บุญลี. (2557). *การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เสาวรีย์ แสงจันทร์. (2562). *การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- แสง จันทร์งาม. (2545). *ศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- โสวิทย์ บำรุงศักดิ์. (2556). *จริยศาสตร์*. ขอนแก่น: เอมมีก้อปปี เซ็นเตอร์.
- หนูไกร มาเชค. (2559). *การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนุชา บุญรัตน์. (2557). *การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน มัธยมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อำนวยการ อินทนาคา. (2556). *ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับการปฏิบัติตาม จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- อินตา ศิริวรรณ. (2548). *พื้นฐานการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุตรไพศาล.
- Anderson, R. M. (1982). *Self Instructional as a Method of Preparing Elementary School Social Studies Teacher Experiences to Apply an Inductive Teaching Model*. *Dissertation Abstracts International*, 42 (11), 4795-A.
- Brown.R. (1978). *Social psychology*. New York: The Free Press.
- Good C.V. (1954). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.
- Gross, B. M. (1975). *Concepts and controversy in organizational behavior*. California:

Goodyear.

Kohlberg. L. (1971). *Development of moral character and moral ideology review of Chile*. New York: Holt.

M. L. Hoffman. (1979). *Review of Child Development Research Vol I*. Hartford: Connecticut Printers.

Piaget.J. (1962). *The moral judgement of the child*. London: eoutledge & Kegan Paul.

Rest J.R. (2005). *Moral Development Advances in Research and Theory*. New York: Praeger.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชฎุมิ สีชมภู อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
2. นายณัฐกร ท่อแก้ว ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุโขทัย เขต 2
3. นายนิรุช ขอสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันหีบ

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ อว ๐๖๑๔.๑๐/ว๐๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๒๔ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำสารนิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมภู

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
	๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบประเมินความถูกต้องของแบบสอบถาม	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอนิสา กอมะ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพกา ธรรมสิทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลักในการควบคุมการจัดทำสารนิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของสารนิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๕๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๙

โทรสาร ๐ ๕๕๕๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอนิสา กอมะ ๐ ๙๓๑๗ ๔๒๓๘ ๐

ที่ อว ๐๖๑๔.๑๐/ว๐๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๒๔ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำสารนิพนธ์

เรียน นายณัฐกร ท่อแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
	๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบประเมินความถูกต้องของแบบสอบถาม	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอนิสา กอมะ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ภา ธรรมสิทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลักในการควบคุมการจัดทำสารนิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของสารนิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๙

โทรสาร ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอนิสา กอมะ ๐ ๙๓๑๗ ๔๒๓๘ ๐

ที่ อว ๐๖๑๔.๑๐/ว๐๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๒๔ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำสารนิพนธ์

เรียน นายนิรุช ขอสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
	๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบประเมินความถูกต้องของแบบสอบถาม	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอนิสา กอมะ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลักในการควบคุมการจัดทำสารนิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของสารนิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจิ้น)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๙

โทรสาร ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอนิสา กอมะ ๐ ๙๓๑๗ ๔๒๓๘ ๐

ภาคผนวก ค
เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถาม

**เรื่อง การปฏิบัติตน และความต้องการในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2**

เอกสารชุดนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระตามหลักสูตรการศึกษา
ระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
เรื่อง แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2

ในการนี้จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ข้อมูลที่เป็นจริง คำตอบจะถูกนำมาใช้ใน
การศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านให้ข้อมูลในการตอบ
แบบสอบถามตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริงและตามความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง หวังว่าจะได้รับ
ความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดีและขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

ขอบคุณในความร่วมมือของท่าน

นางอนิสา กอมะ

นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ที่	ระดับการปฏิบัติตนและความต้องการ ในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติตน					ความต้องการใน การส่งเสริมจริยธรรม				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ											
8.	ผู้บริหารสถานศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูล ซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่น ในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีใน หมู่คณะ										
ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม											
9.	ผู้บริหารสถานศึกษาพึงประพฤติปฏิบัติ ตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษา ผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นใน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล ผู้ให้

สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน/โรงเรียน.....

วัน/เดือน/ปี.....

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2

ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามจรรยาบรรณวิชาชีพในแต่ละด้านอย่างไร

1. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง

1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนและความต้องการในการพัฒนาจริยธรรม

ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนและความต้องการในการพัฒนาจริยธรรม
ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนและความต้องการในการพัฒนาจริยธรรม
ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อ
ผู้รับบริการ

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพ

4.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนและความต้องการในการพัฒนาจริยธรรม
ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพ

.....

.....

.....

4.2 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วม
วิชาชีพ

.....

.....

.....

5. ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม

5.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนและความต้องการในการพัฒนาจริยธรรม
ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม

.....

.....

.....

5.2 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อสังคม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้บันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์

ภาคผนวก ง
ค่า IOC

ระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมและความต้องการในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2

คำชี้แจง

สำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	3	1.00
2	+1	+1	+1	3	1.00
3	+1	+1	+1	3	1.00
4	+1	+1	+1	3	1.00
5	+1	+1	+1	3	1.00
6	+1	+1	+1	3	1.00
7	+1	+1	+1	3	1.00
8	+1	+1	+1	3	1.00
9	+1	+1	+1	3	1.00
10	+1	+1	+1	3	1.00
11	+1	+1	+1	3	1.00
12	+1	+1	+1	3	1.00
13	+1	+1	+1	3	1.00
14	+1	+1	+1	3	1.00
15	+1	+1	+1	3	1.00
16	+1	+1	+1	3	1.00
17	+1	+1	+1	3	1.00
18	+1	+1	+1	3	1.00
รวมเฉลี่ย				54	1.00

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางอนิสา กอมะ
วัน เดือน ปี เกิด 28 ตุลาคม 2533
สถานที่เกิด อุดรดิตถ์
วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 8 หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านด่านนาขาม
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ 53000

